

**Skupština Crne Gore
Parlamentarni institut
Istraživački centar**

Istraživački rad:

Uporedni pregled vrsta i iznosa subvencija u poljoprivredi

Podgorica, april 2014. godine

Broj: 06/2014

Klas. br: 00-52/14-

Datum: april 2014. godine

Pripremio: Istraživački centar – Parlamentarni institut

**Stavovi izrečeni u tekstu ne predstavljaju zvaničan stav Skupštine Crne Gore*

Sadržaj

UVOD.....	4
2. KOMPARATIVNI PREGLED SUBVENCIJA U POLJOPRIVREDI	15
2.1 Albanija.....	15
2.2 Austrija.....	16
2.3 Belgija.....	19
2.4 Bosna i Hercegovina	20
2.6 Estonija	21
2.7 Finska.....	23
2.8 Grčka.....	26
2.9 Holandija.....	29
2.10 Hrvatska	30
2.11 Mađarska.....	32
2.12 Norveška	34
2.13 Poljska.....	38
2.14 Rumunija.....	41
2.15 Slovačka.....	41
2.16 Slovenija	44
2.17 Srbija.....	47
2.18 Španija.....	47
2.19 Turska	49
PRILOG.....	50
IZVORI INFORMACIJA	77

UVOD

Poljoprivreda je sektor koji je podržan gotovo isključivo na nivou Evropske unije, za razliku od većine drugih sektora koji su regulisani nacionalnim politikama. Od velikog značaja je imati javnu politiku sektora koji je nadležan za obezbjeđivanje bezbjednosti hrane i koji ima ključnu ulogu u korišćenju prirodnih resursa i ekonomskom razvoju ruralnih područja. No, ciljevi koje sve zemlje Evropske unije dijele u ovoj oblasti se ne mogu postići bez pružanja finansijske podrške poljoprivredi i ruralnim sredinama. Stoga, preduzete su mјere na evropskom nivou kako bi se obezbjedili fer uslovi sa zajedničkim ciljevima, principima i pravilima. Kolektivna politika EU takođe dovodi do boljeg korišćenja budžetskih sredstava nego u slučaju zajedničkog postojanja nacionalnih politika.¹

S tim u vezi, uspostavljena je Zajednička poljoprivredna politika na nivou Evropske unije, koja predstavlja kompleksan sistem pravnih propisa i budžetske podrške koji utiču na stanje u poljoprivredi i ruralnim sredinama u zemljama članicama Evropske unije. Ova politika je utemeljena u regulativama koje se moraju u potpunosti sprovoditi, a kroz Regulativu Savjeta 73/2009² uspostavljena su zajednička pravila za programe direktnе podrške u okviru Zajedničke poljoprivredne politike, kao i programe podrške za poljoprivrednike. Fleksibilnost koja se pruža zemljama članicama EU da sprovode nova direktna plaćanja znači da podjela sredstava raspoređena na različite šeme može da varira širom EU, te ostavlja prostora zemljama članicama i regionima da sami odrede grupe mјera za koje smatraju da su važne imajući u vidu situaciju u svojoj zemlji i sopstvene potrebe.

Budžet Zajedničke poljoprivredne politike Evropske unije svake godine donose Savjet EU i Evropski parlament. U cilju održanja kontrole nad dugoročnim rashodima, definiše se višegodišnji finansijski okvir u sklopu kojeg je određena gornja granica visine direktnih plaćanja i tržišnih intervencija koje predstavljaju prvi stub Zajedničke poljoprivredne politike. Takođe, okvirom su predviđeni iznosi u okviru drugog stuba Zajedničke poljoprivredne politike, odnosno mјerama ruralnog razvoja.

Radi stimulisanja poljoprivredne proizvodnje, pored izdvajanja iz budžeta Evropske unije namijenjenog Zajedničkoj poljoprivrednoj politici, države članice novčana sredstava za biljnu i stočarsku proizvodnju izdvajaju i iz nacionalnog budžeta. U cilju prikupljanja podataka o visini novčanih subvencija u poljoprivredi evropskih zemalja, Istraživački centar je formulisao i uputio upitnik evropskim nacionalnim parlamentima pod nazivom „Visina i vrsta subvencija u poljoprivredi“, putem mreže Evropskog centra za parlamentarna istraživanja i dokumentaciju (ECPRD), koji je sadržao pitanja u vezi sa visinom novčanih izdvajanja iz budžeta EU namijenjenog Zajedničkoj poljoprivrednoj politici, vrstom subvencija za koje se izdvajaju novčana sredstva, te visinom izdvajanja iz nacionalnog budžeta. Osim toga, postavljeno je pitanje u vezi sa procentom ovih iznosa u odnosu na ukupan budžet.

U poglavlju pod nazivom „Komparativni pregled subvencija u poljoprivredi“ predstavljeni su obrađeni odgovori parlamenata sljedećih zemalja: Austrija, Belgija, Češka, Estonija, Finska, Grčka, Holandija, Hrvatska, Mađarska, Poljska, Rumunija, Slovačka, Slovenija i Španija. Osim toga, u cilju postizanja uporedne validnosti sa zemljama koje nijesu zemlje članice EU obrađeni su i predstavljeni odgovori koje su o ovoj tematiki pružili parlamenti tri zemlje regionalne: Albanija, Bosna i Hercegovina i Srbija. Takođe, prezentovani su podaci koje je pružio Parlament Turske, kao i podaci o domaćoj podršci Norveške u skladu sa klasifikacijom Svjetske trgovinske organizacije.

Pored navedenog poglavlja, struktura rada obuhvata dio posvećen objašnjenju koncepta Zajednička poljoprivredna politika, prvog i drugog stuba Zajedničke poljoprivredne politike, reformi ZPP iz 2013. godine, kao i gornje granice izdvajanja iz budžeta EU za ZPP u sklopu Višegodišnjeg finansijskog okvira 2014-2020. Takođe, rad obuhvata Pojmovnik koji sadrži opis 29 ključnih koncepcata u ovoj oblasti kako na evropskom, tako i na nacionalnom planu. Na kraju, u Prilogu su tabelarno predstavljeni iznosi za direktna plaćanja, tržišne mјere (intervencije) i ruralni razvoj koji su u 2012. godini izdvojeni iz budžeta Evropske unije za 27 zemalja članica, izuzev Hrvatske koja je primljena u članstvo 1. jula 2013. godine. Sastavni dio Priloga su i bar grafikoni kojima su predstavljena izdvajanja u procentima za svaku mjeru, kao i u odnosu na EU-27, EU-15 i EU-12.

¹ The common agricultural policy (CAP) and agriculture in Europe – Frequently asked questions, European Commission, http://europa.eu/rapid/press-release_MEMO-13-631_en.htm (21.04.2014)

² Council Regulation (EC) No 73/2009 of 19 January 2009 <http://faolex.fao.org/docs/pdf/eur85546.pdf>

POJMOVNIK

Regulativa Savjeta 73/2009 – uspostavlja zajednička pravila za programe direktnе podrške u okviru Zajedničke poljoprivredne politike, kao i programe podrške za poljoprivrednike.

Direktna plaćanja (direct payments) – predstavljaju direktnu podršku prihodima poljoprivrednika. Direktna plaćanja uvedena su u okviru reforme Zajedničke poljoprivredne politike 1992. godine.

Diverzifikacija prihoda gazdinstava – uvođenje novih aktivnosti, proizvoda i usluga kojima gazdinstva ostvaruju dodatni prihod.

Dobri uslovi za poljoprivredu i životnu sredinu (Good Agricultural and Environmental Condition GAEC) – s ciljem ostvarivanja prava na dobijanje direktnih plaćanja, poljoprivrednici su u obavezi da održavaju zemljište u dobrim uslovima za poljoprivredu i životnu sredinu, što između ostalog uključuje: zaštitu zemljišta od erozije, očuvanje materije i strukture zemljišta i zaštitu prirodnih staništa.

Energetski usjevi (energy crops) – predstavljaju novu vrstu ratarskih biljaka, razvijenu kao odgovor na potrebu smanjenja količine atmosferskog ugljendioksida. To uključuje usjeve uljarica (suncokret, soja) i žitarica (kukuruz, pirinač).

Evropski fond za garancije u poljoprivredi (European Agriculture Guarantee Fund, EAGF) – fond u okviru kojeg se obezbjeđuju sredstva za finasiranje direktnih plaćanja poljoprivrednicima i mera za regulisanje poljoprivrednih tržišta.

Evropski poljoprivredni fond za ruralni razvoj (European Agricultural Fund for Rural Development, EAARD) - fond u okviru kojeg se obezbjeđuju sredstva za jačanje ekonomске i socijalne kohezije te smanjivanje razlika u razvoju između regiona unutar EU.

Gornja granica sredstava – definisana Regulativom Savjeta 73/2009 kao maksimalna vrijednost svih plaćanja koja mogu biti dodijeljena državama članicama na godišnjem nivou. Koncept gornje granice uveden je u okviru reforme ZPP 2003. godine.

Kompenzatorne naknade/plaćanja (compensatory allowances) - plaćanja poljoprivrednicima u područjima sa prirodnim ograničenjima, poznatim kao manje razvijena područja. Kompenzatorna naknada/plaćanja dodjeljuju se poljoprivrednicima u skladu sa ispunjenjem uslova unakrsne usaglašenosti.

LEADER - pristup LEADER ruralnom razvoju odnosi se na 'Veze između akcija ruralnog razvoja' (eng. *Links between actions of rural development*) i predstavlja metodu za mobilizaciju i ostvarivanje ruralnog razvoja u lokalnim ruralnim zajednicama. Prema pravilima koja su trenutno na snazi, zemlje članice EU moraju da potroše najmanje 5% iz svog budžeta opredijeljenog za ruralni razvoj na LEADER projekte.

Manje razvijena područja (Less Favoured Area, LFA) – područja u kojima poljoprivrednici imaju pravo na finansijsku nadoknadu zbog prirodnih nedostataka tog područja, kao što su nadmorska visina, nepovoljni klimatski uslovi, siromašno zemljište i sl.

Modulacija (Modulation) - predstavlja obavezujući sistem progresivnog smanjenja direktnih plaćanja što omogućava preusmjeravanje sredstava iz prvog stuba ZPP (Evropski fond za garancije u poljoprivredi) u drugi stub ZPP (Evropski fond za ruralni razvoj) kako bi se postigla bolja ravnoteža između instrumenata za podršku poljoprivrednoj politici i instrumenata za podršku ruralnom razvoju. Modulacija je uvedena tokom reforme ZPP iz 2003. godine.

Nacionalna direktna komplementarna plaćanja (Complementary national direct payments, CNDP) – zbog postepenog uvođenja direktnih plaćanja nakon pristupanja EU, državama članicama koje su pristupile EU 2004. godine ili kasnije bilo je omogućeno korišćenje dodatne nacionalne pomoći u određenim sektorima, nakon što

Komisija to odobri. Nacionalna direktna komplementarna plaćanja su od 2013. godine zamijenjena prelaznom nacionalnom pomoći, sa izuzetkom Bugarske, Hrvatske i Rumunije.

Natura 2000 – predstavlja mrežu zaštićenih područja posebne ekološke vrijednosti u skladu sa dvije direktive: Direktivom o zaštiti prirodnih staništa i Direktivom o pticama. Većina zaštićenih područja (ukupno ih je oko 250.000) nalaze se na farmama, pa su poljoprivrednici u obavezi da poštuju određena pravila u cilju zaštite ekosistema.

Novčane kompenzacije mjere (Monetary compensation measures) – predstavljaju naknade koje su bile isplaćivane poljoprivrednicima kako bi se otklonile razlike između stvarnog kursa i utvrđenih kurseva (tzv. zelenih kurseva) koji se koriste u primjeni mjera zajedničke poljoprivredne politike EZ. Ove naknade ukinute su početkom 1993. nakon što su otklonjene prepreke trgovini unutar Zajednice.

Obavezni uslovi za upravljanje (Statutory Management Requirements) – niz uslova sadržanih u važećim propisima EU u oblasti zdravlja biljaka i životinja, javnog zdravlja, dobrobiti životinja i životne sredine.

Podrška tržištu (Market support) – mjera poznata kao cjenovna podrška i ima za cilj da obezbijedi da cijena po kojoj poljoprivrednici prodaju proizvode na tržištu ne opada ispod određene minimalne granice.

Pojednostavljena šema plaćanja na osnovu površine (Single Area Payment Scheme, SAPS) – predstavlja model direktnih plaćanja prilagođen zemljama koje su ušle u EU nakon reforme iz 2003. godine, po kojem se definiše ukupan iznos za direktna plaćanja, a zatim se taj iznos dijeli sa poljoprivrednim površinama, za koje se očekuje da će gazdinstva konkurirati za podršku. Jedinstveno plaćanje po površini dodjeljuje se jedanput godišnje.

Premija (Premium) – sredstva koja se isplaćuju poljoprivrednicima po grlu stoke koju uzgajaju (premije za ovce, premije za koze, premije za krave dojilje itd). Premija za ovce i premija za koze dodjeljuju se u obliku godišnjeg plaćanja po prihvatljivoj životinji po kalendarskoj godini i po poljoprivredniku u okviru pojedinačnih gornjih granica. Najmanji broj životinja za koje se podnosi zahtjev za premiju utvrđuje država članica. Taj broj ne smije biti manji od deset, ni veći od 50 životinja.

Princip opadanja (degressivity) – princip na osnovu kojeg, u okviru reforme Zajedničke poljoprivredne politike u periodu nakon 2013. godine, direktna podrška na koju poljoprivrednik ima pravo mora biti smanjena za najmanje 5% od iznosa plaćanja koja prelaze 150.000 eura.

Razdvajanje podrške od proizvodnje (decoupling) – mjera razdvajanja podrške od proizvodnje, odnosno ukidanje veze između direktnih plaćanja poljoprivrednicima i proizvodnje određenih proizvoda, uvedena reformom ZPP iz 2003. godine.

Specifična podrška (specific support) – podrška koju države članice mogu dodjeliti poljoprivrednicima pod posebnim uslovima i to za:

- posebne vrste poljoprivrednih djelatnosti koje su važne za zaštitu ili unapređenje životne sredine;
- unapređenje kvaliteta poljoprivrednih proizvoda;
- unapređenje trgovine poljoprivrednim proizvodima;
- sprovođenje strožih standarda za dobrobit životinja;
- posebne poljoprivredne djelatnosti koje doprinose stvaranju dodatne koristi za poljoprivredu i životnu sredinu
- u obliku doprinosa za premije za osiguranje usjeva, životinja i biljaka u skladu sa uslovima i sl.

Stubovi Zajedničke poljoprivredne politike – Prvi stub ZPP predstavlja podršku prihodima poljoprivrednika u obliku direktnih plaćanja i tržišnih mjeru i u potpunosti se finansira u okviru Evropskog fonda za garancije u poljoprivredi. Drugi stub ZPP predstavlja podršku razvoju ruralnih područja u okviru programa ruralnog razvoja i sufinsira se iz Evropskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj.

Jedinstvena šema plaćanja (Single Payment Scheme, SPS) – model u okviru kojeg se dodjeljuju direktna plaćanja poljoprivrednicima nezavisno od proizvodnje.

Šema osnovnih plaćanja (Basic Payment Scheme) – u skladu sa pravilima o Zajedničkoj poljoprivrednoj politici 2007-2013, poljoprivrednici dobijaju direktna plaćanja u okviru Jedinstvene šeme plaćanja ili Pojednostavljene šeme plaćanja na osnovu površine. U sklopu reforme Zajedničke poljoprivredne politike u periodu nakon 2013. godine, Šema osnovnih plaćanja zamjenjuje Jedinstvenu šemu plaćanja od 2015. godine. Šema osnovnih plaćanja funkcioniše na osnovu prava na plaćanje, koje se poljoprivrednicima dodjeljuje prve godine u kojoj podnose zahtjev za dobijanje plaćanja, a kasnije je svake godine aktiviraju poljoprivrednici..

Unakrsna ispunjenost uslova (cross-compliance) - mjera podsticaja koja podrazumijeva međusobnu usaglašenost uslova za ostvarivanje prava na podsticaj sa ispunjenim standardima zaštite životne sredine.

Višegodišnji finansijski okvir (Multiannual Financial Framework) - predstavlja približan plan očekivanih prihoda i rashoda EU u narednih nekoliko godina. Višegodišnji finansijski okvir utvrđuje:

- granice rashoda EU tokom utvrđenog perioda čime se ostvaruje budžetska disciplina,
- maksimalne iznose za finansiranje aktivnosti EU u prioritetnim oblastima.

Zajednička poljoprivredna politika, ZPP (Common Agriculture Policy, CAP) - skup zakonodavstva i praksi koje je usvojila Evropska unija kako bi obezbijedila zajedničku, jedinstvenu poljoprivrednu politiku. Početne mjeru uvedene su 1962. godine, nakon čega je politika prilagođavana i razvijana kao rezultat niza reformi. U skladu sa Ugovorom o funkcionisanju Evropske unije, ciljevi Zajedničke poljoprivredne politike su:

- povećanje poljoprivredne produktivnosti unapređenjem tehničkog napretka i obezbjeđivanjem racionalnog razvoja poljoprivredne proizvodnje,
- obezbjeđivanje primjerenog životnog standarda za poljoprivrednu zajednicu,
- stabilizacija tržišta poljoprivrednih proizvoda,
- bezbjednost hrane,
- dostupnost hrane po razumnim cijenama.

Zajednička tržišna organizacija (Common market organization, CMO) - predstavlja niz mjera koje omogućavaju Evropskoj uniji da upravlja, u manjoj ili većoj mjeri, tržištima poljoprivrednih proizvoda u okviru svoje teritorije u cilju stabilizacije tržišta (u smislu stabilizacije cijena i ponuda poljoprivrednih proizvoda).

1. ZAJEDNIČKA POLJOPRIVREDNA POLITIKA (ZPP)

Zajednička poljoprivredna politika (ZPP), kao jedna od najstarijih politika Evropske unije definisana Rimskim ugovorom iz 1957. godine sa ciljem da se omogući slobodna trgovina poljoprivrednim proizvodima u okviru zajedničkog tržišta i otvorenih granica, predstavlja skup mjera i programa subvencionisanja poljoprivrede u Evropskoj uniji.³

Iako je suština uspostavljanja slobodne trgovine industrijskim proizvodima prvenstveno bila da se uklone carinske barijere i kvantitativna ograničenja, za poljoprivredne proizvode je bilo neophodno da se stavi kraj raznovrsnosti državne pomoći i sistema za podršku prihodima koji su postojali u svim državama članicama. Osim toga, održavanje različitih poljoprivrednih sistema bi dovelo do narušavanja konkurenkcije te predstavljalo smetnju trgovini i dovelo do razlika u cijeni hrane, a samim tim i u troškovima života i troškovima plata, koji bi time štetili ekonomskoj integraciji. Iz ovih razloga, države članice su uvidjele da je potrebno uspostaviti slobodnu trgovinu poljoprivrednim proizvodima, kao i zajedničko tržište, te da treba da postoji zajednička politika za poljoprivredu.³

Kroz istoriju ove zajedničke politike, mijenjali su se vidovi i načini podrške poljoprivredi, te je kao takva prolazila razne reforme, sa posljednjom reformom iz 2013. godine koja se fokusira na tri prioriteta, i to: održivu proizvodnju hrane, održivo upravljanje prirodnim resursima i uravnotežen razvoj ruralnih područja širom EU.

U oblasti Zajedničke poljoprivredne politike nadležnost dijele Evropska unija i države članice. Zahvaljujući načinu na koji se Zajednička poljoprivredna politika razvijala i korišćenju tzv. „referentnog perioda“, nivo pomoći može znatno da varira od farme do farme, od jedne zemlje članice do druge ili od jednog regiona do drugog. Upravo je jedan od glavnih ciljeva reforme ZPP iz 2013. godine smanjenje jaza u nivou podrške između zemalja članica, regiona i poljoprivrednika tokom perioda 2014-2020. godine, kako bi se postigao glavni cilj, a to je korektnija zajednička poljoprivredna politika.⁴

Sredstva za ZPP dolaze iz centralnog budžeta Evropske unije, s tim što se sredstva za ruralni razvoj izdvajaju iz budžeta EU i zemalja članica Evropske unije.

Kao takva, ZPP zemalja članica EU se zasniva na tri principa:

1. *Jedinstveno tržište* – sve zemlje članice EU čine jedinstveno tržište;
2. *Prvenstvo Unije* – ovaj princip oslikava težnju da se izbjegnu tržišni poremećaji i uspostavi stabilnost u snabdijevanju;
3. *Finansijska solidarnost* – sve zemlje članice EU, bez izuzetaka, učestvuju u troškovima Zajedničke poljoprivredne politike, ali udio u finansiranju dijela troškova nije jednak za sve države članice.

Kod država članica koje su pristupile Evropskoj uniji prije 2004. godine, u početku je iznos dobijene pomoći zavisio od podrške koju je poljoprivrednik primio tokom referentnog perioda (2000-2002. godina), površine obrađenog zemljišta, te modela pomoći koji je svaka zemlja članica usvojila ponaosob. Kao rezultat toga, jedan poljoprivrednik je mogao primiti pomoći od 50€ po hektaru, dok bi njegov susjed primio pomoći od 1.000 € po hektaru za ono što predstavlja, u agronomskom smislu, apsolutno identičan komad zemlje. Reformom ZPP iz 2003. godine, ove zemlje članice su bile u mogućnosti da preraspodijele direktnu pomoć poljoprivrednicima na individualnoj ili regionalnoj osnovi, ili kombinacijom ova dva modela (tzv. hibridni model).

U slučaju zemalja koje su pristupile EU nakon 2004. godine, direktna plaćanja su zasnovana na fiksnom iznosu po hektaru koji je isti za sve poljoprivrednike u ovim zemljama članicama.

Na nivou Evropske unije, uložiće se napor i za postizanje konvergencije, u cilju smanjenja jaza između nivoa direktne pomoći koju primaju zemalje članice. Sastavni dio odluka donijetih u junu 2013. godine predstavlja i raspodjela budžeta ZPP koja će obezbijediti da nijedna država članica ne dobija manje od 75% prosjeka Zajednice do 2019. godine. U okviru date države članice ili regiona, odstupanja u nivoima pomoći će biti smanjena sa jednog gazuinstva na sljedeći način: pomoć po hektaru ne može biti manja od 60 % od prosjeka pomoći isplaćene do 2019. godine u jednoj administrativnom ili poljoprivrednom području. Države članice će moći da povećaju podršku malim i srednjim gazdinstvima dodeljivanjem većeg nivo pomoći za „prve hektare“ gazdinstva. Za nove države članice, Pojednostavljeni šema plaćanja na osnovu površine (SAPS), tj. jednokratno plaćanje po hektaru, može biti produženo do 2020. godine.

Izvor: European Commission, www.europa.eu.int/comm

³ Reflections on the common agricultural policy (Commission communication to the Council, presented on 8 December 1980), http://ec.europa.eu/agriculture/cap-history/crisis-years-1980s/com80-800_en.pdf (21.04.2014)

⁴ The common agricultural policy (CAP) and agriculture in Europe – Frequently asked questions, European Commission, http://europa.eu/rapid/press-release_MEMO-13-631_en.htm

1.1 Prvi i drugi stub Zajedničke poljoprivredne politike

Nova Zajednička poljoprivredna politika obuhvaćena reformom iz 2013. godine, kao i do sada, počiva na dva stuba, s tim što se reformom jača veza među dva stuba i nudi sveobuhvatan i integriran pristup politici podrške.

Prvi stub se odnosi na **direktna plaćanja i tržišne intervencije** i čine ga različite mjere koje podržavaju stabilan dohodak poljoprivrednika. U okviru ovih mjeri podrške, sredstva se raspoređuju na osnovu istorijskog prava na subvencije, dok se drugi dio isplaćuje po površini, tj. grlu stoke. Mjere podrške prvog stuba finansiraju se sredstvima iz budžeta EU, tj. u potpunosti su pokrivene iz Zajedničke poljoprivredne politike.

U mjeru obuhvaćene prvim stubom spadaju:

- *Jedinstvena šema plaćanja (SPS)*, odn. šema razdvojenih plaćanja, prema kojoj plaćanja nijesu više povezana s proizvodnjom, odn. za određene vrste proizvoda, kao ranije, već gazdinstva dobijaju isti iznos sredstava (po hektaru poljoprivrednog zemljišta) kao i ranije, ali će moći da proizvode i druge kulture. Da bi proizvođači mogli da dobiju ovu vrstu podrške, potrebno je da su u vrijeme tzv. referentnog perioda (2000–2002. godina) već dobijali subvencije. Takođe, proizvođači moraju da ispune i uslove koji se odnose na ispunjavanje standarda javnog zdravlja, zdravlja i dobrobiti životinja, zdravlja bilja, zaštite životne sredine, te očuvanja zemljišta u dobrom proizvodnom stanju. Ukoliko proizvođač ne ispuni neke od ovih uslova, plaćanje mu može biti smanjeno, a na kraju i ukinuto.

- *Šema pojednostavljenih plaćanja po površini (Simplified Area Payment Scheme, SAPS)* koja se primjenjuje za zemlje koje su ušle u EU nakon 2004. godine, po kojoj se ukupno opredijeljen iznos za direktna plaćanja dijeli sa poljoprivrednim površinama, za koje se očekuje da će gazdinstva konkursati za podršku.

- *Tržišne intervencije* se primjenjuju za proizvode od strateškog značaja za bezbjednost hrane i dohodak proizvođača (šećer, vino, maslinovo ulje itd). Intervencija EU na poljoprivrednom tržištu podrazumijeva: povlačenje proizvoda sa tržišta, otkup proizvoda, podršku za proizvodnju određenih proizvoda, proizvodne kvote i podršku poljoprivrednim organizacijama. U oblasti tržišnih intervencija, kao i u oblasti direktnih plaćanja, države članice ne mogu da imaju svoje nacionalne mjeru, već je politika u cijelini na nivou EU.

Primjena Jedinstvene šeme plaćanja (SPS) stupila je na snagu 2005. godine i trenutno se primjenjuje u 17 zemalja članica EU. Ovom šemom, iznos ukupne subvencije (podsticaja) koju će poljoprivrednik primiti u jednoj godini zavisi od prosječnog iznosa ranijih subvencija koje je primao, ili od broja hektara koje obrađuje u prvoj godini nakon uvođenja ovakvog sistema plaćanja. Primjenom ove šeme zemlje članice imaju fleksibilnost u primjeni SPS a precizni detalji implementacije variraju od jedne zemlje članice do druge. Ostalih deset zemalja članica EU primjenjuju Pojednostavljenu šemu plaćanja po osnovu površine (Single Area Payment Scheme - SAPS), prema kojoj se nivo subvencija po hektaru određuje linearno, srazmjerno površini koju poljoprivrednik obrađuje, a do maksimalnog iznosa po hektaru predviđenog Ugovorom o pristupanju.

Izvor: The Single Payment Scheme Factsheet, European Commission, Agriculture and Rural Development
http://ec.europa.eu/agriculture/direct-support/pdf/factsheet-single-payment-scheme_en.pdf

Poljoprivrednici zemalja članica EU primaju podršku kroz **direktna plaćanja**, uz obavezu poštovanja standarda u vezi sa bezbjednošću hrane, očuvanjem životne sredine, te zdravlja i zaštite dobrobiti životinja. Ove vrste plaćanja su u potpunosti finansirane iz budžeta Evropske unije i iznose 70% od ukupnog budžeta Zajedničke poljoprivredne politike. Reformom iz 2013. godine, 30% direktnih plaćanja će se odnositi na uskladivanje evropskih poljoprivrednika sa održivim poljoprivrednim praksama koje se pokazuju korisnim za kvalitet zemljišta, biodiverzitet i uopšte za životnu sredinu, poput diverzifikacije usjeva, održavanja travnjaka ili očuvanja eko područja na poljoprivrednim gazdinstvima.

Mjere **tržišne intervencije** se primjenjuju u situacijama destabilizacije tržišta uslijed nepovoljnih vremenskih uslova. Ova vrsta plaćanja čini manje od 10% budžeta ZPP.

Mjere **ruralnog razvoja** se sprovode radi podrške poljoprivrednicima u cilju modernizacije gazdinstava i postizanja konkurentnosti, ujedno štiteći životnu sredinu, doprinoseći diversifikaciji poljoprivrednih i nepoljoprivrednih aktivnosti, kao i vitalnosti ruralnih zajednica. Ove isplate su djelimično finansirane od strane zemalja članica EU i čine približno 20% budžeta ZPP.

Izvor: European Commission, www.europa.eu.int/comm

Drugi stub ZPP se odnosi na **ruralni razvoj** i namijenjen je rastu konkurentnosti poljoprivrede, zaposlenosti, očuvanju životne sredine i inovacijama podstičući programe za investiranje, modernizaciju i aktivnosti podrške u ruralnim sredinama. Mjere podrške drugog stuba kofinansiraju se, pa je samim tim potrebno da zemlja članica EU obezbjeđuje dio sredstava, dok se drugi dio dobija iz budžeta EU sa maksimalnim mogućim iznosom koji se može dobiti, odnosno 85% od EU sredstava. Procentualno učešće zemalja članica u finansiranju mjera ruralnog razvoja ostavlja prostora za fleksibilnost zemljama članicama i regionima u određivanju grupa mjera za koje smatraju da su važnije imajući sa aspekta svoje zemlje i sopstvenih potreba. Ukupan budžet ZPP za ruralni razvoj za 28 zemalja članica EU za period 2014-2020. iznosi 95 milijardi eura. Sredstva za ovu svrhu se obezbjeđuju iz Evropskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj (EAFRD).⁵

U nastavku, predstavljeni su glavni nalazi izdvajanja iz budžeta Evropske unije namijenjenog Zajedničkoj poljoprivrednoj politici u 27 zemalja članica EU tokom 2012. godine, te grafički prikazi procentualnih izdvajanja iz budžeta EU namijenjenog Zajedničkoj poljoprivrednoj politici u 27 zemalja članica EU tokom 2012. godine i tokom perioda 2007-2012. godine. Ukupna izdvajanja iz budžeta EU za svaku zemlju članicu Evropske unije za 2012. godinu, kao i procentualna izdvajanja iz ZPP za period 2007-2012. predstavljena su u Prilogu 1 ovog dokumenta.

Tabela 1.1.1: Izdvajanja iz budžeta EU namijenjenog ZPP u EU-27 tokom 2012. godine⁶

Zemlja članica EU	PRVI STUB		Ruralni razvoj	Ukupno (EUR)
	Direktna plaćanja	Tržišne mjere		
Austrija	714.559.046	29.337.074	545.968.629	1.289.864.749
Belgija	569.898.103	83.605.775	75.495.480	728.999.358
Bugarska	387.906.141	43.568.987	397.696.922	829.172.050
Češka	743.150.550	12.878.256	412.672.094	1.168.700.900
Danska	939.071.600	12.224.582	98.797.618	1.050.093.800
Estonija	81.794.506	3.022.386	108.913.401	193.730.293
Finska	534.036.079	18.304.298	294.408.238	846.748.615
Francuska	7.923.766.379	732.531.155	1.223.917.557	9.880.215.091
Grčka	2.315.248.860	66.997.581	669.030.398	3.051.276.839
Holandija	819.962.983	106.357.589	96.082.449	1.022.403.021
Irska	1.263.760.013	28.254.483	352.271.063	1.644.285.559
Italija	4.055.613.827	758.759.292	1.422.949.382	6.237.322.501
Kipar	39.185.107	6.856.608	21.783.947	67.825.662
Letonija	119.225.852	8.193.918	150.188.774	277.608.544
Litvanija	308.004.271	19.154.904	250.278.098	577.437.273
Luksemburg	34.276.200	518.416	13.281.368	48.075.984
Madarska	1.078.310.383	87.492.400	563.304.619	1.729.107.402
Malta	4.282.161	1.045.420	10.459.190	15.786.771
Njemačka	5.291.085.393	137.600.120	1.398.361.509	6.827.047.022
Poljska	2.457.799.800	377.711.396	1.857.244.519	4.692.755.715
Portugal	645.701.810	128.890.371	586.692.105	1.361.284.286
Rumunija	906.358.662	114.290.524	1.359.146.997	2.379.796.183
Slovačka	319.360.602	9.597.981	275.025.447	603.984.030
Slovenija	116.145.040	8.778.393	118.858.866	243.782.299
Španija	5.235.815.817	632.621.267	1.255.978.191	7.124.415.275
Švedska	689.089.451	26.668.745	277.860.755	993.618.951
UK	3.286.621.560	58.539.394	752.455.626	4.097.616.580
EU-27	40.880.030.196	3 513 801 315	14 589 123 242	58 982 954 753

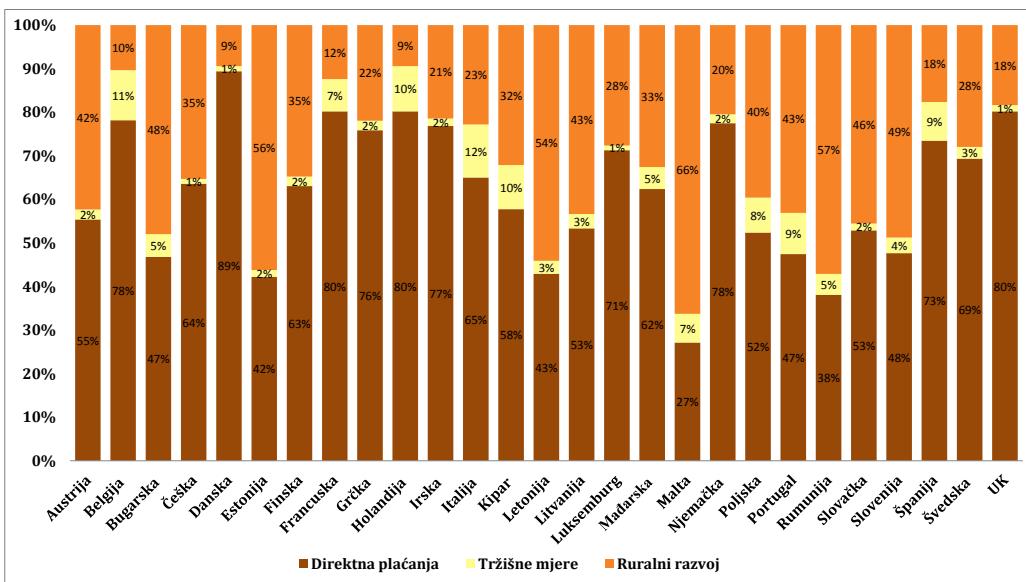
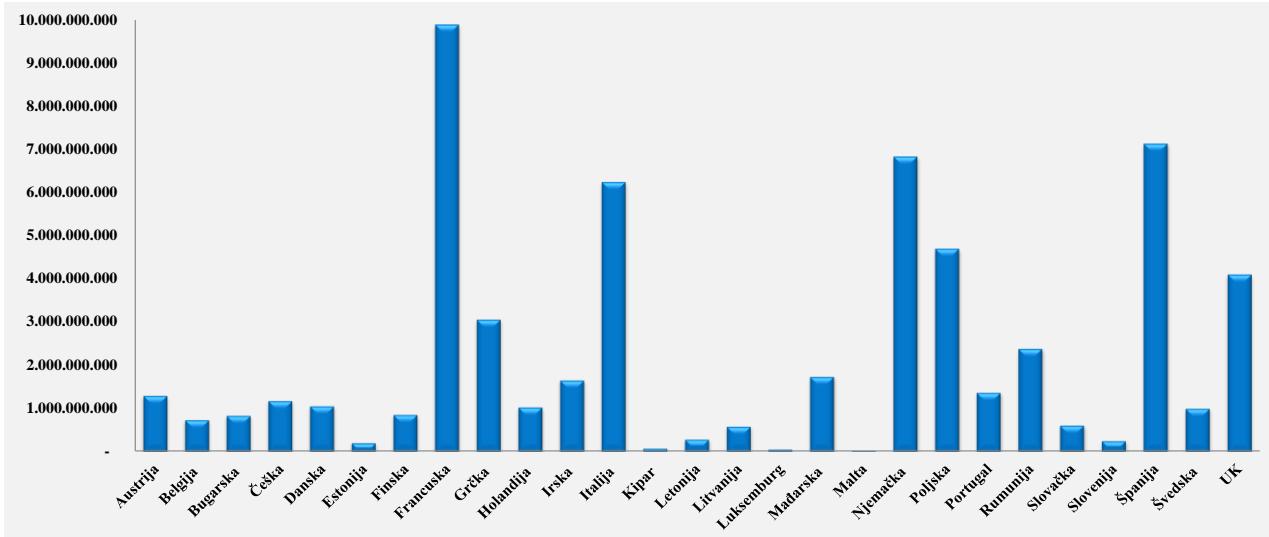
Izvor: European Commission, Agriculture and Rural Development

Najveći primalac sredstava iz ZPP je Francusku (17% od ukupnih izdvajanja tokom 2012. godine), sa Španijom, Njemačkom, Italijom, Poljskom i Velikom Britanijom koje takođe primaju značajnu visinu sredstava (za ovih šest zemalja izdvaja se dvije trećine sredstava od ukupnih izdvajanja iz ZPP).

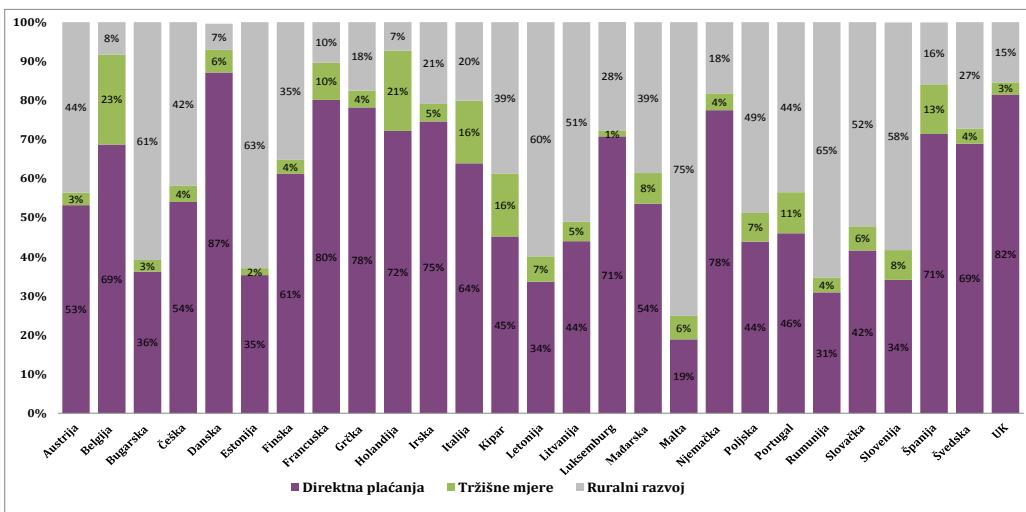
⁵ The common agricultural policy (CAP) and agriculture in Europe – Frequently asked questions, European Commission, http://europa.eu/rapid/press-release_MEMO-13-631_en.htm

⁶ EU-27 odnosi se na zemlje članice Evropske unije navedene u tabeli koja sadrži podatke za 2012. godinu, izuzev Hrvatske koja je postala zemlja članica Unije 1. jula 2013. godine.

Grafik 1.1.1: Prikaz ukupnih izdvajanja iz budžeta EU namijenjenog ZPP u EU-27 (2012)

Grafik 1.1.2. Procentualna izdvajanja iz budžeta EU namijenjenog Zajedničkoj poljoprivrednoj politici u EU-27 (2012)

Grafik 1.1.3. Procentualna izdvajanja iz budžeta EU namijenjenog Zajedničkoj poljoprivrednoj politici u EU-27 (period 2007-2012)

1.2 Reforma Zajedničke poljoprivredne politike iz 2013. godine

Najznačajnije reforme Zajedničke poljoprivredne politike su počele 1992. godine, a intenzivirane 2003. godine kada je veza između subvencija i proizvodnje ukinuta. Ovom reformom uveden je novi sistem direktnе podrške poljoprivrednicima poznat kao Jedinstvena šema plaćanja (SPS) koji je zamijenio prethodne poljoprivredne šeme povezane sa specifičnim sektorima (*coupled aids*). U tom kontekstu, da bi dobili subvencije, poljoprivrednici više ne moraju da proizvode hranu za koju ne postoji tržište. Umjesto toga, imaju slobodu da proizvode ono što tržište i potrošači žele, ono što će im biti garancija za stabilniji dohodak, nezavisno od toga šta i u kojim količinama proizvode. S tim u vezi, poljoprivrednici su u obavezi da održavaju zemljište u dobrim uslovima za poljoprivredu i životnu sredinu (*Good agricultural and environmental condition, GAEC*).⁷ Takođe, poljoprivrednici dobijaju novčanu pomoć pod uslovom da nadgledaju svoje poljoprivredno zemljište i zadovolje standarde u oblasti bezbjednosti hrane, zaštite životne sredine i standarde dobrobiti životinja, a ukoliko se standardi ne ispoštuju nivo podrške se smanjuje.

Najskorijom reformom iz 2013. godine predviđeno je da od 2014. godine izdvajanja za direktna plaćanja koja se odnose na proizvodno vezana plaćanja, mlađe poljoprivrednike, mala gazdinstva itd. će zavisiti od izbora same zemlje članice EU. Podjela troškova među dva stuba ZPP se može promijeniti u periodu 2014-2020, sa mogućnošću prenosa do 15% nacionalnih paketa podrške među stubovima time omogućavajući zemljama članicama da bolje planiraju troškove na osnovu svojih specifičnih prioriteta.

Takođe, reformom je obuhvaćena fleksibilnost zemalja članica u budžetiranju i implementaciji instrumenata prvog stuba, potvrđujući široku raznolikost poljoprivrede, potencijala agronomске proizvodnje, klimatskih i socijalno-ekonomskih uslova, te zaštite životne sredine i potreba širom Evropske unije.

Primjenom nove reforme:

- direktna plaćanja poljoprivrednicima će bolje odražavati potrebu za pravedniju podršku prihodima poljoprivrednika i iskoristiti do najveće mjere vrstu javne usluge koju obavljaju (npr, zaštitu životne sredine). Takođe će pružiti veću podršku regionima u kojima su uslovi otežani, te pomoći mlađoj populaciji da se bave poljoprivredom.
- mehanizmi upravljanja tržistem će biti jednostavniji, efikasniji i brži.
- politika ruralnog razvoja će se fokusirati na povećanje konkurentnosti i promovisanje inovacija.⁸

Pomoći mlađim poljoprivrednicima

Sve je manji broj poljoprivrednika u Evropi, s obzirom na to da se poljoprivrednici suočavaju sa poteškoćama u radu koje ova oblast podrazumijeva, te obimom investicija potrebnih za uspostavljanje gazdinstva. Trenutno, 4,5 miliona poljoprivrednika u Evropi (30%) imaju preko 65 godina, a samo 6% je ispod 35 godina starosti. Sektor poljoprivrede se mora učiniti atraktivnijim a mlađi ljudi treba da dobiju pomoći za bavljenje poljoprivrednim aktivnostima. Iz tog razloga, predviđene su posebne pogodnosti za mlađe poljoprivrednike. Naime, reformom iz 2013. godine uvodi se nova vrsta pomoći za mlađe poljoprivrednike. Preciznije, mlađi poljoprivrednici bi imali 25% veća direktna plaćanja od starijih poljoprivrednika tokom prvih pet godina od započinjanja poljoprivrednih aktivnosti.

Izvor: European Commission, www.europa.eu.int/comm

⁷ The Single Payment Scheme Factsheet, European Commission, Agriculture and Rural Development

⁸ Overview of CAP Reform, 2014-2020, http://ec.europa.eu/agriculture/newsroom/156_en.htm

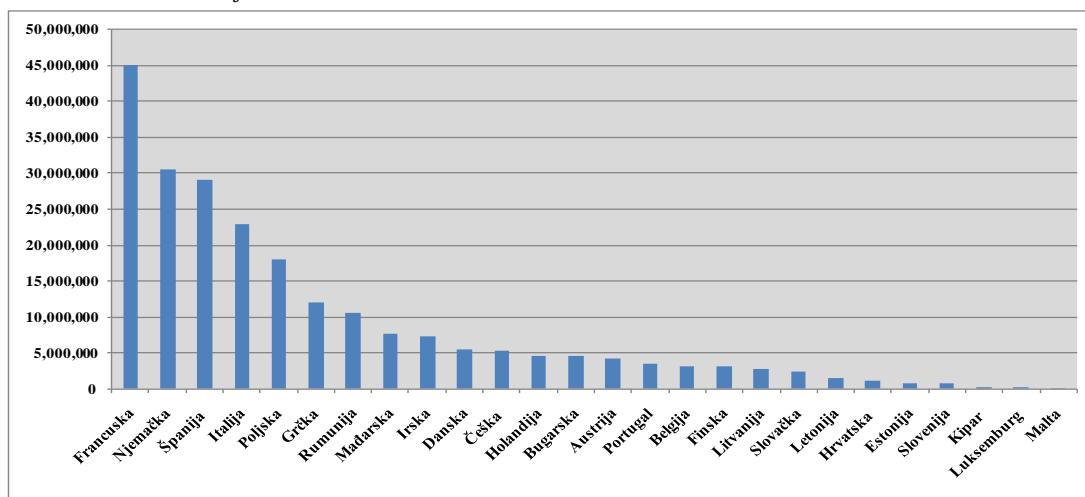
1.3 Višegodišnji finansijski okvir za period 2014-2020 u vezi sa finansiranjem ZPP⁹

Višegodišnjim finansijskim okvirom (VFO), koji usvajaju Evropski parlament i Savjet EU, utvrđuju se najviši mogući godišnji iznosi („gornje granice”) koje EU može iskoristiti za različita područja politike u periodu od najmanje pet godina. Visina ukupnih iznosa predviđenih u Višegodišnjem finansijskom okviru za period 2014-2020. u vezi sa ZPP, tj. za direktna plaćanja i ruralni razvoj izražena u tekućim cijenama je prikazana u tabelama koje slijede.

Tabela 1.3.1: Direktna plaćanja – „gornje granice“ zemalja članica EU (u hiljadama eura)¹⁰

	Annex VIII Regulative 73/2009	Annex II direktna plaćanja Regulative						UKUPNO 2015-2020
		2015	2016	2017	2018	2019	2020	
Austrija	693.716	693.065	692.421	691.654	691.746	691.738	4.154.440	
Belgija	544.047	536.076	528.124	520.170	512.718	505.266	3.146.401	
Bugarska	642.103	721.251	792.449	793.226	794.759	796.292	4.540.080	
Češka	875.305	874.484	873.671	872.830	872.819	872.809	5.241.918	
Danska	926.075	916.580	907.108	897.625	889.004	860.384	5.416.776	
Estonija	110.018	121.870	133.701	145.504	157.435	169.366	837.894	
Finska	523.247	523.333	523.422	523.493	524.062	524.631	3.142.188	
Francuska	7.586.341	7.553.677	7.521.123	7.488.380	7.462.790	7.437.200	45.049.511	
Grčka	2.047.187	2.039.122	2.015.116	1.991.083	1.969.129	1.947.177	12.008.814	
Holandija	793.319	780.815	768.340	755.862	744.116	732.370	4.574.822	
Hrvatska	113.908	130.550	149.200	186.500	223.800	261.100	1.065.058	
Irska	1.216.547	1.215.003	1.213.470	1.211.899	1.211.482	1.211.066	7.279.467	
Italija	3.953.394	3.902.039	3.850.805	3.799.540	3.751.937	3.794.337	22.962.052	
Kipar	51.344	50.784	50.225	49.666	49.155	48.643	299.817	
Letonija	168.886	195.649	222.363	249.020	275.887	302.754	1.414.559	
Litvanija	393.226	417.890	442.510	467.070	492.049	517.028	2.729.773	
Luksemburg	33.662	33.603	33.545	33.486	33.459	33.431	201.186	
Madarska	1.272.786	1.271.593	1.270.410	1.269.187	1.269.172	1.269.158	7.622.306	
Malta	5.240	5.127	5.015	4.904	4.797	4.689	29.772	
Njemačka	5.178.178	5.144.264	5.110.446	5.076.522	5.047.458	5.018.395	30.575.263	
Poljska	2.970.020	2.987.267	3.004.501	3.021.602	3.041.560	3.061.518	18.086.468	
Portugal	557.667	565.816	573.954	582.057	590.706	599.355	3.469.555	
Rumunija	1.428.531	1.629.889	1.813.795	1.842.446	1.872.821	1.903.195	10.490.677	
Slovačka	377.419	380.680	383.938	387.177	390.781	394.385	2.314.380	
Slovenija	138.980	137.987	136.997	136.003	135.141	134.278	819.386	
Španija	4.833.647	4.842.658	4.851.682	4.866.665	4.880.049	4.893.433	29.168.134	
Švedska	696.487	696.890	697.295	697.678	698.723	699.768	4.186.841	
UK	3.548.576	3.555.915	3.563.262	3.570.477	3.581.080	3.591.683	21.410.993	
EU-28	41.679.856	41.923.877	42.128.888	42.131.826	42.168.635	42.205.449	252.238.531	

Grafik 1.3.1: Prikaz ukupnog iznosa direktnih plaćanja („gornje granice“zemalja članica) predviđenih Višegodišnjim finansijskim okvirom 2015-2020

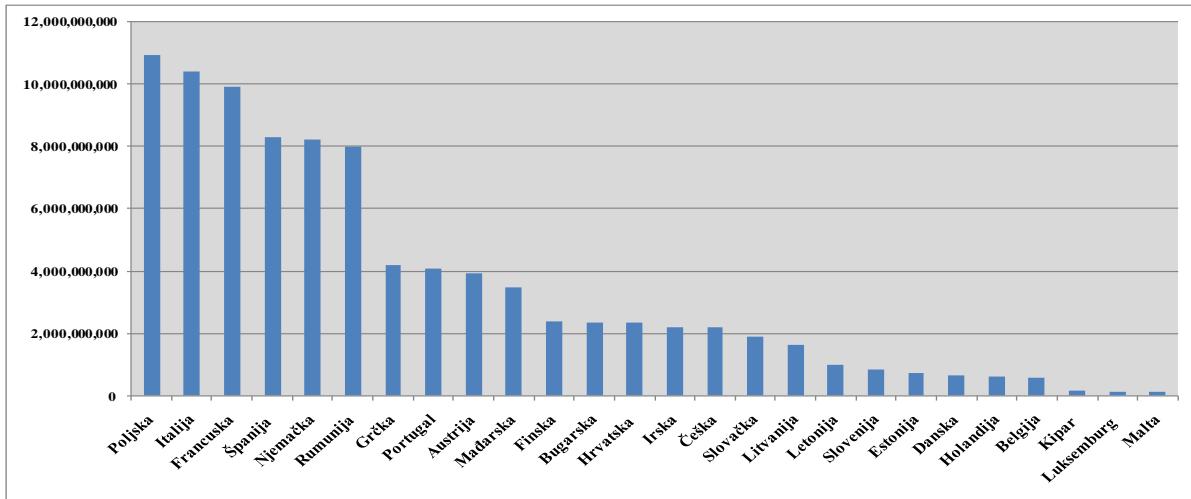
⁹ http://ec.europa.eu/agriculture/cap-funding/budget/mff-2014-2020/mff-figures-and-cap_en.pdf

¹⁰ Za finansijsku 2014. godinu, na direktna plaćanja primjenjuje se postojeća Regulativa Savjeta 73/2009, dok se finansijska disciplina primjenjuje na „gornje granice“ u skladu sa novim Višegodišnjim finansijskim okvirom. Iznosi za direktna plaćanja koji su prikazani u Tabeli se odnose na iznose u Aneksu VIII izmijenjene Regulativom Savjeta 73/2009 nakon usvajanja prelazne Direktive, za 2015. godinu, te iznose u Aneksu II Regulative u vezi sa direktnim plaćanjima, za period 2016-2020.

Tabela 1.3.2: Podrška Unije za ruralni razvoj za period 2014-2020 (u eurima)

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	UKUPNO 2014-2020
Austrija	557.806.503	559.329.914	560.883.465	562.467.745	564.084.777	565.713.368	567.266.225	3.937.551.997
Belgija	78.342.401	78.499.837	78.660.375	78.824.076	78.991.202	79.158.713	79.314.155	551.790.759
Bugarska	335.499.038	335.057.822	334.607.538	334.147.994	333.680.052	333.187.306	332.604.216	2.338.783.966
Češka	314.349.445	312.969.048	311.560.782	310.124.078	308.659.490	307.149.050	305.522.103	2.170.333.996
Danska	90.287.658	90.168.920	90.047.742	89.924.072	89.798.142	89.665.537	89.508.619	629.400.690
Estonija	103.626.144	103.651.030	103.676.345	103.702.093	103.728.583	103.751.180	103.751.183	725.886.558
Finska	335.440.884	336.933.734	338.456.263	340.009.057	341.593.485	343.198.337	344.776.578	2.380.408.338
Francuska	1.404.875.907	1.408.287.165	1.411.769.545	1.415.324.592	1.418.941.328	1.422.813.729	1.427.718.983	9.909.731.249
Grčka	601.051.830	600.533.693	600.004.906	599.465.245	598.915.722	598.337.071	597.652.326	4.195.960.793
Holandija	87.118.078	87.003.509	86.886.585	86.767.256	86.645.747	86.517.797	86.366.388	607.305.360
Hrvatska	332.167.500	332.167.500	332.167.500	332.167.500	332.167.500	332.167.500	332.167.500	2.325.172.500
Irska	313.148.955	313.059.463	312.967.965	312.874.411	312.779.690	312.669.355	312.485.314	2.189.985.153
Italija	1.480.213.402	1.483.373.476	1.486.595.990	1.489.882.162	1.493.236.530	1.496.609.799	1.499.799.408	10.429.710.767
Kipar	18.895.839	18.893.552	18.891.207	18.888.801	18.886.389	18.883.108	18.875.481	132.214.377
Letonija	138.327.376	138.361.424	138.396.059	138.431.289	138.467.528	138.498.589	138.499.517	968.981.782
Litvanija	230.392.975	230.412.316	230.431.887	230.451.686	230.472.391	230.483.599	230.443.386	1.613.088.240
Luksemburg	14.226.474	14.272.231	14.318.896	14.366.484	14.415.051	14.464.074	14.511.390	100.574.600
Madarska	495.668.727	495.016.871	494.531.618	493.672.684	492.981.342	492.253.356	491.391.895	3.455.336.493
Malta	13.880.143	13.965.035	14.051.619	14.139.927	14.230.023	14.321.504	14.412.647	99.000.898
Njemačka	1.178.778.847	1.177.251.936	1.175.693.642	1.174.103.302	1.172.483.899	1.170.778.658	1.168.760.766	8.217.851.050
Poljska	1.569.517.638	1.567.453.560	1.565.347.059	1.563.197.238	1.561.008.130	1.558.702.987	1.555.975.202	10.941.201.814
Portugal	577.031.070	577.895.019	578.775.888	579.674.001	580.591.241	581.504.133	582.317.022	4.057.788.374
Rumunija	1.149.848.554	1.148.336.385	1.146.793.135	1.145.218.149	1.143.614.381	1.141.925.604	1.139.927.194	8.015.663.402
Slovačka	271.154.575	270.797.979	270.434.053	270.062.644	269.684.447	269.286.203	268.814.943	1.890.234.844
Slovenija	118.678.072	119.006.876	119.342.187	119.684.133	120.033.142	120.384.760	120.720.633	837.849.803
Španija	1.187.488.617	1.186.425.595	1.185.344.141	1.184.244.005	1.183.112.678	1.182.137.718	1.182.076.067	8.290.828.821
Švedska	248.858.535	249.014.757	249.173.940	249.336.135	249.502.108	249.660.989	249.768.786	1.745.315.250
UK	371.473.873	3.370.520.030	369.548.156	368.557.938	367.544.511	366.577.113	365.935.870	2.580.157.491
EU-28	13.618.149.060	13.618.658.677	13.619.178.488	13.619.708.697	13.620.249.509	13.620.801.137	13.621.363.797	95.338.109.365
Tehnička podrška	34.130.699	34.131.977	34.133.279	34.134.608	34.135.964	34.137.346	34.138.756	238.942.629
UKUPNO	13.652.279.759	13.652.790.654	13.653.311.767	13.653.843.305	13.654.385.473	13.654.938.483	13.655.502.553	95.577.051.994

Grafik 1.3.2: Prikaz ukupnog iznosa podrške Unije za ruralni razvoj za period 2014-2020

U skladu sa Višesegodišnjim finansijskim okvirom EU 2015-2020 najviše sredstava za direktna plaćanja izdvaja se za Francusku, nakon koje slijedi Njemačka, a najmanje za Kipar, Luksemburg i Maltu. Kada je u pitanju podrška ruralnom razvoju za period 2014-2020, najveća izdvajanja predviđena su za Poljsku, Italiju i Francusku, a najmanja za Kipar, Luksemburg i Maltu.

2. KOMPARATIVNI PREGLED SUBVENCIJA U POLJOPRIVREDI

2.1 Albanija

U narednom tekstu predstavljena su novčana izdvajanja iz budžeta Albanije za tržišno-cjenovnu politiku, odnosno direktna plaćanja poljoprivrednicima i mjere za stabilizaciju tržišta, kao i za politiku ruralnog razvoja, odnosno unapređenje životne sredine i prirode, unapređenje kvaliteta života u ruralnim područjima i podsticanje deverzifikacije ruralne ekonomije.

Tržišno-cjenovna politika

Tabela 2.1.1: Direktna plaćanja poljoprivrednicima

Mjere	Iznos (EUR ¹¹ /ha)
Podrška intenzivnoj proizvodnji maslina	1.758,73
Podrška tradicionalnim oblicima uzgajanja maslina	1.261,97
Podrška uzgajanju mladica oraha	1.758,73
Podrška kalemljenju mladica oraha	1.261,97
Podrška sadnji lješnika i nara	1.261,97
Podrška intenzivnom uzgoju nara i lješnika	1.402,19
Podrška uzgoju višanja, šljiva, bresaka, jabuka, krušaka, dunja	1.402,19
Podrška sadnji i intenzivnom uzgoju citrusa, kivija, jagoda	1.402,19
Podrška vinogradarstvu	1.758,73
Podrška navodnjavanju sadnica oraha, lješnika, badema, nara, maslina i citrusa u slučaju intenzivnog uzgoja i solarnom zagrijavanju staklenika	1.758,73
Podrška proizvodnji ekstra djevičanskog maslinovog ulja	0,70 po litru proizvodnje koja dostiže 15 tona godišnje
Podrška proizvodnji organskih proizvoda (biljna proizvodnja)	490,8 po farmi
Podrška za nabavku ili zamjenu plastenika/staklenika solarnim staklenicima	2.804,37 po hektaru, pri čemu minimalna površina mora iznositi 2.000 metara.
Podrška za nabavku plastične folije za proizvodnju lubenica u tunelima	1.051,64, pri čemu minimalna površina mora iznositi najmanje 5.000 metara

Mjere za stabilizaciju tržišta

Projekti koji imaju za cilj izgradnju objekata za skladištenje i standardizaciju proizvodnje mogu se finansirati do 50% projekta, odnosno 35.056,7 eura.

Politika ruralnog razvoja

Unapređenje konkurentnosti sektora poljoprivrede i šumarstva

U revidiranom budžetskom programu za 2013. godinu za stavku pod nazivom „Ruralni razvoj kao podrška stočarstvu, agroindustriji i marketingu“ izdvojeno je ukupno 13.277.700 eura, odnosno za tekuće troškove: 9.063.870 eura, a za kapitalne izdatke – 4.213.820 eura.

¹¹Navedeni iznosi konvertovani su u euro iz valute Albanije (LEK) 16.4.2014. godine, kada je devizni kurs iznosio 1€=137, 6 lek. *OANDA Currency Converter* <http://www.oanda.com/currency/converter/>

Unapređenje životne sredine i prirode i unapređenje kvaliteta života u ruralnim područjima i podsticanje deverzifikacije ruralne ekonomije

Projekti koji se odnose na unapređenje ruralne infrastrukture obuhvataju izgradnju ruralnih puteva, pojilišta, programe navodnjavanja, kao i dodjeljivanje grantova kroz konkurentne selekcionne procedure. Ovo je postignuto kroz izdvajanje sredstava za podršku projektima, kao i lokalne troškove i troškove PDV-a iz budžetskih fondova.

2.2 Austrija

U nastavku teksta tabelarno su predstavljena ukupna izdvajanja za sektor poljoprivrede i šumarstva za 2010., 2011. i 2012. godinu, uključujući troškove organizacije tržišta, ruralni razvoj i ostale mjere u cilju podrške tim sektorima.

Tabela 2.2.1: Subvencije i pomoć za sektor poljoprivrede i šumarstva u periodu od 2010. godine do 2012. godine (u milionima eura)

Mjere	2010	2011	2012			
			EU	Savezna Vlada	Savezne provincije	Ukupno
1. Troškovi organizacije tržišta (prvi stub ZPP)	782,66	756,79	732,00	8,58	10,64	751,21
Jedinstvena plaćanja za poljoprivredna gazdinstva	634,48	630,13	625,74	/	/	625,74
Premije za zemljište ¹²	2,04	1,45	-0,01	/	/	-0,01
Premije u stočarstvu (uključujući premiju za krave muzare) ¹³	101,73	94,14	78,14	7,09	10,34	95,57
Premije za proizvode ¹⁴	8,49	0,40	-0,01			-0,01
Pomoć za bavljenje pčelarstvom	1,26	1,50	0,75	0,45	0,30	1,50
Troškovi skladištenja ¹⁵	0,94	1,60	0,03	0,00		0,04
Pomoć za preradu i prodaju ¹⁶	3,05	2,19	2,18	1,04		3,22
Mjere za pospešivanje prodaje	2,30	2,06	2,43	0,00		2,43
Povraćaj novca pri izvozu	5,50	4,90	1,64			1,64
Pomoć za bavljenje vinogradarstvom	10,89	10,92	13,56			13,56
Restruktuiranje u oblasti proizvodnje šećera	3,73	1,17	0,00			0,00
Podrška udruženjima potrošača	8,25	6,33	7,54			7,54
2. Ruralni razvoj (drugi stub ZPP)	1.170,62	1.146,75	553,89	292,34	240,69	1.086,92
Program ruralnog razvoja	1.170,50	1.146,64	553,89	292,34	240,60	1.086,82
Osa 1 - Konkurentnost	187,81	166,42	53,77	31,58	54,50	139,85
Stručno usavršavanje i aktivnosti u vezi sa informisanjem	8,98	8,69	4,13	2,48	1,65	8,27
Podrška mladim poljoprivrednicima	18,32	18,77	6,19	3,81	8,10	18,10
Modernizacija poljoprivrednih gazdinstava (agricultural holdings)	111,54	97,05	20,55	11,77	35,17	67,49
Unapređenje ekonomske vrijednosti šuma	5,44	4,61	1,49	0,77	0,51	2,78

¹² Ovo uključuje subvencije za alternativnu poljoprivrednu proizvodnju, plodored (agrotehnička mjera koja smjenom kultura u vremenu i prostoru održava i popravlja fizička, hemijska i biološka svojstva zemljišta), novčane kompenzacije, neobradivanje zemljišta, neobradivanje vinograda i sl.

¹³ Ovo uključuje subvencije za uzgoj krava dojlja, ovaca i koza, specijalne premije za bikove, subvencije od prodaje stoke u planinskim područjima, premije za alpske pašnjake i uzgoj stoke.

¹⁴ Ovo uključuje direktna plaćanja za tvrdi sir, isporuku mlijeka i sl.

¹⁵ Ovo uključuje sredstva za pokrivanje troškova skladištenja žitarica i mesa.

¹⁶ Ovo uključuje subvencije za skrob i mjere za stabilizaciju tržišta žitarica (mjere za smanjenje cijene za poljoprivrednike iz planinskih područja), subvencije za mlijeko (premije za stočarstvo, pad cijena obranog mlijeka) i sl.

Mjere	2010	2011	2012			
			EU	Savezna Vlada	Savezne provincije	Ukupno
Dodata vrijednost u primarnoj poljoprivrednoj i šumarskoj proizvodnji	27,66	19,21	10,73	6,31	4,76	21,80
Obnavljanje poljoprivredne proizvodnje	2,83	2,12	1,07	0,59	0,39	2,06
Unapređenje i razvoj infrastrukture u sektoru šumarstva	8,24	9,01	4,16	2,54	1,70	8,39
Učešće poljoprivrednika u programima koji se odnose na kvalitet hrane	2,60	4,37	3,62	2,21	1,47	7,30
Aktivnosti koje imaju za cilj pružanje informacija i promociju proizvoda	2,20	2,59	1,83	1,10	0,73	3,67
Osa 2 – Životna sredina i priroda	842,62	833,11	435,18	228,15	153,23	816,55
Plaćanja za poljoprivrednike u planinskim područjima sa prirodnim nedostacima i u ostalim područjima sa prirodnim nedostacima	271,45	268,46	137,23	74,69	50,92	262,83
Plaćanja u okviru programa Natura 2000 – poljoprivreda		0,09	0,06	0,03	0,02	0,12
Agroekološka plaćanja	553,96	549,18	291,39	149,65	99,76	540,80
Plaćanja u cilju dobrobiti životinja						
Pošumljavanje poljoprivrednog zemljišta	0,26	0,09	0,10	0,02	0,02	0,14
Plaćanja u okviru programa Natura 2000 - šumarstvo		0,07	0,01	0,00	0,00	0,01
Plaćanja za šumska područja	0,02	0,003	0,01	0,007	0,004	0,022
Obnavljanje potencijala šuma	16,91	15,22	6,38	3,75	2,50	12,63
Osa 3 – Kvalitet života i diverzifikacija	103,92	112,25	47,14	23,15	23,90	94,19
Diverzifikacija	15,27	14,43	6,07	3,48	2,47	12,03
Osnivanje i razvoj mikro preduzeća	3,25	5,50	2,00	0,72	0,87	3,59
Podsticanje aktivnosti u oblasti turizma	10,02	12,08	5,41	1,89	3,46	10,77
Osnovne usluge za ruralnu ekonomiju i stanovništvo	45,36	35,97	12,96	7,81	5,68	26,45
Obnova i razvoj sela	2,35	2,76	1,58		1,12	2,70
Očuvanje i unapređenje ruralnog nasleđa	19,68	31,54	14,80	6,90	8,50	30,20
Usavršavanje i informisanje	6,05	7,86	3,56	2,13	1,42	7,12
Sticanje vještina	1,93	2,12	0,76	0,21	0,36	1,33
Osa 4 – LEADER pristup ruralnom razvoju	14,80	12,17	6,65	2,29	4,19	13,13
Tehnička podrška	21,34	22,69	11,16	7,17	4,78	23,11
Inicijative Zajednice¹⁷ (Leader +, Interreg)	0,13	0,12			0,09	0,09
Ostale mjere	377,10	359,40	0,86	103,74	245,65	350,24
Unapređenje kvaliteta biljne proizvodnje	0,71	0,83		0,10	0,91	1,00

¹⁷ Inicijative Zajednice su posebni instrumenti koji se finansiraju iz strukturnih fondova, čiji je cilj pronalaženje zajedničkih rješenja za specifične probleme koji se pojavljuju na teritoriji EU.

Mjere	2010	2011	2012			
			EU	Savezna Vlada	Savezne provincije	Ukupno
Unapređenje kvaliteta stočarstva	22,29	21,98		3,49	12,73	16,22
Unapređenje kvaliteta mlijeka	9,15	8,20			8,04	8,04
Subvencionisanje investicija	11,46	14,09			11,99	11,99
Subvencije kamatnih stopa za investicije	22,16	15,26		10,14	5,91	16,04
Doprinosi za obradivanje alpskih pašnjaka	1,97	1,46			1,30	1,30
Prerada, prodaja i razvoj tržišta	15,48	12,10		3,00	8,28	11,28
Podsticanje inovacija	0,06	0,12			0,05	0,05
Mjere za zaštitu životne sredine	17,73	17,47			18,06	18,06
Energija koja se dobija iz biomase	7,54	6,57			7,09	7,09
Udruženja organskih proizvođača	1,44	1,25		0,75	0,58	1,33
Mašinski prstenovi	6,52	6,34		1,96	3,09	5,05
Usluge konsultovanja i stručno usavršavanje	84,83	84,85		8,60	74,40	83,01
Agrarne operacije	2,88	3,41			3,41	3,41
Hidrotehnika u poljoprivredi	2,53	2,01			1,07	1,07
Subvencionisanje sektora šumarstva	5,59	5,60			4,54	4,54
Razvoj slivnih područja	8,77	9,94	0,29	6,53	3,94	10,77
Infrastrukturni razvoj ruralnih područja	47,22	42,92			46,21	46,21
Gorivo za poljoprivredne proizvođače	48,98	49,96		49,99		49,99
Osiguranje žetve i osiguranje od rizika	39,87	39,32		18,87	20,11	38,98
Naknada štete nastale tokom prirodnih katastrofa	0,11				0,10	0,10
Mjere zdravstvene zaštite životinja	5,94	5,18			4,89	4,89
Evropski fond za ribarstvo	1,86	1,70	0,57	0,33	0,22	1,13
Istraživanja	5,27	4,39			1,52	1,52
Izgradnja kuća za radnike na farmama	0,26	0,25			0,19	0,19
Naknade u cilju sprečavanja goveđe spongiformne encefalopatije ¹⁸ (lat. <i>Bovine Spongiform Encephalopathy</i> , BSE)	2,15	2,05			1,96	1,96
Ostale vrste pomoći	4,30	2,18		-0,03	5,08	5,05
Ukupna plaćanja	2.330,38	2.262,94	1.286,75	404,65	496,97	2.188,37

¹⁸ Spongiformna encefalopatija predstavlja oboljenje nervnog sistema životinja.

2.3 Belgija

Mjere poljoprivredne politike u Belgiji predstavljene su kroz dva tabelarna prikaza: tržišno cjenovne politike za 2013. godinu i politike ruralog razvoja za 2012. godinu.

Tabela 2.3.1: Tržišno cjenovna politika (2013)

1. Direktna plaćanja poljoprivrednim gazdinstvima (Plaćanje se vrši po hektaru poljoprivrednog zemljišta, po grlu stoke i stadu, po vrsti poljoprivrednih proizvoda i sl)	
Mjere	Iznos (EUR)
Direktna plaćanja (Jedinstvena šema plaćanja)	517.901.000
Premije za krave dojlje	96.954.000
2. Mjere za stabilizaciju tržišta	
Mjere	Iznos (EUR)
Tržišna intervencija (privatno skladištenje)	574.000
Restitucija	80.300
Zajednička organizacija tržišta voća i povrća	53.779.000
Šema školsko voće/sufinansiranje snabdijevanja škola mlijekom	969.000 (½ EU en ½ VL)
Šema školsko mlijeko/sufinansiranje snabdijevanja škola mlijekom	787.000
Program za razvoj pčelarstva	571.800

Tabela 2.3.2: Politika ruralnog razvoja za 2012. godinu¹⁹

1. Unapređenje konkurentnosti sektora poljoprivrede i šumarstva	
Mjere	Iznos (EUR)
Stručno usavršavanje, obrazovanje i podizanje svijesti, podrška mladim poljoprivrednicima, savjetodavna pomoć poljoprivrednicima, ulaganja u sektor poljoprivrede, dodata vrijednost u primarnoj poljoprivrednoj i šumarskoj proizvodnji, učešće poljoprivrednika u programima koji se odnose na kvalitet hrane, aktivnosti koje imaju za cilj pružanje informacija i promociju proizvoda.	102.098.000 (uključujući 30% od Evropskog fonda za poljoprivredu i ruralni razvoj)
2. Unapređenje životne okoline i prirode	
Mjere	Iznos (EUR)
Plaćanja poljoprivrednicima iz područja sa prirodnim nedostacima, plaćanja za program Natura 2000, agroekološka plaćanja, pošumljavanje poljoprivrednog zemljišta, agrošumarstvo, neproduktivne investicije u šumarstvo.	57.892.000 (uključujući 50% od Evropskog fonda za poljoprivredu i ruralni razvoj)
3. Unapređenje kvaliteta života u ruralnom području i podsticanje diverzifikacije ruralne ekonomije	
Mjere	Iznos (EUR)
Investicije u nepoljoprivrednu diverzifikaciju, kreiranje i razvoj mikro preduzeća, podsticanje turističkih aktivnosti, osnovne usluge za ekonomiju i stanovništvo u ruralnim područjima, obnova i razvoj seoskog područja, očuvanje i unapređenje ruralnog nasljeđa, obrazovanje i obuka seoskog stanovništva, lokalne razvojne strategije, saradnja sa drugim ruralnim područjima, lokalne grupe, tehnička pomoć.	26.437.000 (uključujući 30-50% od Evropskog fonda za poljoprivredu i ruralni razvoj)

¹⁹ Podaci u vezi sa ruralnim razvojem su dostupni samo za 2012. godinu. Godišnja plaćanja za ruralni razvoj mogu se razlikovati iz godine u godinu, međutim, mora se ispoštovati gornja granica za finansijski period od sedam godina.

2.4 Bosna i Hercegovina

U tabeli u nastavku teksta predstavljeni su vrsta i iznos subvencija koje su izdvojene iz državnog budžeta Bosne i Hercegovine za 2012. godinu za oblast poljoprivrede, kao i procenat tog iznosa u odnosu na ukupan budžet za oblast poljoprivrede.

Tabela 2.4.1: Subvencije u oblasti poljoprivrede za 2012. godinu iz budžeta Bosne i Hercegovine

1. MJERE PODRŠKE TRŽIŠTU		
	Iznos (EUR)²⁰	%
1.1 Izvozni podsticaj/Izvozne subvencije	1.013.159	1,19
1.2 Prateće mjere za stabilizaciju tržišta	394.132	0,46
Ukupno	1.407.291	1,65
2. MJERE DIREKTNE PODRŠKE PROIZVODNJI		
2.1 Plaćanja na osnovu proizvodnje outputa	26.209.811	30,85
2.2 Plaćanja po hektaru/grlu stoke	16.093.644	18,94
2.3 Cjenovna podrška za varijabilne inpute (mineralno đubrivo i gorivo)	4.636.852	5,46
2.4 Ostala direktna plaćanja	165.930	0,20
Ukupno	47.106.237	55,45
3. MJERE RURALNOG RAZVOJA		
3.1 Unapređenje konkurentnosti sektora poljoprivrede i šumarstva	27.124.079	31,93
3.2 Podrška upravljanju zemljištem i životnom sredinom	68.503	0,08
3.3 Unapređenje kvaliteta života i diverzifikacija ruralne ekonomije	1.275.839	1,50
Ukupno	28.468.421	33,51
4. MJERE ZA OPŠTE USLUGE U POLJOPRIVREDI		
4.1 Istraživanje i razvoj	244.600	0,29
4.2 Ekspertiza	820.591	0,97
4.3 Usluge inspekcije i dijagnostike (veterina i zaštita bilja)	1.251.924	1,47
4.4. Infrastruktura (laboratorijska oprema)	336.157	0,40
4.5 Marketing i promocija	1.543.900	1,82
4.6 Ostalo – opšte usluge	122.287	0,14
Ukupno	4.319.459	5,09
5. OSTALO		
Ukupno	3.649.314	4,30
UKUPAN BUDŽET ZA OBLAST POLJOPRIVREDE	84.950.722	100

Izvor: Kancelarija za harmonizaciju i koordinaciju sistema plaćanja u poljoprivredi, ishrani i ruralnom razvoju BiH

²⁰ 1€=1,955830 BAM; Izvor: Centralna banka Bosne i Hercegovine, 26.4.2014. godine
<http://www.cbbh.ba/?id=4&lang=bs>

2.5 Češka

Direktna plaćanja se sprovode kroz prelazni sistem pod nazivom Pojednostavljena šema plaćanja na osnovu površine, prema kojoj se nivo subvencija po hektaru određuje linearno (srazmjerno površini koju farmer obrađuje). Nivo direktnih plaćanja u Češkoj je progresivno rastao od 25% prosjeka EU-15 do 100% u budžetskoj godini 2014. U cilju povećanja ukupne direktne podrške iznad nivoa predviđenog u okviru Šeme, Češka ima mogućnost da primjeni nacionalna direktna komplementarna plaćanja.

Program za ruralni razvoj za period 2007-2013 omogućava korišćenje sredstava za poljoprivredu iz Evropskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj. Ukupan iznos sredstava koja se izdvajaju iz Fonda je blizu 2,8 milijardi eura, koji, zajedno sa izdvajanjima iz državnog budžeta, čini blizu 3,6 milijardi eura za cijelokupan sedmogodišnji period.

Tabela 2.5.1: Izdvajanja iz budžeta EU i nacionalnog budžeta za subvencije u poljoprivredi

Naziv subvencije u poljoprivredi	2013 (u milionima €) ²¹	2013 (%)
Ukupni iznos za direktna plaćanja	856.678.000	64,2
- Direktna plaćanja iz budžeta EU	840.293.000	63
- Direktna plaćanja iz državnog budžeta	16.385.900	1,2
Ukupni iznos za tržišne mjere	18.678.900	1,4
- Subvencije iz budžeta EU	14.596.400	1,1
- Subvencije iz državnog budžeta	4.082.500	0,3
Ukupni iznos za ruralni razvoj	457.398.000	34,4
- Subvencije iz budžeta EU	338.504.000	25,4
- Subvencije iz državnog budžeta	118.894.000	8,9
Ukupne subvencije u poljoprivredi iz budžeta EU	1.193.393.400	89,54
Ukupne subvencije u poljoprivredi iz državnog budžeta	139.362.400	10,46
Ukupan iznos izdvajanja iz oba budžeta	1.332.755.800	100,0

2.6 Estonija

Ukupan iznos podrške namijenjene poljoprivredi i ruralnoj ekonomiji povećao se sa 115 miliona eura u 2004. godini na 275,7 miliona u 2011. godini, odnosno 2,4 puta. Najveći dio podrške poljoprivredi i ruralnoj ekonomiji finansira se u okviru Zajedničke poljoprivredne politike EU.

Podrška Estoniji u okviru Zajedničke poljoprivredne politike započela je pristupanjem Estonije Evropskoj uniji u maju 2004. godine. U okviru prvog stuba Zajedničke poljoprivredne politike primjenjuju se mjere organizacije tržišta i direktna podrška. U Estoniji, direktna podrška iz budžeta EU obezbeđuje se u okviru Pojednostavljene šeme plaćanja na osnovu površine i specifične podrške sektoru mlječne industrije. U pogledu direktne podrške, Estonija primjenjuje Pojednostavljenu šemu plaćanja na osnovu površine, gdje se iznos podrške obračunava na sljedeći način: ukupan iznos koji se iz budžeta EU izdvaja za direktnu podršku EU podijeli se sa brojem hektara zemlje koja ispunjava standarde u oblasti poljoprivrede i životne sredine u godini u kojoj se konkuriše za dobijanje podrške.

Specifična podrška za sektor mlječne industrije od početka 2010. godine isplaćuje se iz budžeta EU. Stopa podrške koja se isplaćuje iz budžeta Evropske unije izračunava se na osnovu podrške koja važi u EU od aprila 2004. godine i podrške namijenjene zemlji članici. Ova stopa raste svake godine, pri čemu je 2013. godine dostigla 100%.

²¹ Navedeni iznosi su konvertovani u euro iz valute Češke Republike dana 15.4.2014, kada je devizni kurs iznosio 1€=27,4 CZK. *OANDA Currency Converter* <http://www.oanda.com/currency/converter/>

Pored toga, iz budžeta Evropske unije obezbjeđuju se komplementarna direktna plaćanja. Stopu komplementarnih direktnih plaćanja za period do 2012. godine utvrdila je Evropska komisija 2010. godine. Na nacionalnom nivou, Estonija obezbjeđuje rezervnu podršku, podršku za usavršavanje, podršku osiguranju, podršku razvoju tržišta, podršku poljoprivrednim proizvođačima za uzgoj životinja.

Budžet Estonije za 2013. godinu iznosio je 7.683.758.782 eura, od čega je za poljoprivredu (odnosno za Ministarstvo poljoprivrede) izdvojeno 344.400.943 eura (odnosno 4,5% od ukupnog budžeta). Ukupni planirani budžet Estonije za 2014. godinu iznosi 8.060.509.512 eura, pri čemu izdvajanja za oblast poljoprivrede iznose 332.413.969 eura (odnosno 4,12% od ukupnog budžeta).

Pitanja ruralnog razvoja u Estoniji u nadležnosti su više ministarstava. U nadležnosti Ministarstva poljoprivrede su mala preduzeća u ruralnim oblastima koja se ne bave poljoprivredom (npr. ruralni turizam), privatno šumarstvo, unapređenje zemljišta i lokalne inicijative. Glavna uloga Ministarstva poljoprivrede u razvoju ruralnih oblasti uglavnom obuhvata planiranje i sprovođenje programa EU za podršku ruralnom životu u Estoniji.

Od početka vijeka, na ruralni razvoj u Estoniji u velikoj mjeri uticalo je pristupanje Evropskoj uniji. Prije pristupanja, Estonija je imala mogućnost da učestvuje u Specijalnom pristupnom programu za poljoprivredu i ruralni razvoj SAPARD, u okviru kojeg je veoma uspješno koristila sredstva.

Raspodjelu sredstava na podršku mjerama „Održivi razvoj urbanih područja” i „Razvoj regionalnih preduzeća i biznis okruženja, mreža i usluga unutar funkcionalnih oblasti” utvrđuju i dogovaraju Ministarstvo finansija i Ministarstvo unutrašnjih poslova.

Tabela 2.6.1: Podaci o iznosu i vrsti poljoprivrednih subvencija u skladu sa Strategijom za državni budžet (2014-2017)

Mjere u okviru fondova kohezione politike i Poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj predviđene Strategijom za državni budžet u periodu od 2014-2020 ²²	Početni obim podrške EU (93%)
Razvoj regionalnog preduzetništva i biznis okruženja, mreža i usluga u okviru funkcionalnih oblasti	138.528.500
Razmjena znanja i informisanje	3.278.250
Podrška uslugama savjetovanja	4.603.500
Saradnja (istraživanja i razvoj, kratak lanac snabdijevanja, Evropsko partnerstvo za inovacije, klasteri)	17.437.500
Investicije u cilju obezbjeđivanja efikasnosti poljoprivrednih aktivnosti	111.600.000
Razvoj i unapređenje upravljanja u oblasti poljoprivrede i šumarstva	38.362.500
Početna podrška mladim poljoprivrednim proizvođačima	17.437.500
Učešće u programima kvaliteta hrane i promocija proizvoda proizvedenih u okviru programa kvaliteta hrane	697.500
Ulaganje u preradu i prodaju poljoprivrednih proizvoda	52.312.500
Osnivanje udruženja proizvođača	4.185.000
Podrška poljoprivrednom zemljištu u okviru programa Natura 2000	4.882.500
Podrška privatnom šumarstvu u okviru programa Natura 2000	19.530.000

²² Ministarstvo nadležno za sprovođenje mjera je Ministarstvo poljoprivrede.

Mjere u okviru fondova kohezione politike i Poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj predviđene Strategiji za državni budžet u periodu od 2014-2020 ²³	Početni obim podrške EU (93%)
Podrška zaštiti životne sredine:	123.057.833
– Podrška ekološkom upravljanju	83.700.000
– Podrška zaštiti ugroženih vrsta	5.207.535
– Uzgajanje autohtonih biljaka	406.643
– Podrška očuvanju poluprirodnog staništa	21.971.250
– Podrška zaštiti zemljišta na regionalnom nivou	9.067.500
– Podrška ekološkom baštovanstvu	2.704.905
Organski uzgoj	59.287.500
Podrška u cilju dobrobiti životinja	8.183.768
Unapređenje ekonomске i ekološke održivosti šuma	6.975.000
Ulaganja u cilju da ekonomске aktivnosti u ruralnim područjima budu raznovrsnije u pravcu nepoljoprivrednih aktivnosti	31.387.500
Prerada i prodaja šumskih proizvoda	4.533.750
LEADER pristup ruralnom razvoju	65.286.000
Prenijete obaveze	8.370.000
Finansijski instrument	45.337.500 ²⁴

2.7 Finska

U Finskoj, ukupna finansijska pomoć Evropske unije u 2012. godini je iznosila 761 milion eura. Glavna vrsta pomoći EU se odnosila na zemljoradnju (ukupno 483 miliona eura), pomoć manje razvijenim područjima (118 miliona eura) i podršku zaštiti životne sredine (98 miliona eura).

Ukupna podrška za sektor poljoprivrede i hortikulture na nacionalnom nivou je iznosila 1,12 miliona eura u 2012. godini. Najveći nivo podrške na nacionalnom nivou se odnosio na manje razvijena područja (425 miliona eura), nacionalnu pomoć za sjeverni region Finske (324 miliona eura), pomoć za zaštitu životne sredine (245 miliona eura) i nacionalnu pomoć za južni region Finske u iznosu od 74 miliona eura.

Ukupan procenat subvencija iznosi približno 36% ukupnih prihoda u sektoru poljoprivrede.

Tabela 2.7.1: Podrška EU za poljoprivredu i hortikulturu, 2008-2012 (u milionima EUR)

	2008	2009	2010	2011	2012
Podrška koju finansira EU	545,7	540,5	541,4	531,0	526,4
Jedinstvena plaćanja za poljoprivredna gazzinstva	490,4	497,1	492,0	486,0	483,0
Premije za obradivanje usjeva	9,5	10,2	9,6	9,3	9,0
Premije za polja usjeva	5,0	5,2	5,3	-	-
Premija za proteinske usjeve	0,4	0,6	1,2	-	-
Premija za proteinske usjeve i uljarice	-	-	-	6,0	5,9
Premija za proizvodnju skroba iz krompira	-	-	-	-	3,2
Pomoć za proizvodnju krompira za skrob	2,6	2,7	2,1	2,3	-
Pomoć za proizvodnju sjemena biljke mačiji rep	0,8	1,1	1,0	1,1	-

²³ Ministarstvo nadležno za sprovođenje mjera je Ministarstvo poljoprivrede.

²⁴ Izvor: State Budget Strategy 2014-2017

<http://www.fin.ee/budgeting>

Premije za obradivanje usjeva	2008	2009	2010	2011	2012
Pomoć za energetske usjeve	0,6	0,6	-	-	-
Pomoć za bavljenje stočarstvom	32,6	32,2	39,1	34,8	34,4
Premije za goveda	-	-	33,5	33,3	32,8
Specijalna premija za bikove i volove	22,3	22,1	-	-	-
Premija za krave dojilje	6,6	6,5	-	-	-
Premije za uzgoj goveda i junica za klanje	3,0	2,9	-	-	-
Premije za ovce	0,7	0,7	0,7	0,7	0,7
Premije za uzgoj jagnjadi za klanje	-	-	-	0,8	0,8
Specifična tržišna pomoć za sektor mlijeka	-	-	4,8	-	-
Povećanje modulacije	12,2	-	-	-	-
Pomoć za proizvodnju skroba iz krompira, premije za mljevenje	0,9	1,0	0,8	0,8	-
<i>Subvencije iz budžeta EU koje uključuju i sredstva iz nacionalnog budžeta</i>					
Podrška za krave muzare	-	-	8,4	9,2	9,0
Sredstva iz budžeta EU	-	-	2,4	3,2	4,4
Sredstva iz nacionalnog budžeta	-	-	6,0	6,0	4,6
Pomoć koju sufinansira EU	755,2	776,5	780,3	783,4	818,8
Pomoć za manje razvijena područja	422,9	422,4	421,4	422,0	424,1
Sredstva iz budžeta EU	118,4	118,2	117,9	118,1	118,7
Sredstva iz nacionalnog budžeta	304,5	304,1	303,4	303,8	305,4
Podrška zaštiti životne sredine	322,1	342,7	346,2	348,3	342,6
Opšta zaštita životne sredine	279,2	294,2	296,4	297,2	298,1
Sredstva iz budžeta EU	78,1	82,3	83,0	83,2	83,5
Sredstva iz nacionalnog budžeta	201,1	211,9	213,5	214,0	214,7
Program dodatne zaštite (<i>Supplementary Protection Scheme SPS</i>)	42,9	48,4	49,7	51,1	44,5
Sredstva iz budžeta EU	12,0	13,5	14,3	16,1	14,3
Sredstva iz nacionalnog budžeta	30,9	34,9	35,4	35,0	30,2
Pomoć za dobrobit životinja	10,2	11,5	12,7	13,2	52,1
Sredstva iz budžeta EU	2,8	3,2	3,6	3,7	14,6
Sredstva iz nacionalnog budžeta	7,3	8,3	9,1	9,5	37,5

Tabela 2.7.2: Podrška iz nacionalnog budžeta za poljoprivredu i hortikulturu, 2008-2012 (u milionima EUR)

	2008	2009	2010	2011	2012
Nacionalna podrška južnom regionu Finske	93,2	89,1	86,2	83,1	74,4
Podrška za stočna grla	49,5	46,0	43,8	41,2	33,8
Podrška za stočne jedinice	49,5	9,0	9,1	8,8	8,9
Podrška uzgoju bikova	4,7	4,5	4,5	4,5	4,4
Premije za uzgoj stoke za klanje (junice)	0,6	0,6	0,8	0,6	0,6
Podrška uzgoju tovljenih svinja	18,4	-	-	-	-
Podrška uzgoju tovljene živine	0,3	-	-	-	-
Podrška uzgoju koka nosilja i tovne živine	5,7	-	-	-	-
Podrška uzgoju ovaca i koza	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8
Podrška uzgoju ostalih stočnih grla	18,9	3,1	3,0	2,9	3,0
Podrška odvajajući uzgoja svinja i živina	-	35,0	31,8	31,3	24,9
Naknada za povlačenje iz procesa proizvodnje svinja i živine	-	2,0	2,9	1,1	-
Podrška hortikulturalnoj proizvodnji	18,0	17,5	17,0	16,5	15,5
Podrška stakleničkoj proizvodnji	16,8	16,4	15,8	15,3	14,2
Podrška izgradnji skladišta za hortikulturne proizvode	1,2	1,2	1,2	1,2	1,3
Ostala podrška	25,7	25,5	25,3	25,4	25,2
Podrška proizvodnji mlijeka	15,1	15,1	14,8	15,1	14,9
Podrška stočarskim farmama po hektaru	9,6	9,5	9,6	9,5	9,4

Nacionalna podrška južnom regionu Finske	2008	2009	2010	2011	2012
Podrška posebnim usjevima u oblasti južne Finske	1,0	1,0	0,9	0,9	0,9
Podrška sjevernom regionu Finske	325,9	325,2	334,3	332,0	323,7
Podrška obradivim površinama	41,2	39,9	42,1	41,1	39,9
Podrška po hektaru obradive površine na sjeveru Finske	5,6	5,8	8,7	7,4	6,4
Podrška po hektaru obradive površine u Finskoj	23,1	22,5	22,3	22,6	22,6
Podrška poljoprivredncima u oblasti C	12,4	11,6	11,1	11,1	10,9
Podrška u stočarstvu po grlu stoke	100,3	100,8	102,4	101,6	96,4
Podrška stočarstvu po stočnoj jedinici	100,3	68,1	70,4	70,8	70,0
Premije za uzgoj stoke za klanje (bikovi i junice)	47,7	48,8	51,0	51,0	50,4
Podrška uzgoju tovljenih svinja	17,6	-	-	-	-
Podrška uzgoju tovljene živine	0,6	-	-	-	-
Podrška uzgoju koka nosilja i pilića za tov (brojlera)	3,9	-	-	-	-
Podrška uzgoju ovaca i koza	3,3	3,1	2,7	2,7	2,7
Podrška uzgoju ostalih vrsta stoke	27,3	16,1	16,7	17,0	16,9
Podrška odvajaju uzgoja svinja i živina	-	31,3	29,7	29,8	26,4
Naknada za povlačenje iz procesa proizvodnje svinja i živina	-	1,4	2,3	1,0	-
Podrška hortikulturi u sjevernom regionu	21,5	21,1	21,8	21,3	19,6
Podrška stakleničkoj proizvodnji	20,6	20,1	20,7	20,3	18,7
Podrška skladištenju hortikulturnih proizvoda	0,7	0,9	0,9	0,9	0,8
Podrška skladištenju šumskog bobičavog voća i pečuraka	0,2	0,1	0,2	0,1	0,1
Ostale mjere podrške sjevernom regionu	163,4	163,4	168,0	168,0	167,9
Podrška proizvodnji mlijeka	157,1	156,9	161,0	161,0	160,9
Podrška transportu mlijeka	2,1	2,1	2,1	2,1	2,1
Podrška uzgoju irvasa	4,0	4,2	4,4	4,5	4,4
Podrška za transport mesa	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2
Mjere zaštite stočarske proizvodnje	-	-	0,3	0,3	0,3
Ostala nacionalna podrška	135,3	135,4	156,3	133,1	125,6
Podrška proizvodnji krompira	6,8	6,8	6,8	6,8	-
Podrška proizvodnji sjemena trava i žitarica	1,1	1,3	1,1	-	-
Nacionalna pomoć uzgoju šećerne repe	4,7	5,2	5,1	4,9	4,1
Podrška transportu šećerne repe	1,1	1,2	1,0	0,9	0,8
Nacionalni dodatak agroekološkim subvencijama	1,0	0,8	0,5	-	-
Nacionalni dodatak za podršku područjima koja su manje favorizovana	119,8	119,4	119,1	119,6	119,8
Podrška razvoju pčelarstva	0,4	0,5	0,5	0,5	0,5
Grantovi za istraživanja u poljoprivredi	0,2	0,3	0,3	0,3	0,3
Podrška korišćenju savjetodavnih usluga u poljoprivredi	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
Privremena pomoć države sektoru poljoprivrede	-	-	21,8	-	-

2.8 Grčka

U nastavku teksta predstavljen je tabelarni prikaz izdvajanja na nivou EU i nacionalnom nivou za prvi i drugi stub Zajedničke poljoprivredne politike.

Tabela 2.8.1: Vrste subvencija i novčani iznosi za prvi stub Zajedničke poljoprivredne politike

STUB I				
	Pomoć zajednice u eurima	Pomoć države u eurima	Javni doprinos	Pomoć zajednice u procentima
Mjere tržišne politike				
Programi za lica lišena slobode	16.919.499,61		16.919.499,61	0,72%
Mjere za poboljšanje kvaliteta	8.324.822,84	552.308,04	8.877.130,88	0,35%
Nacionalni programi restrukturiranja proizvodnje pamuka	3.968.598,83		3.968.598,83	0,17%
Operativni fondovi za podršku organizacijama potrošača	9.417.806,12		9.417.806,12	0,40%
Podrška uspostavljanju grupa proizvođača	2.198.021,29	874.901,37	3.072.922,66	0,09%
Program „Škole i voće“	1.611.193,69		1.611.193,69	0,07%
Ostale mjere (voće i povrće)	2.168,82		2.168,82	0,00%
Nacionalna pomoć za sektor proizvodnje vina	7.199.956,85	2.000.253,08	9.200.209,93	0,31%
Promovisanje mjera (Plaćanja država članica)	5.530.474,27	2.212.189,66	7.742.663,93	0,24%
POSEI – Program za najudaljenije regione EU (ne podrazumijeva direktna plaćanja)	5.190.183,05		5.190.183,05	0,22%
Posebna podrška očuvanju pčelarstva	2.734.021,08	2.719.882,94	5.453.904,02	0,12%
Direktna plaćanja				
Jedinstvena šema plaćanja	2.008.869.044,31		2.008.869.044,31	85,65%
Plaćanja za usjeve	154.773,64		154.773,64	0,01%
Dodatna podrška proizvodnji tvrde pšenice u tradicionalnim zonama proizvodnje	51.548,29		51.548,29	0,00%
Podrška proizvodnji pirinča	55.395,00		5.5395,00	0,00%
Podrška uzgoju maslina	5.437,86		5.437,86	0,00%
Posebna premije za uzgoj kvalitetne tvrde pšenice	311.493,89		311.493,89	0,01%
Premije za proteinske usjeve	3.712,79		3.712,79	0,00%
Plaćanja za proizvodnju koštunjavog voća	18.357,20		18.357,20	0,00%
Podrška uzgoju svilenih buba	389.202,46		389.202,46	0,02%
Plaćanja za bavljenje određenim vrstama poljoprivrede i kvalitetnom proizvodnjom	742.673,43		742.673,43	0,03%
Dodatna izdvajanja sredstva za proizvodnju šećerne repe i trske	97.591,43		97.591,43	0,00%
Podrška proizvodnji pamuka	183.505.562,30		183.505.562,30	7,82%
Prelazna plaćanja za voće i povrće (paradajz)	181.493,60		181.493,60	0,01%
Prelazna plaćanja za voće i povrće (svi proizvodi osim paradajza)	-26.119,78		-26.119,78	0,00%
Povezana direktna podrška	71.953.074,23		71.953.074,23	3,07%
Program za najudaljenije regione EU (ostrva u Egejskom moru)	16.158.381,67		16.158.381,67	0,69%
Ostala plaćanja (direktna podrška)	1.714,52		1.714,52	0,00%
Ukupno	2.345.570.083,29	8.359.535,09	2.353.929.618,38	

Tabela 2.8.2: Vrste subvencija i novčani iznosi za II stub Zajedničke poljoprivredne politike.

STUB II						
Osa	Opis	Pomoć države	Pomoć zajednice	Državna pomoć licima koja ne ispunjavaju određene uslove za pomoć	Javni doprinos	Udio u javnom doprinosu (Pomoć države i pomoć zajednice)
Unapređenje konkurentnosti sektora poljoprivrede i šumarstva	Razvoj mladih poljoprivrednika	328.492,50	5. 099. 957, 50		5. 428. 450	2, 01%
	Rani odlazak u penziju	7. 440, 00	113. 760	86. 932. 905, 06	87. 054. 105, 06	0, 04%
	Modernizacija poljoprivrednih gazdinstava	402. 009, 66	7. 325. 601, 07		7. 727. 610, 73	2, 86%
	Dodata vrijednost proizvodima u oblasti poljoprivrede i šumarstva	475. 721, 63	8. 214. 029, 06		8. 689. 750, 69	3, 22%
	Infrastruktura koja se odnosi na razvoj i prilagođavanje poljoprivrede i šumarstva	2. 383. 974, 47	36. 813. 939, 46	8. 302. 321, 18	47. 500. 235, 11	14, 51%
	Učešće poljoprivrednika u programima koji se odnose na kvalitet hrane	14. 427, 16	274. 115, 13		288. 542, 29	0, 11%
	Restruktuiranje gazdinstava uslijed reforme organizacije zajedničkog tržišta	93. 193, 77	1. 442. 401, 84		1. 535. 595, 61	0, 57%
Unapređenje životne sredine i prirode	Plaćanja poljoprivrednici ma iz planinskih područja sa prirodnim nedostacima	18. 505. 719, 3	67. 118. 717, 59	-17. 000, 76	85. 607. 436, 16	31, 70%
	Plaćanja poljoprivrednici ma van planinskih područja sa prirodnim nedostacima	8. 512. 717, 52	31. 626. 114, 87	-19. 174, 20	40. 119. 658, 19	14, 86%
	Agroekološka plaćanja	8. 839. 482, 32	30. 765. 366, 91		39. 604. 849, 23	14, 66%
	Neprofitne investicije	31. 357, 65	144. 450, 09		175. 807, 74	0, 07%

STUB II						
	Opis	Pomoć države	Pomoć zajednice	Državna pomoć licima koja ne ispunjavaju odredene uslove za pomoć	Javni doprinos	Udio u javnom doprinosu (Pomoć države i pomoć zajednice)
Unapređenje životne sredine i prirode	Pošumljavanje poljoprivrednog zemljišta	1. 951. 743, 94	7. 107. 442, 51		9. 059. 186, 45	3, 35%
	Obnavljanje potencijala u oblasti šumarstva i uvodenje preventivnih aktivnosti	818. 940,29	1. 855. 736, 09	595. 373, 52	3. 270. 049, 90	0, 99%
Unapređenje kvaliteta života u ruralnim područjima i podsticanje diverzifikacije ruralne ekonomije	Diverzifikacija u nepoljoprivredne aktivnosti	32. 769, 52	479. 440, 09		512. 209, 61	0, 19%
	Pokretanje i razvoj biznisa	51. 442, 29	925. 544, 13		976. 986, 42	0, 36%
	Podrška aktivnostima u oblasti turizma	464. 210, 13	6. 018. 123, 12		6. 482. 333, 25	2, 40%
	Osnovne usluge za ekonomiju i stanovništvo u ruralnim područjima	232. 717, 76	3. 352. 258, 34	806. 419, 90	4. 391. 396	1, 33%
	Razvoj i obnova seoskog područja	130. 815, 60	2. 384. 504, 56	563. 245, 88	3. 078. 566	0, 93%
	Očuvanje i unapređenje ruralnog nasljeđa	14. 227, 01	232. 216, 10	54. 215, 62	300. 658, 73	0, 09%
„LEADER“ pristup ruralnom razvoju	Sprovodenje lokalnih razvojnih strategija. Konkurentnost.	27. 149, 05	515. 832, 05		542. 981, 10	0, 20%
	Sprovodenje lokalnih razvojnih strategija.Kvalitet života/diverzifikacija.	186. 237, 31	3. 462. 960, 60		3. 649. 197, 91	1, 35%
	Aktivnosti u cilju pokretanja lokalne akcione grupe, sticanja vještina i animiranja lica sa te teritorije	379. 724,33	6. 136. 708,43	3. 246. 656, 18	9. 763. 088, 94	2, 41%
	Tehnička podrška	1. 205. 231, 35	3. 615. 695, 29	726. 808, 10	5. 547. 734, 74	1, 78%
UKUPNO		45.089.744,59	225.024.914,83	101.191.770, 48	371.306.429, 90	100%

2.9 Holandija

U nastavku teksta predstavljen je tabelarni prikaz izdvajanja na nivou EU za prvi i drugi stub u okviru Zajedničke poljoprivredne politike za 2013. godinu. Onamo gdje procenat izdvajanja iz budžeta EU ne iznosi 100%, ostatak se izdvaja iz nacionalnog budžeta.

Tabela 2.9.1: Vrste subvencija i novčani iznosi za prvi i drugi stub Zajedničke poljoprivredne politike

	Izdvajanja iz budžeta EU	Gornja granica
Direktna plaćanja - Stub 1		
Prilagođavanje po hektaru obradive zemlje zasnovane na istorijskoj vrijednosti	100%	897.751.000
Finansijska podrška za osiguranje od vremenskih uslova	75%	7.600.000
Proizvodnja koja ima za cilj zaštitu životinja	100%	1.500.000
Specifična podrška za ulaganje u održive štale i sisteme uzgoja	100%	13.125.000
Subvencije za sektor uzgoja ovaca i koza	100%	1.500.000
Specifične subvencije za poljoprivrednike u cilju izgradnje farmi u vodenim regionima	100%	1.100.000
Specifične subvencije za opremu GPS za farme ili za održivost skladišta poljoprivrednih proizvoda poput uklanjanja azbesta ili instalacije sistema za klimatizaciju	100%	12.200.000
Postavljanje podova u prostorijama za telad	100%	825.000
Podrška za zaštitu usjeva poput usjeva lana i konoplja	100%	930.000
Ruralni razvoj – Stub 2		
Subvencije za poljoprivrednike u područjima sa prirodnim nedostacima	50%	5.400.000
Agro-ekološka plaćanja s ciljem podsticanja poljoprivrednika na uvođenje ili nastavak upotrebe metoda za unapređenje životne sredine, prirodnih resursa i genetičke raznovrsnosti u skladu sa relevantnim pravnim standardima	0%	142.000
Agro-ekološka plaćanja s ciljem podsticanja poljoprivrednika na uvođenje ili nastavak upotrebe metoda za unapređenje životne sredine, prirodnih resursa i genetičke raznovrsnosti u skladu sa relevantnim pravnim standardima	50%	9.898.000
Agro-ekološka plaćanja s ciljem podsticanja poljoprivrednika na uvođenje ili nastavak upotrebe metoda za unapređenje životne sredine, prirodnih resursa i genetičke raznovrsnosti u skladu sa relevantnim pravnim standardima	0%	73.600.000
Agro-ekološka plaćanja s ciljem podsticanja poljoprivrednika na uvođenje ili nastavak upotrebe metoda za unapređenje životne sredine, prirodnih resursa i genetičke raznovrsnosti u skladu sa relevantnim pravnim standardima	50%	24.720.000
Subvencije za podsticanje i proširenje održavanja rubova polja i održavanja botaničkih bašta (upravljanje prirodnom i zemljишtem, sufinansiranje iz budžeta EU predviđenog za „zdravstvenu provjeru“ (<i>Health check</i>)	75%	13.829.000
Umrežavanje. Subvencije za projekte razmjene znanja među poljoprivrednicima i između poljoprivrednika i centara znanja	0%	3.800.000
Stručno usavršavanje i savjetovanje. Subvencije za konsultacije, obuku, usavršavanje i promociju	0%	250.000
Saradnja u okviru inovativnih projekata između grupa poljoprivrednika i poljoprivrednih preduzeća	75%	7.000.000
Subvencije za uvođenje energetskih inovacija u poljoprivrednoj proizvodnji u staklenicima	0%	9.000.000
Integralne mjere za podršku životnoj sredini. Dodatne investicije u oblast životne sredine i štednje energije	75%	15.225.000
Održive štale. Dodatne investicije u održive štale (životna sredina, zdravlje životinja i briga o životinjama)	0%	8.000.000
Mladi poljoprivrednici. Subvencije za mlade poljoprivrednike u cilju modernizacije farmi	50%	5.300.000

2.10 Hrvatska

Izdvajanja za direktna plaćanja, tržišne mjere i ruralni razvoj predstavljeni su u formi tri tabele, dok je izvod iz Godišnjeg izvještaja o stanju u poljoprivredi za 2012. godinu predstavljen u narativnom dijelu poglavlja.

Tabela 2.10.1: Struktura finansijskih paketa podrške za 2013. godinu (plaćanja za 2014. godinu)

Program direktnog plaćanja	Plaćanja iz EAGF fonda ²⁵ (EUR)	Plaćanja iz državnog budžeta (EUR)	Ukupan iznos (EUR) ²⁶
1. Pravo na regionalno plaćanje²⁷	84.333.545	166.887.908	251.221.453
2. Plaćanja u vezi sa proizvodnjom	4.256.455	7.982.048	12.238.503
– premije za krave dojlje	2.947.560	5.527.503	8.475.063
– premije za ovce i koze	1.192.378	2.236.043	3.428.421
– dodatne premije za ovce i koze	116.517	218.502	335.019
3. Posebna plaćanja	4.660.000	0	4.660.000
4. Plaćanja iz posebnih nacionalnih rezervi za deminiranje poljoprivrednog zemljišta	1.673.266	3.137.845	4.811.111
Ukupno 1+2+3	93.250.000	174.869.957	268.119.957
Ukupno: Program direktnog plaćanja	94.923.266	178.007.801	272.931.067

Tabela 2.10.2: Tržišne mjere za 2013. godinu

Tržišne mjere	Plaćanja iz EAGF fonda (EUR)	Plaćanja iz državnog budžeta (EUR)	Ukupan iznos (EUR)
1. Sufinansiranje snabdijevanja djece u školama voćem i povrćem (Program „Voće i škola“)²⁸	1.110.000	675.878	1.785.878
2. Nacionalni pčelarski program 2013 – 2016²⁹	1.060.725	1.060.725	2.121.450
Ukupan iznos	2.170.725	1.736.603	3.907.328

Tabela 2.10.3: Mjere ruralnog razvoja

1. Jačanje konkurentnosti poljoprivrede i šumarstva	
Mjere	Plaćanja iz državnog budžeta (EUR)
Subvencionisanje investicija u poljoprivredi i šumarstvu	3.208.974
Ukupno	3.208.974
2. Unapređenje zaštite životne sredine	
Mjere	Plaćanja (EUR)
Očuvanje autentičnih i zaštićenih rasa domaćih životinja	2.459.588
Ekološke farme	7.594.115
Integralne farme	2.497.055

²⁵Evropski fond za garancije u poljoprivredi u skladu sa članom 121 i Aneksom VIII Regulative Savjeta br. 73/2009 finansira uvođenje direktnih plaćanja.

²⁶ Evropska centralna banka objavljuje u skladu sa članom 45 direktive Savjeta br. 1290/2005 devizni referenti kurs eura koji se koristi za direktna plaćanja, te je 30. septembra 2013. godine odnos eura i krune bio 1 = 7,61530.

²⁷ Uključuje isplate iz nacionalnih rezervi što je u skladu sa članom 57 Regulative Savjeta br. 73/2009.

²⁸ Implementirano 2013. godine dok su plaćanja izvršena 2014. godine.

²⁹ Implementirano 2013. i 2014. godine dok su plaćanja izvršena 2014. godine

2. Unapređenje zaštite životne sredine	
Mjere	Plaćanja (EUR)
Očuvanje autohtonih i zaštićenih vrsta i sorta biljaka	179.855
Ukupno	12.730.613

3. Unapređenje kvaliteta života u ruralnim područjima i podsticanje diverzifikacije ruralne ekonomije	
Mjere	Plaćanja (EUR)
Otežani uslovi rada na farmi	9.449.775
Učešće na događajima i sajmovima	504.789
Ukupno	9.954.564

Budžet Ministarstva poljoprivrede za 2014. godinu je 586.068.456 eura, odnosno 4.454.120.265 kuna (devizni referentni kurs eura je iznosi 1 EUR = 7,6 HRK).

Izvod iz Godišnjeg izvještaja o stanju u poljoprivredi za 2012. godinu

Tržišno-cjenovna politika

U Godišnjem izvještaju o stanju u poljoprivredi za 2012. godinu (Zeleni izvještaj)³⁰ se navodi da su mjere tržišno-cjenovne politike, koje su se u Hrvatskoj sprovodile u proteklom periodu, imale za cilj da omoguće stabilnost tržišta poljoprivrednih proizvoda, kao i da ojačaju konkurentnost sektora poljoprivrede.

Tržišno-cjenovna politika podrazumijevala je primjenu mjera poljoprivredne politike, odnosno:

- direktna plaćanja i
- mjere za stabilizaciju tržišta.

U skladu sa Izvještajem, jedan od osnovnih zadataka u 2012. godini bio je prilagođavanje sistema direktnih plaćanja u Hrvatskoj sistemu plaćanja u EU kroz uskladivanje zakonodavnog okvira sa pravnom tekvinom EU i izgradnju potrebnih administrativnih kapaciteta od 2013. godine. U 2012. godini primjenjivao se sistem direktnih plaćanja koji je u najvećoj mjeri bio uskladen sa modelom jedinstvenih direktnih plaćanja za koji se Hrvatska opredijelila u pregovaračkom procesu kao za model koji će primjenjivati od prve godine članstva u EU.

U Izvještaju se navodi da je gornja granica za stvaranje obaveza za direktna plaćanja u 2012. godini iznosila 370.626.000 eura, od čega je za isplatu odobreno 242.510.000 eura. Najveći dio isplata za 2012. godinu isplaćivao se u 2013. godini. Tokom 2012. godine isplaćivana je finansijska podrška za 2011. godinu, pri čemu su isplate izvršene tri mjeseca prije zakonskog roka kako bi se olakšala finansijska situacija poljoprivrednih proizvođača, te omogućila neometana proljećna sjetva u 2012. godini.

Tokom 2012. godine u vezi sa stabilizacijom tržišta značajan dio aktivnosti odnosio se na normativno uskladivanje sa propisima EU. Takođe, tokom 2012. godine u sklopu mjera za stabilizaciju tržišta primjenjivale su se interventne mjere u obliku sufinansiranja troškova otkupa jabuka, mandarina, grožđa i maslinovog ulja u iznosu od 11.948.000 eura.

Ruralni razvoj

U Izvještaju se navodi da se politika ruralnog razvoja u Hrvatskoj posljednjih godina odvijala u skladu sa sljedeća tri definisana strateška cilja:

- poboljšanje konkurentnosti poljoprivrednog i šumarskog sektora;
- očuvanje, zaštita i održivost životne sredine, pejzaža, prirodnog i kulturnog nasljeđa, poboljšanje kvaliteta života u ruralnim područjima i proširenje ekonomskog programa za ruralnu ekonomiju.

³⁰ Godišnji izvještaj o stanju u poljoprivredi za 2012. godinu (Zeleni izvještaj), Zagreb, oktobar 2013. godine <http://www.mps.hr/default.aspx?id=9567>

Navedeni ciljevi su se nastojali postići kroz niz mjera ruralnog razvoja. Nacionalne mjere ruralnog razvoja (model kapitalnih ulaganja, model ruralnog razvoja, podrška ekološkoj proizvodnji, podrška integrisanoj proizvodnji, podrška za teže uslove u ekonomiji, podrška osiguranju od šteta u poljoprivredi, podrška očuvanju izvornih i zaštićenih pasmina, program marketinške pripreme poljoprivredno-prehrambenih proizvoda, podrška organizatorima manifestacija) finansirane su iz budžeta Hrvatske i mjere ruralnog razvoja određene programom IPARD (do 2009. godine program SAPARD) koje su sufinsanirane iz sredstava pretpri stupne pomoći EU.

U 2012. godini ukupan isplaćeni iznos finansijskih sredstava podrške na osnovi svih mjeri ruralnog razvoja iznosio je 95.521.500 eura, od toga se 80.957.300 euro odnosilo na nacionalne mjeru ruralnog razvoja za 57.069 korisnika, a 14.564.200 je isplaćeno korisnicima u sklopu mjeri za realizaciju programa IPARD.

2.11 Mađarska

Tabela 2.11.1: Tržišno-cjenovna politika (2013)

1. Direktna plaćanja poljoprivrednim gazdinstvima	
Mjere	Iznos (EUR)
Ukupna direktna plaćanja	1.318.975.000
Pojednostavljena šema plaćanja na osnovu površine	1.140.921.000 (236/ha)
Posebna podrška	131.897.500
Posebna podrška za sektor mlijeka	44.864.125
Posebna podrška uzgoju pirinča	1.300.000
Podrška restrukturiranju uzgoja preživara	44.533.375
Podrška restrukturiranju uzgoja duvana	24.200.000
Podrška restrukturiranju uzgoja voća i povrća	9.000.000
Doprinos premije osiguranja	8.000.000
Odvjedna plaćanja	46.157.000
Odvjedna plaćanja za šećer	41.010.000
Odvjedna plaćanja za voće i povrće	4.756.000
Odvjedna plaćanja za meko voće	391.000
Prelazna nacionalna podrška	54.578.672
Podrška proizvodnji govedine	6.188.462 (65/po glavi)
Podrška uzgoju krava dojlja	13.891.665 (118/po glavi)
Podrška ekstenzifikaciji u uzgoju goveda	2.081.1672 (24/po glavi)
Podrška uzgoju ovaca	76.740 (0,09/po glavi)
Podrška dopunskoj ishrani ovaca	1.802.113 (6,7/po glavi)
Podrška proizvodnji mlijeka	26.698.776 (13,4/t)
Podrška uzgoju duvana „Barli“ (<i>Burley</i>)	511.957 (284/ha)
Podrška uzgoju duvana Virdžinija (<i>Virginia</i>)	3.327.791 (820/ha)
2. Mjere za stabilizaciju tržišta	
Mjere	Iznos (EUR)
Investicije u preduzeća u okviru sektora vina	6.523.045
Mjere za destilaciju nusproizvoda	776.931
Restrukturiranje i konverzija vinograda	20.971.039
Sistem javnih intervencija za jedinstvenu cijenu žitarica	0
Subvencije za izvoz žitarica	0
Mjere za uzgoj voća i povrća	Ne postoje podaci za 2013. godinu

Tabela 2.11.2: Politika ruralnog razvoja (2012)

1. Unapređenje konkurentnosti sektora poljoprivrede i šumarstva	
Mjere	Iznos (u EUR)
Osa 1 - ukupno	203.776.718
Stručno usavršavanje, aktivnosti pružanja informacija, inovacije	7.118.048
Podrška mladim poljoprivrednicima	1.352.729
Rani odlazak u penziju	241.573
Usluge savjetovanja	1.476.552
Modernizacija poljoprivredne proizvodnje	120.170.668
Unapređenje ekonomске vrijednosti šuma	1.499.083
Unapređenje vrijednosti poljoprivrednih i šumskih proizvoda	37.652.690
Unapređenje i razvoj infrastrukture u vezi sa modernizacijom poljoprivrede i šumarstva	19.129.626
Usvajanje standarda	1.440.140
Podrška polunaturalnim farmama	1.139
Podrška formiranju grupa proizvođača	13.694.470
2. Unapređenje životne sredine	
Mjere	Iznos (u EUR)
Osa 2 - ukupno	285.596.427
Plaćanja poljoprivrednim proizvođačima u manje razvijenim područjima, izuzev planinskih područja	9.587.235
Plaćanja u okviru Natura 2000 i plaćanja u skladu sa Direktivom 2000/60	7.845.256
Zaštita životne sredine u poljoprivredi	234.988.685
Plaćanja u cilju dobrobiti životinja	642.624
Podrška neproizvodnim investicijama	1.662.618
Prvo pošumljavanje poljoprivrednog zemljišta	28.356.352
Prvo uspostavljanje agro-šumskih područja na poljoprivrednom zemljištu	145.661
Zaštita životne sredine u okviru sektora šuma	1.105.527
Obnova potencijala šuma i uvođenje aktivnosti prevencije	622.092
Podrška neproizvodnim investicijama	640.377
3. Unapređenje kvaliteta života u ruralnim područjima i podsticanje diversifikacije ruralne ekonomije	
Mjere	Iznos (u EUR)
Osa 3 - ukupno	101.886.590
Podrška formiranja i razvoja mikro preduzeća	20.129.311
Podsticanje aktivnosti u oblasti turizma	15.646.812
Osnovne usluge za ruralnu ekonomiju i stanovništvo	25.024.548
Obnova i razvoj sela	20.485.742
Zaštita i održivi razvoj ruralnog nasleđa	18.797.491
Sticanje vještina, sprovodenje lokalnih razvojnih strategija	1.802.686
4. LEADER	

Mjere	Iznos (u EUR)
Osa 4 – ukupno	21.444.662
Strategije lokalnog razvoja	15.702.836
Konkurentnost	3.268.905
Životna sredina/upravljanje zemljištem	472.258
Kvalitet života/diversifikacija	11.961.673
Saradnja	952.085
Troškovi održavanja, sticanje vještina	4.789.741
Tehnička podrška	15.188.816
UKUPNO	627.893.213

2.12 Norveška

Kada je u pitanju domaća podrška (*domestic support*), pored klasifikacije koju vrši Organizacija za ekonomsku saradnju i razvoj (*Organization for Economic Cooperation and Development, OECD*), Norveška se poziva na klasifikaciju koju vrši Svjetska trgovinska organizacija, STO (*World Trade Organization*) koja je predstavljena u nastavku teksta.

U skladu sa klasifikacijom STO, subvencije iz nacionalnog budžeta za 2012. godinu iznosile su 1.263.990.000 eura.³¹

Tabela 2.12.1: Zelena kutija³²

Vrsta mjere	Naziv i opis mjera	Iznos
(a) Osnovne usluge:	a) istraživanja Programi u oblasti istraživanja	6.516.040
	Razvoj biljnih genetičkih resursa	2.799.480
	Istraživačke institucije	38.951.400
	b) kontrola štetočina i bolesti Kontrola bolesti sjemena krompira, akcioni plan u vezi sa pesticidima	2.051.350
	Uništenje leševa	603.337
	c) savjetodavne usluge <i>Služba Norveške za savjetovanje u oblasti poljoprivrede (Norwegian Agricultural Extension Service)</i>	6.600.510
	Registracija genetičkih i resursa ekosistema	2.075.480
	Savjetodavne usluge koje se odnose na životnu sredinu	1.882.410
	Savjetodavne usluge koje se odnose na ekologiju	5.309.370
	d) usluge inspekcije Tijelo nadležno za bezbjednost hrane: bezbjednost hrane i usluge u oblasti veterinarstva	39.615.100

³¹ 1€= 8.28 NOK. 25.4.2013. *OANDA Currency Converter* <http://www.oanda.com/currency/converter/>

³² Zelena kutija (*green box*) predstavlja mјere koje, po definiciji „ne proizvode ili proizvode najviše minimalne distorzivne efekte po trgovini i proizvodnji te su kao takve izuzete iz obračuna Agregatnog mјerenja podrške. Agregatno mјerenje podrške (Aggregate Measurement of Support - AMS) naziv je indikatora (i prateće metodologije obračuna) „godišnjeg monetarnog iznosa podrške odobrene proizvodačima baznog poljoprivrednog proizvoda ili proizvodno-nespecifične podrške generalno usmjerene poljoprivrednim proizvodačima, sa izuzećem podrške koja je plasirana u okviru programa koji se kvalifikuju za izuzimanje od obaveze smanjenja po osnovu Aneksa 2“. <http://www.doiserbia.nb.rs/img/doi/0013-3264/2007/0013-32640772093P.pdf>

Vrsta mjere	Naziv i opis mjera	Iznos
(a) Osnovne usluge:	e) usluge u oblasti marketinga i promocije Krompir, voće i povrće, organska proizvodnja	2.823.620
	Sistem kvaliteta poljoprivrednih proizvoda i Udruženje za brendiranje u vezi sa prehrambenim proizvodima (<i>The Norwegian Agricultural Quality System and Food Branding Foundation</i>)	5.852.370
(b) Javno akcionarstvo koje se odnosi na prehrambena sigurnost (dovoljnost u hrani)	Plaćanja akcionarima u cilju prehrambene sigurnosti (dovoljnost u hrani)	36.200,2
	Skladištenje livadskog sjemena	1.230.810
(f) Plaćanja za olakšice zbog prirodnih nepogoda	Nacionalna plaćanja u vezi sa prirodnim nepogodama, kompenzacije u vezi sa usjevima koji su oštećeni uslijed prirodnih nepogoda	10.232.600
(g) Pomoć strukturnom prilagodavanju kroz programe penzionisanja proizvodače	Penzije za proizvođače Trajno penzionisanje iz poljoprivredne proizvodnje za tržište	11.053.100
(i) Pomoć strukturnom prilagodavanju kroz investicionu pomoć	Fond za razvoj u oblasti poljoprivrede, investiciona podrška za strukturalna prilagođavanja i ruralni razvoj	60.647.500
	Koncesije u vezi sa kamatom. Investicione subvencije i sprovođenje struktornog prilagođavanja	8.905.260
(j) Programi u oblasti zaštite životne sredine	Subvencije za ekološku proizvodnju	14.371.500
	Nacionalni programi u oblasti životne sredine	481.873.000
	Regionalni programi u oblasti životne sredine	66.234.400
	Poljoprivredno zemljište od posebne vrijednosti, uključujući Svjetsku baštinu pod zaštitom UNESCO-a	1.327.340
	Razni projekti u oblasti životne sredine	0,0
(l) Ostalo: Socijalna zaštita	Šema za odmore i zamjene: refundacija za dodatne operativne troškove na farmi (gazdinstvu) tokom praznika i ublažavanje finansijskih poteškoća uslijed bolesti	158.243.000
Ukupno		929.236.000

Tabela 2.12.2: Izuzeta direktna plaćanja proizvođačima

Vrsta mjere	Naziv i opis mjere	Iznos
Plaćanja na osnovu 85% ili manje osnovnog nivoa proizvodnje	Fiksna podrška za plod: Strukturna podrška prihodima Regionalna deficitarna plaćanja za proizvodnju mlijeka Regionalna deficitarna plaćanja za proizvodnju mesa	162.464.000 59.305.100 66.444.900
Plaćanja za stoku na osnovu fiksног broja životinja	Podrška po grlu stoke, životinje	284.903.000
Ukupno		573.117.000

Tabela 2.12.3: Nivo ukupnog AMS u poljoprivredi³³

Opis osnovnih proizvoda	Iznos
Pšenica	46.84.600
Ječam	97.945.800
Ovas	35.464.200
Raž	953.273
Uljarice	4.947.360
Kože mlijeko	15.131.700
Mlijeko	599.536.000
Govedina	<i>de minimis</i> ³⁴
Svinjetina	262.114.000
Ovca	128.800.000
Živila	<i>de minimis</i>
Jaja	67.694.400
Krompir	5.019.770
Voće, bobičasto voće i povrće	<i>de minimis</i>
Proizvodno specifični AMS	1.263.990.000
Proizvodno nespecifični	<i>de minimis</i>
Ukupno	1.263.990.000

³³Ukupni AMS predstavlja zbir podrške vezane za pojedinačni primarni poljoprivredni proizvod (tzv. proizvodno-specifični AMS) i podrške nevezane za pojedinačni primarni poljoprivredni proizvod, ali povezane sa obavljanjem/obimom poljoprivredne proizvodnje (tzv. proizvodno nespecifični AMS), umanjene za iznos *de minimis* vrednosti na pozicijama obje AMS komponente. Proizvodno-specifični AMS čine dvije komponente: podrška tržišnoj cijeni i neizuzeta direktna plaćanja proizvođačima primarnih poljoprivrednih proizvoda. <http://www.doiserbia.nb.rs/img/doi/0013-3264/2007/0013-32640772093P.pdf>

³⁴*De minimis* pravila podrazumijevaju dva oblika de minimis izuzeća iz godišnjih AMS obračuna. Razvijene zemlje iz obračuna mogu isključiti domaću podršku koja je: a) proizvodno- specifična, ukoliko ta podrška ne prelazi 5% vrijednosti ukupne proizvodnje proizvoda o kojem je riječ ili b) proizvodno-nespecifična, ukoliko ta podrška ne prelazi 5% vrijednosti ukupne poljoprivredne proizvodnje. Za nerazvijene članice, ovi limiti *de minimis* podrške u oba slučaja iznose 10%. *Ibid.*

Tabela 2.12.4: Proizvodno specifični i proizvodno nespecifični AMS

Proizvodno-specifični AMS	
Podrška tržišnoj cijeni	
Opis osnovnih proizvoda	Iznos
Pšenica	46.384.600
Ječam	97.945.800
Ovas	35.464.200
Raž	953.273
Uljarice	4.947.360
Kozje mlijeko	8.627.720
Mlijeko	681.735.000
Svinjetina	332.149.000
Ovca	107.684.000
Jaja	91.490.000
Ukupno	1.407.380.000
Neizuzeta direktna plaćanja proizvođačima	
Opis osnovnih proizvoda	Iznos
Kozje mlijeko	7.553.780
Ovce	25.714.200
Govedina	4.693.960
Živilja	265.468
Krompir	5.019.770
Voće i povrće	6.865.980
Ostale mjere podrške	
Opis osnovnih proizvoda	Iznos
Pšenica	46.384.600
Ječam	97.945.800
Ovas	35.464.200
Raž	953.273
Uljarice	4.947.360
Kozje mlijeko	15.131.700
Mlijeko	599.536.000
Govedina	13.020.000
Svinjetina	262.114.000
Ovca	128.800.000
Živilja	265.468
Jaja	67.694.400
Krompir	5.019.770
Voće i povrće	8.434.650

Proizvodno nespecifični AMS	
Vrsta mjere	Iznos
Subvencije za osjemenjivanje	3,704,490
Porezi na pesticide	-8,434,650
Podrška za transport hrane za životinje	20,658,300
Ukupno	15.928.100³⁵

Ruralni razvoj

Ruralni razvoj predstavlja značajan dio poljoprivredne politike Norveške. Nekoliko programa je definisano u cilju stimulisanja inovativnosti i uspostavljanja alternativnog preduzetništva u poljoprivredi i alternativnog zapošljavanja u ruralnim oblastima. Nacionalne smjernice i regionalni planovi predstavljaju osnovu za finansiranje lokalnih projekata u oblasti preduzetništva i ruralnog razvoja.

Većina finansijskih sredstava za ovu oblast proizilazi iz Fonda za poljoprivredni razvoj. U 2013. godini ukupan izdvojeni iznos za ruralni razvoj iznosio je 174.606.000 eura, a u 2014. godini 144.439.000 eura.

Bijela knjiga u vezi sa poljoprivredom i hranom bivše Vlade stavlja akcenat na ruralne aspekte poljoprivredne politike. U cilju postizanja ovog cilja širom Norveške, Sporazum o poljoprivredi iz 2013. godine (*the Agricultural Agreement*) naglašava regionalno različitu poljoprivrednu politiku i politku ishrane. U tom kontekstu, posebna pažnja je posvećena regionima sa većim udjelom zaposlenih u poljoprivrednom sektoru, kao što su planinski regioni južne Norveške i arktička područja u sjevernoj Norveškoj. Od 2013. godine definišu se regionalni programi koji sadrže regionalne planove i odnose se na unapređenje razvoja poljoprivrednog preduzetništva. Program svake zemlje, takođe, sadrži regionalni plan životne sredine, kao i plan koji se odnosi na šume i klimu. Politička platforma trenutne Vlade ukazuje na veću odvojenost između poljoprivredne politike i ruralne politike. Takođe, finansijska sredstva izdvaja i Ministarstvo lokalne samouprave i poljoprivrede koje je nadležno za ruralnu i regionalnu politiku.

2.13 Poljska

U skladu sa podacima o sprovođenju državnog budžeta Poljske za 2012. godinu, iznos troškova namijenjenih poljoprivredi iz budžeta EU je 4.663.895.800 eura. Sa druge strane, iznos troškova namijenjenih poljoprivredi iz državnog budžeta je 2.733.845.900 eura, dok je ukupan iznos troškova namijenjenih poljoprivredi u Poljskoj 7.397.741.700 eura.

Iznos i vrsta subvencija u poljoprivredi u okviru budžeta EU namijenjenog Zajedničkoj poljoprivrednoj politici za 2012. godinu predstavljen je u tabelama 2.12.1 i 2.12.2. Iznos i vrsta subvencija u poljoprivredi iz nacionalnog budžeta za 2012. godinu predstavljen je u tabelama 2.12.3. i 2.12.4. Ove tabele, takođe, sadrže procenat ovih iznosa u odnosu na ukupan budžet namijenjen poljoprivredni.

Podrška iz budžeta EU namijenjenog Zajedničkoj poljoprivrednoj politici u 2012. godini

Tabela 2.13.1: Tržišno-cjenovna politika

Direktna plaćanja za poljoprivredna gazdinstva		
Mjere	Iznos (1.000€)	%
Pojadnostavljena šema plaćanja po osnovu površine	1.796.111,4	24,28
Pomoć za proizvođače šećerne repe	131.127,5	1,77
Pomoć za energetske biljke	17,2	0,00
Prelazna plaćanja za bobičasto voće	11.298,2	0,15
Odvojena plaćanja za voće i povrće	5.021,8	0,07
Posebna podrška	33.876,2	0,46

³⁵ Prema dokumentu STO pod nazivom „Subvencije“ (*Subsidies: New and Full Notification pursuant to article xvi:1 of the gatt 1994 and article 25 of the Agreement on Subsidies and Countervailing Measures, July 2014*), subvencije za sektor poljoprivrede 2011. godine iznosile su 102.083.000 eura, a 2012. godine 124.433.000 eura. Iznosi se odnose na subvencije koje se daju u formi poreskih olakšica. Dokumentom raspolaže Istraživački centar³⁵ 1€= 8.27 NOK. 24.4.2013. OANDA Currency Converter <http://www.oanda.com/currency/converter/>

Mjere za stabilizaciju tržišta		
Mjere	Iznos (1.000€)	%
Operativni programi (pomoć za grupe proizvođača u sektoru voća i povrća)	630,4	0,01
Pomoć za podsticanje formiranja grupa proizvođača (u sektoru voća i povrća)	276.525,2	3,74
Sufinansiranje snabdijevanja djece voćem i povrćem (program „Voće i škola“)	6.588,4	0,09
Sufinansiranje aktivnosti koje imaju za cilj promovisanje i informisanje u vezi sa poljoprivrednim proizvodima na unutrašnjem tržištu i u trećim zemljama	3.823,3	0,05
Sufinansiranje programa unapređenja pčelarstva	2.451,9	0,03
Ostali mehanizmi ZPP	102.934,1	1,39

Tabela 2.13.2 : Politika ruralnog razvoja: Program ruralnog razvoja 2007-2013 (PROW 2007-2013) – troškovi za period od 1.1.2012. godine do 31.12.2012. godine

1.Unapređenje konkurentnosti sektora poljoprivrede i šumarstva		
Mjere	Iznos (1.000€)	%
Stručno usavršavanje i aktivnosti informisanja	5.487,2	0,07
Podrška mlađih poljoprivrednika	80.306,1	1,09
Rani odlazak u penziju	272.935,4	3,69
Korišćenje usluga savjetovanja	9.362,2	0,13
Modernizacija poljoprivrednih gazdinstava	338.928,0	4,58
Dodata vrijednost u poljoprivrednoj i šumarskoj proizvodnji	101.661,6	1,37
Infrastruktura koja se odnosi na razvoj i prilagođavanje u sektoru poljoprivrede i šumarstva	53.509,5	0,72
Obnavljanje proizvodnih potencijala u oblasti poljoprivrede koji su oštećeni uslijed prirodnih nepogoda	19.896,3	0,27
Učešće poljoprivrednika u programima koji se odnose na kvalitet hrane	1.492,0	0,02
Aktivnosti koje imaju za cilj promovisanje i informisanje	426,0	0,01
Podrška polunaturalnoj poljoprivredi	82,8	0,00
Grupe proizvođača	19.990,1	0,27
2. Unapređenje životne sredine i prirode		
Mjere	Iznos (1.000€)	%
Plaćanja poljoprivrednicima u planinskim područjima sa prirodnim nedostacima i plaćanja u ostalim područjima sa nedostacima	254.750,9	3,44
Agroekološka plaćanja	207.280,1	2,80
Pošumljavanje poljoprivrednog i nepoljoprivrednog zemljišta	27.170,7	0,37
Obnavljanje potencijala u oblasti šumarstva i uvođenje preventivnih aktivnosti	21.237,0	0,29

3.Unapređenje kvaliteta života u ruralnim područjima i podsticanje diverzifikacije ruralne ekonomije		
Mjere	Iznos (1.000€)	%
Diverzifikacija u nepoljoprivredne aktivnosti	46.795,9	0,63
Podrška osnivanju i razvoju mikro preduzeća	69.144,7	0,93
Očuvanje i unapređenje ruralnog nasljeđa	89.967,6	1,22
Osnovne usluge za ekonomiju i stanovništvo u ruralnim područjima	288.922,4	3,91
4. Pristup „LEADER“ ruralnom razvoju	92.741,0	1,25
5. Tehnička podrška	42.926,8	0,58³⁶

Podrška iz nacionalnog budžeta u 2012. godini

Tabela 2.13.3: Tržišno-cjenovna politika

Direktna plaćanja za poljoprivredna gazdinstva		
Mjere	Iznos (1.000€)	%
Komplementarna nacionalna direktna plaćanja	579.640,6	7,84
Prelazna plaćanja za bobičasto voće	11.210,3	0,15
Pomoć za proizvođače skroba iz krompira- komplementarna plaćanja	9.473,1	0,13
Komplementarna plaćanja za uzbunjivače duvana	87,9	0,00

Tabela 2.13.4 : Politika ruralnog razvoja

Mjere za stabilizaciju tržišta		
Mjere	Iznos (1.000€)	%
Pomoć za podsticanje formiranja grupa proizvođača	136.737,9	1,85
Aktivnosti koje imaju za cilj promovisanje i informisanje u vezi sa poljoprivrednim proizvodima na unutrašnjem tržištu i u trećim zemljama.	2.293,9	0,03
Program unapređenja pčelarstva	2.451,9	0,03
Program „Voće i škole“	2.196,2	0,03
Tehnička podrška (PROW 2007-2013)	217,4	0,00
Osnovne dužnosti Tržišno-poljoprivredne agencije (na primjer: subvencije za konzumiranje mlijeka od strane djece, kao i subvencije za upotrebu sertifikovanih sjemena)	81.147,4	1,1

³⁶ Pored navedenog, finansijska sredstva iz fondova EU koriste se za sljedeće stavke:

- Podrška stručnim poljoprivrednim školama: 1.314.000 eura;
- Regionalni budžet (budžet voivodships-a – Poljsku čini 16 regiona koji se nazivaju voivodships): 102.185.200,0 eura (uglavnom za PROW 2007-2013 i operativni program pod nazivom „Infrastruktura i životna sredina“);
- Ribarstvo: 144.977.000.

Mjere	Iznos (1.000€)	%
Osnovne dužnosti Agencije za restrukturiranje i modernizaciju poljoprivrede (na primjer: subvencije kamatne stope kada su u pitanju investicioni krediti)	499.573,5	6,75
Sufinansiranje u okviru Programa ruralnog razvoja 2007-2013– budžet Agencije za restrukturiranje i modernizaciju poljoprivrede	451.277,7	6,10
Tehnička podrška (PROW 2007-2013)	4.300,8	0,06
Sufinansiranje u okviru Programa ruralnog razvoja 2007-2013– regionalni budžet	20.876,5	0,28
Centar za savjetovanje u vezi sa pitanjima u oblasti poljoprivrede	2.829,4	0,04 ³⁷

2.14 Rumunija

U skladu sa Fiskalnom strategijom za period 2014-2016 u cilju podrške poljoprivrednicima iz državnog budžeta za 2014. godinu u okviru budžeta Ministarstva poljoprivrede za subvencije su izdvojena sredstva u iznosu od 469.593.000 eura³⁸, odnosno 335.423.000 eura za podršku poljoprivrednicima i 134.169.000 eura za direktna plaćanja u sektoru biljne proizvodnje, što znači da izdvajanje po hekatru iznosi 21 euro.

Od ukupnog iznosa namijenjenog podršci poljoprivrednicima u 2014. godini, oko 131.039.000 eura izdavaja se za uzgoj goveda, od čega 21.511.800 eura za sektor proizvodnje mlijeka i 109.303.000 eura za sektor proizvodnje mesa. Troškovi plaćanja u sektoru uzgoja ovaca porasli su na 77.952.400 eura, odnosno 9,12 eura po životinji.

Osim toga, oko 108.454.000 eura izdvojeno je za državnu pomoć u cilju obezbjeđivanja goriva koje se koristi u poljoprivredi i oko 15.832.000 eura za pomoć za nabavku cistijerni za hlađenje mlijeka. Iznos od 8.273.770 eura namijenjen je unapređenju životinjskih vrsta i premijama osiguranja, ali u ovom trenutku još nije utvrđen tačan iznos po oblastima. U okviru budžeta za 2014. godinu, predviđena su sredstva u iznosu od 324.242 eura za ekološke aktivnosti.

2.15 Slovačka

Direktna plaćanja predstavljaju subvencije za podršku prihodima poljoprivrednika u skladu sa prethodno definisanim uslovima i čine važan dio troškova EU u oblasti poljoprivrede. Direktna plaćanja se sprovode kroz Evropski fond za garancije u poljoprivredi u formi tekućih transfera nefinansijskim subjektima koji se bave obrađivanjem zemljišta a ispunjavaju uslove navedene u Regulativi Savjeta br. 73/2009³⁹ koja uspostavlja zajednička pravila za programe direktnе podrške u okviru Zajedničke poljoprivredne politike, kao i programe podrške za poljoprivrednike. Rok isplate je od 1. decembra tekuće godine do 30. juna naredne godine.

Državni budžet predstavlja drugi izvor iz kojeg se ostvaruju komplementarna nacionalna direktne plaćanja. Regulativa Savjeta br. 73/2009 definiše gornju granicu iznosa sredstava koja se mogu izdvojiti iz budžeta za

³⁷ Ostali značajni troškovi iz državnog budžeta:

- Državni troškovi za različite svrhe u oblasti poljoprivrede (na primjer: podrška biološkom napretku kada je riječ o proizvodnji biljaka i životinja, zatim subvencije za osiguranje usjeva, stručne poljoprivredne škole, informisanje i promocija). Ukupni troškovi: 201.833.900 eura (uključujući sufinsiranje projekata iz fondova EU).
- Državni troškovi u vezi sa regionalnim budžetom (na primjer, troškovi u vezi sa odvodnjanjem, zatim borbom protiv zaraznih bolesti životinja, kao i subvencije za savjetovanje u oblasti poljoprivrede). Ukupni troškovi: 619.581.400 eura (uključujući sufinsiranje projekata iz fondova EU, sa izuzetkom sufinsiranja u okviru Programa za ruralni razvoj 2007-2013 što je prikazano u tabeli).

³⁸ Navedeni iznosi konvertovani su u euro iz valute Rumunije 16. 4. 2014. godine, kada je devizni kurs iznosio 1€=4,5 RON.

³⁹ Council Regulation (EC) No 73/2009 of 19 January 2009 <http://faolex.fao.org/docs/pdf/eur85546.pdf>

direktna plaćanja za period 2009-2015. Takođe, iznosi za direktna plaćanja naknadno se mijenjaju svake godine u junu i julu kroz Regulativne Komisije o sprovođenju.

Regulativa Komisije o sprovođenju br. 680/2011⁴⁰ odnosi se na sprovođenje regulative u vezi sa gornjom granicom budžetskih izdvajanja za 2011. godinu. Granica sredstava u okviru Pojednostavljene šeme plaćanja na osnovu površine iznosi do 90% prosjeka zemalja EU-15. Ova sredstva se mogu dopuniti nacionalnim kompenzacionim plaćanjima do 10% iznosa, odnosno do 100% ukupnog prosjeka zemalja EU. Finansijska sredstva izdvojena za nacionalna kompenzaciona plaćanja predviđena su usvojenim budžetom u iznosu od 40,6 miliona eura, što čini blizu 10% postavljene granice. Izmijenjeni budžet je obuhvatio promjene u vezi sa granicama u programu direktne podrške definisanim Regulativom Savjeta i nepotrošenim sredstvima iz 2010. godine.

U usvojenom budžetu za direktna plaćanja za 2011. godinu namijenjeno je 357,7 miliona eura, dok je planom od 31. decembra 2011. godine predviđeno 365,2 miliona eura.

Agencija za plaćanja u poljoprivredi (*Agricultural Paying Agency, APA*) je nadležna za komunikaciju sa zainteresovanim stranama i plaćanje u obliku:

- Pojednostavljena šema plaćanja na osnovu površine,
- plaćanja za krave muzare,
- komplementarna nacionalna direktna plaćanja,
- posebna plaćanja za šećer,
- posebna plaćanja za voće i povrće,
- prelazna plaćanja za paradajz.

Tokom 2011. godine, za Šemu je izdvojen najveći iznos novca. U skladu sa pravilima Regulative, plaćanja za krave muzare iznosila su 10,28 miliona € za 1.113 pristiglih zahtjeva u cilju rješavanja specifičnih nedostataka u sektoru proizvodnje mljeka u nedovoljno razvijenim područjima. U 2011. godini, prihvaćeno je 16.731 zahtjev.

Pojednostavljena šema plaćanja na osnovu površine⁴¹

U 2011. i 2012. godini, obezbijedena je Pojednostavljena šema plaćanja na osnovu površine. Šema je bila obezbijeđena za zemljište koje obrađuje jedan podnositelj zahtjeva koji je registrovan u registru poljoprivrednih parcela i djelova poljoprivrednih parcela minimalne površine 1 ha koja obuhvata nekoliko kompaktnih djelova jedne poljoprivredne parcele jednog usjeva sa minimalnom površinom do 0,3 ha i koja je od dana 30. juna 2003. godine obrađivana i održavana u skladu sa standardima dobre poljoprivredne prakse i zaštite životne sredine (Aneks br. 2 Regulativa Vlade). Zahtjev za prijavu se podnosi od 31. maja date godine. Osim navedenih standarda, poljoprivrednici su bili u obavezi da da ispune kriterijume koji se odnose na poljoprivredu, uključujući koeficijent za izračunavanje iznosa proizvedenog azota u skladu sa aneksima 3 i 4 Regulative Vlade .

Porez na pašnjake koji su u stalnom vlasništvu takođe predstavlja uslov za podnošenje zahtjeva za plaćanjima. Ovaj uslov se odnosi na kandidate koji su posjedovali travnatu površinu manju od 20 ha. Minimalni porez je 0,2 jedinice stoke⁴² po hektaru pašnjaka sa ukupnom površinom od preko 20ha. Zahtjev za dobijanje plaćanja u ovoj oblasti podnosi se Agenciji za plaćanja u poljoprivredi. Zahtjevi za minimalni porez na jedinicu stoke po hektaru i uzgajanje krmnog bilja na ukupnoj površini preko 20 ha definisan je 2012. godine. Kriterijumi u vezi sa

⁴⁰ Commission Implementing Regulation (EU) No 680/2011 of 14 July 2011 establishing budgetary ceilings for 2011 applicable to certain direct support schemes provided for in Council Regulation (EC) No 73/2009 <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2011:185:0062:0071:EN:PDF>

⁴¹Pojednostavljena šema plaćanja na osnovu površine (*The Single Area Payment Scheme, SAPS*) predstavlja model direktnih plaćanja, prilagođen za zemlje koje su ušle u EU posle reforme iz 2003. godine. Po tom modelu na poseban način definiše se ukupan iznos za direktna plaćanja, a zatim se taj iznos dijeli sa poljoprivrednim površinama, za koje se očekuje da će gazdinstva konkurisati za podršku.

http://www.seio.gov.rs/upload/documents/publikacije/brosura_poljoprivreda.pdf

Vidjeti više: http://ec.europa.eu/agriculture/direct-support/pdf/factsheet-single-area-payment-scheme_en.pdf

⁴² Jedinica stoke (*Livestock unit, LU*) odnosi se na životinju ili grupu životinja iste vrsta težine 500 kg.

http://www.savjetodavna.hr/adminmax/File/FADN/web/FADN_stand_rezultati_2012.pdf

Šemom koji se odnose na poštovanje dobrih standarda u oblasti poljoprivrede i životne sredine⁴³ doprinose razvoju metoda za unapređenje životne sredine, uređenja zelenih površina i održavanju stoke.

Tabela 2.15.1: Pregled stopa direktnih plaćanja u 2011. i 2012. godini

	Jedinica mjera	2011	2012
Pojednostavljena šema plaćanja na osnovu površine	ha	155.36	173.95
Posebna plaćanja za šećer	ha	597.47	597.47
Plaćanja za krave muzare	pc	60.84	86.15
Posebna plaćanja za voće i povrće	ha	52.71	55.56
Prelazna plaćanja za paradajz	ha	477.94	0
Plaćanja za hmelj	ha	300,62	269.75
Plaćanje po jedinici stoke	LU	109.50 € i 150 €	35.80

Tabela 2.15.2: Troškovi iz Budžeta namijenjeni Ministarstvu poljoprivrede i ruralnog razvoja Slovačke

U eurima (€)	Realizovani budžet za 2012	Realizovani budžet za 2013	Budžet za 2014	Nacrt budžeta za 2015	Nacrt budžeta za 2016
Ministarstvo poljoprivrede ukupno	1.192.851.114	1.245.979.888	1.108.336.967	1.155.202.779	967.098.155
U eurima (€)	Realizovani budžet za 2012	Realizovani budžet za 2013	Budžet za 2014	Nacrt budžeta za 2015	Nacrt budžeta za 2016
Izvori EU, uključujući sufinansiranje	1.025.242.321	1.128.159.870	1.016.339.653	1.063.205.465	875.100.841
2. programski period EU	871.467.749	967.704.814	317.609.360	273.288.833	10.297.103
Sufinansiranje iz državnog budžeta	153.774.572	160.455.056	78.262.212	58.866.268	964.708
3. programski period EU	0	0	505.524.698	662.232.950	764.983.028
Sufinansiranje iz državnog budžeta	0	0	114.943.383	68.817.414	98.856.002
Promjena u odnosu na prethodnu godinu	38.122.290	0	0	0	0

⁴³Više o cross-compliance conditions vidjeti: European Commission, Agriculture and Rural Development, Direct support, Cross-compliance http://ec.europa.eu/agriculture/direct-support/cross-compliance/index_en.htm

U eurima (€)	Realizovani budžet za 2012	Realizovani budžet za 2013	Budžet za 2014	Nacrt budžeta za 2015	Nacrt budžeta za 2016
Od toga iznos iz državnog budžeta	6.508.077	0	0	0	0
Izvori EU	2.378.793	0	0	0	0
Sufinansiranje iz državnog budžeta	29.235.420	0	0	0	0

Tabela 2.15.3: Direktna plaćanja, period 2012-2016

U eurima	2012	2013	2013	2014	2015	2016
Direktna plaćanja	370.314.671	390.138.000	317.370.075	464.203.150	448.384.120	451.530.400
Izvori EU	309.648.233	357.020.000	311.823.997	388 176.000	445.203.150	448.384.120
Sufinansiranje iz državnog budžeta	30.586.279	33.118.000	118.000	57.027.150	3.180.970	3.146.280
Nacionalna kompenzatorna plaćanja	643.689	0	0	0	0	0
Prelazna nacionalna plaćanja	0	0	0	19.000.000	0	0
Promjena u odnosu na prethodnu godinu	29.436.470	0	5.428.078	0	0	0

2.16 Slovenija

U nastavku teksta tabelarno su prikazana izdvajanja za mjere po područjima za 2013. godinu iz budžeta EU i nacionalnog budžeta, uključujući refundiranje.

Mjere po područjima	Ukupno 2013	2013					
		Plaćanja		Ukupna plaćanja	Refundiranje		Ukupno refundiranje
		EU	SLO		EU	SLO	
Evropski fond za garancije u poljoprivredi -Sektor za direktna plaćanja	137.411.185	129.739.068	8.722.915	138.461.983	-782.815	-267.982	-1.050.797
Direktna plaćanja po površini i grlu stoke	131.132.859	123.738.863	8.109.995	131.848.859	-550.810	-165.189	-716.000
Direktna plaćanja po površini i grlu stoke - unakrsna ispunjenost uslova	-321.048				-222.118	-98.931	-321.048
Direktna plaćanja u govedarstvu	6.613.126	6.000.204	612.919	6.613.124	4	-2	2
Direktna plaćanja u govedarstvu - unakrsna ispunjenost uslova	-13.751				-9.891	-3.860	-13.751
Direktna plaćanja za sitne preživare (ovce, koze...) – unakrsna ispunjenost uslova	0						
Evropski poljoprivredni fond za ruralni razvoj - Sektor za direktna plaćanja	90.120.381	72.307.947	18.371.404	90.679.351	-448.660	-110.311	-558.971
Područja sa ograničenim mogućnostima za poljoprivrednu proizvodnju	47.040.873	37.641.030	9.410.257	47.051.287	-8.344	-2.070	-10.415
Područja sa ograničenim mogućnostima za poljoprivrednu proizvodnju – unakrsna ispunjenost uslova	-56.465				-45.172	-11.293	-56.465
Agroekološke mjere	38.504.781	31.134.061	7.783.508	38.917.569	-332.030	-80.757	-412.788
Agroekološke mjere – unakrsna ispunjenost uslova	-69.368				-55.289	-14.079	-69.368
113 - Rano penzionisanje	2.314.479	1.743.299	581.115	2.324.414	-7.823	-2.111	-9.935
511 - Tehnička pomoć	2.386.081	1.789.558	596.523	2.386.081			
Evropski poljoprivredni fond za ruralni razvoj - Sektor za ruralni razvoj	74.050.127	56.480.058	17.897.853	74.377.912	-254.307	-73.478	-327.785
111 - Stručno osposobljavanje i informisanje	826.748	620.061	206.687	826.748			
112 - Mladi farmeri	13.061.758	9.854.250	3.284.750	13.139.000	-58.765	-18.478	-77.242
121 - Investicije	14.689.194	11.042.983	3.666.131	14.709.114	-14.706	-5.214	-19.920
122 - Šumarstvo	3.476.258	2.623.858	874.620	3.498.477	-22.170	-49	-22.219
123 - Dodatna vrijednost za poljoprivredne proizvode i šumarstvo	14.109.094	10.582.896	3.527.632	14.110.528	-1.076	-359	-1.435
125 - Razvoj i unapređenje infrastrukture	4.196.898	3.147.673	1.049.224	4.196.898			
132 - Šema kvaliteta hrane	104.339	78.502	26.168	104.669	-247	-82	-330
133 - Promocija i informisanje	1.075.805	806.854	268.951	1.075.805			
142 - Proizvođačke grupe	144.062	108.046	36.015	144.062			
311 - Diverzifikacija	2.075.642	1.556.732	518.911	2.075.642			
312 - Podrška uspostavljanju i razvoju preduzeća	3.792.428	2.847.113	949.038	3.796.151	-2.792	-931	-3.723
321 – Osnovne usluge za stanovništvo u ruralnim područjima	2.096.285	1.886.656	209.628	2.096.285			
322 - Obnova i razvoj sela	4.770.897	3.694.714	1.231.572	4.926.286	-116.542	-38.847	-155.389
323 - Očuvanje i unapređenje (kulturnog) nasljeđa u ruralnim područjima	2.257.540	1.693.155	564.385	2.257.540			

Evropski poljoprivredni fond za ruralni razvoj - Sektor za ruralni razvoj	Ukupno 2013	Plaćanje		Ukupna plaćanja	Refundiranje		Ukupno refundiranje
		EU	SLO		EU	SLO	
4 - LEADER	7.373.179	5.936.565	1.484.141	7.420.706	-38.009	-9.518	-47.528
Evropski fond za ribarstvo	4.895.761	3.794.097	1.101.664	4.895.761	0	0	0
Ribarstvo	4.644.825	3.606.140	1.038.685	4.644.825			
Ribarstvo - Tehnička pomoć	250.611	187.957	62.654	250.611			
Ribarstvo – ulazni PDV	325		325	325			
Evropski fond za garancije u poljoprivredi -Sektor za tržišta poljoprivrednih proizvoda	9.579.738	8.775.661	963.727	9.739.388	-101.195	-58.455	-159.650
Pčearstvo	692.323	334.045	360.070	694.116	-639	-1.153	-1.792
Industrijski šećer	0						
Pomoć ugroženima	2.588.445	2.588.445		2.588.445			
Pomoć ugroženima (elektronski sistem za izvještavanje o intervencijama i skladištenja)	0						
Pomoć ugroženima – ulazni PDV	215.603		215.603	215.603			
Promocija	1.137.049	1.056.466	141.218	1.197.684	-42.709	-17.926	-60.635
Program „Mlijeko i škole“	4.745	4.745		4.745			
Program „Voće i škole“	759.763	569.818	189.944	759.763			
Program „Voće i škole“- ulazni PDV	56.892		56.892	56.892			
Vinogradi	4.161.910	4.219.757		4.219.757	-57.847		-57.847
Inostrana trgovina	-36.991	2.384		2.384		-39.376	-39.376
RAZNO - Nacionalne mјere	11.450.694	0	11.496.678	11.496.678	-121	-45.863	-45.984
DE MINIMIS	914.407		916.811	916.811		-2.404	-2.404
DRUSTVA	200.266		200.266	200.266			
Žalbe (EPD-Jedinstveni programski dokument za Republiku Sloveniju 2004-2006, SAPARD-Pretpristupni program za poljoprivredu i ruralni razvoj, PRP-Program ruralnog razvoja)	979		1.099	1.099	-121		-121
Komasacije	920		920	920			
Kvote za mlijeko	-2.697					-2.697	-2.697
Kvote za mlijeko - kazne	0						
Prirodne nepogode	-40.762					-40.762	-40.762
Premija osiguranja	4.669.898		4.669.898	4.669.898			
Suša _12	5.603.517		5.603.517	5.603.517			
Slovenački doručak ("tradicionalni slovenački zajutrak")	104.167		104.167	104.167			
Ukupno	327.507.886	271.096.831	58.554.242	329.651.073	-1.587.098	-556.090	-2.143.187

2.17 Srbija

Dio ukupnog budžeta Republike Srbije koji se odnosi na subvencije za 2014. godinu je iznosio 698.716.000 eura (80,936,049,000 RSD), od čega je 301.740.000 eura (34,952,136,000 RSD) opredijeljeno za subvencije u sektoru poljoprivrede.

Tabela 2.17.1: Budžet i subvencije u Srbiji za 2014. godinu

Ukupan budžet	8.053.888.793 EUR	Udio %
Ukupan udio u budžetu koji se odnosi na subvencije (2014. godina)	700.987.779 EUR	8,70% od ukupnog budžeta
Subvencije za sektor poljoprivrede (2014. godine)	302.720.734 EUR	43,2% od sredstava opredijeljenih za subvencije
Budžet za sektor poljoprivrede	393.163.849 EUR	4,88% od ukupnog budžeta

Agrobudžet Srbije za 2014. godinu iznosi 393.163.849 eura. Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede je opredijelilo sredstva za fond za promociju poljoprivredne proizvodnje u Srbiji (Klasifikacija 420: poljoprivreda, šumarstvo, lov i ribolov), kao i subvencije u visini od 9. 527. 109 eura javnim neprofitnim preduzećima i organizacijama. Struktura subvencija po organizacionim jedinicama Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede, koja je realizovana 2013. godine, prikazana je u narednoj tabeli.

Tabela 2.17.2: Realizovane subvencije u oblasti poljoprivrede

Odjeljenje za isplate u sektoru poljoprivrede	227. 066. 546 EUR
Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede	3.396.432
Fond za razvoj i proizvodnju u poljoprivredi	2.599. 036
Poljoprivredno zemljište	7.057.707
Zaštita biljaka	1.014.321
Veterinarska uprava	17.528.809

Tabela 2.17.3: Ostale subvencije

Biljke	1.014.321
Šumski fond	418.777
Fond za razvoj lovstva	789.846
Uprava za šume	117.649

2.18 Španija

U okviru tabele 1 i tabele 2 predstavljena su izdvajanja iz budžeta EU namijenjena direktnim plaćanjima u okviru Zajedničke poljoprivredne politike za Španiju u 2014. godini, kao i izdvajanja iz posebnih programa direktnе pomoći u okviru Zajedničke poljoprivredne politike za 2014. godinu.

Tabela 2.18.1: Izdvajanja iz budžeta EU namijenjena direktnim plaćanjima i tržišnim mjerama u okviru Zajedničke poljoprivredne politike

Vrsta subvencija u poljoprivredi	2014		
	Budžet EU namijenjen poljoprivredi (u 1.000€)	Izdvajanja iz budžeta EU namijenjenog poljoprivredi za Španiju (u 1.000€)	%
Žitarice	0,000	0,00	0,00
Refundacija proizvoda u Annex-u I	4,000	0,00	0,00
Programi hrane	0,000	0,00	0,00
Šećer	0,000	0,00	0,00
Maslinovo ulje	45,300	0,00	0,00
Tekstilne biljke	6,200	6,13	98,94
Voće i povrće	676,700	184,49	27,26
Proizvodi u okviru sektora vina	1.085,000	210,33	19,39
Promocija	61,350	6,35	10,35
Ostali biljni proizvodi/ mjere	240,400	83,60	34,78
Mlijeko i mlječni proizvodi	81,100	1,00	1,23
Govedina i teletina	1,000	0,02	2,42
Svinjsko meso, jaja, živila i ostalo	32,100	5,50	17,14
Proizvodno nevezana direktna pomoć	38.252,000	4.432,10	11,59
Ostala direktna pomoć	2.770,175	665,27	24,02
Ukupno	43.255,33	5.594,80	12,93

Tabela 2.18.2: Finansijska izdvajanja iz posebnih programa direktne pomoći u okviru Zajedničke poljoprivredne politike za 2014. godinu

Nacionalni program za promociju plodoreda na nenavodnjavanoj površini	49.425.760 €
Nacionalni programi za poboljšanje kvaliteta mahunarki	913.600 €
Nacionalni program za promociju posebnih poljoprivrednih aktivnosti koje podrazumijevaju dodatne agroekološke benefite u vezi sa glavnim vrstama u okviru sektora koštunjavog voća	12.790.400 €
Nacionalni program za povećanje kvaliteta duvana	5.374.923 €
Nacionalni program za povećanje kvaliteta pamuka	12.271.475 €
Nacionalni program za povećanje kvaliteta šećerne repe	8.789.106 €
Pomoć za povećanje kvaliteta goveđeg mesa	6.395.200 €
Pomoć koja ima za cilj kompenzaciju posebnog nedostatka poljoprivrednicima koji uzgajaju krave dojlje	43.821.738 €
Pomoć koja ima za cilj povećanje kvaliteta proizvodnje ovčijeg i kožnjeg mesa	6.212.480 €
Pomoć koja ima za cilj kompenzaciju posebnog nedostatka poljoprivrednicima u sektoru vina	24.210.400 €
Pomoć koja ima za cilj kompenzaciju posebnog nedostatka poljoprivrednicima u sektoru kožnjeg mesa	4.019.840 €
Pomoć koja ima za cilj kompenzaciju posebnog nedostatka poljoprivrednicima koji uzgajaju krave muzare	48.786.240 €
Pomoć za poboljšanje kvaliteta mlijeka i mlječnih proizvoda	3.611.100 €

2.19 Turska

Tri tabele u nastavku teksta predstavljaju podatke u vezi sa iznosom subvencija u poljoprivredi po vrsti subvencija u 2013. godini, ukupne iznose subvencija u poljoprivredi za period 2012-2014, kao i ukupni udio u budžetskim troškovima za usluge u oblasti poljoprivrede namijenjen subvencijama u poljoprivredi za period 2014-2020.

Tabela 2.19.1 : Iznos subvencija u poljoprivredi u Turskoj 2012-2014 (u hiljadama eura)

2012	2013	2014*
3.278.231	3.439.274	3.288.445

*Procjena

Tabela 2.19.2: Iznos subvencija u poljoprivredi po vrsti subvencije, 2013 (u hiljadama eura)

Plaćanja za subvencije u poljoprivredi (ukupno)	3.439.274
Plaćanja u poljoprivredi po površini	870.891
Mjere za otklanjanje poremećaja na tržištu	1.032.475
Servisi podrške u stočarstvu	1.091.518
Ruralni razvoj	189.312
Osiguranje u oblasti poljoprivrede	118.416
Kompenzatorna plaćanja	48.515
Ostale subvencije	88.147

Tabela 2.19.3: Ukupni udio u budžetskim troškovima za usluge u oblasti poljoprivrede namijenjen subvencijama u poljoprivredi 2014-2020

2012	2013	2014*
53 %	55%	59 %

*Procjena

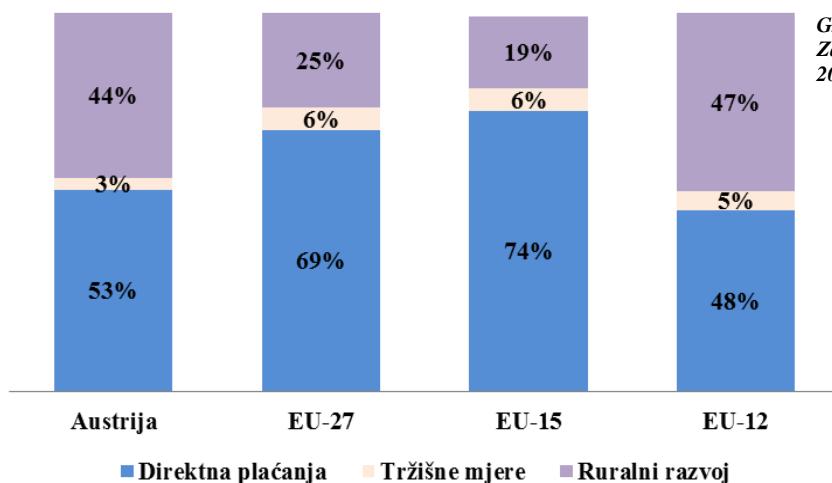
Ukupni budžetski troškovi za usluge u poljoprivredi (uključujući šumarstvo, ribarstvo i lov) približni su ukupnom agrobudžetu. Procenti su relevantni pokazatelji.

PRILOG⁴⁴

Austrija

Mjere	2012		Ukupno 2007 - 2012
	1.000 EUR	%	
Razdvojena plaćanja	633.943,9	44,9%	84,3%
Ostala direktna pomoć	80.609,8	7,7%	14,4%
Dodatni iznos pomoći	5,3	0,7%	1,3%
Direktna plaćanja - UKUPNO	714.559,0	53,2%	100,0%
Žitarice	1.113,5	0,2%	5,3%
Pirinac	0,0	0,0%	0,0%
Refundacija proizvoda u Annex-u I	1,6	0,4%	12,8%
Programi hrane	0,0	0,0%	0,0%
Šećer	0,0	0,2%	5,1%
Maslinovo ulje	0,0	0,0%	0,0%
Tekstilna biljka	6,5	0,0%	0,0%
Voće i povrće	8.586,5	0,5%	14,7%
Sektor vina	13.848,1	0,8%	24,3%
Promocija	2.324,7	0,1%	4,1%
Drugi biljni proizvodi/mjere	62,6	0,0%	0,2%
Mlijeko i mlječni proizvodi	836,3	0,2%	6,3%
Govedina i teletina	1.540,3	0,2%	6,4%
Ovčije i kozije meso	0,0	0,0%	0,0%
Svinjsko meso, jaja, živina i drugo	997,4	0,2%	5,6%
Fond za restrukturiranje industrije šećera	19,5	0,5%	15,2%
Tržišne mjere - UKUPNO	29.337,1	3,2%	100,0%
Ruralni razvoj - UKUPNO	545.968,6	43,6%	100,0%
UKUPNO	1.289.864,7	100,0%	-

Izvor: http://ec.europa.eu/agriculture/statistics/factsheets/pdf/au_en.pdf

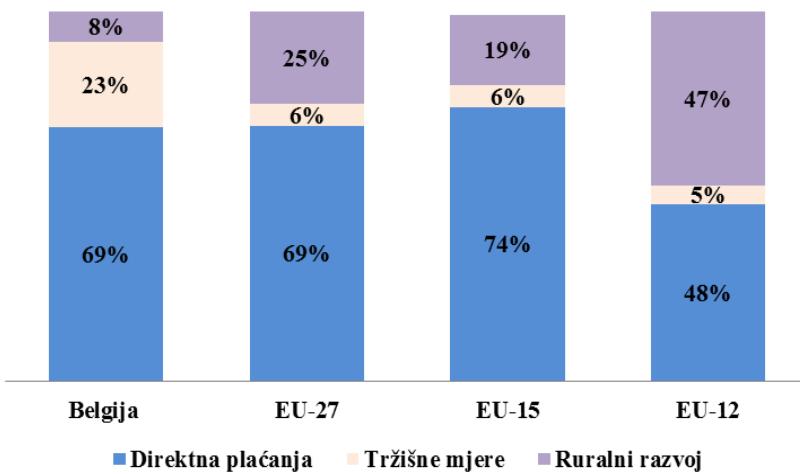
Grafik. Ukupna procentualna izdvajanja iz Zajedničke poljoprivredne politike u periodu 2007-2012. godine

⁴⁴ Podaci su preuzeti sa internet stranica Evropske komisije: European Commission, Directorate General for Agriculture and Rural Development (2007- 2012 EAGF Financial Reports) and Commission Decision 2010/236/EU. Updated: November 2013.
<http://ec.europa.eu/agriculture/statistics/factsheets/pdf>

Belgija

Mjere	2012	Ukupno 2007 - 2012	
	1 000 EUR	%	
Razdvojena plaćanja	470.462,2	56,2%	81,8%
Ostala direktna pomoć	99.435,4	12,1%	17,5%
Dodatni iznos pomoći	0,5	0,4%	0,6%
Direktna plaćanja - UKUPNO	569.898,1	68,7%	100,0%
Žitarice	0,3	-0,1%	-0,5%
Pirinač	0,0	0,0%	0,0%
Refundacija proizvoda u Annex-u I	734,2	0,9%	4,0%
Programi hrane	11.802,3	1,0%	4,5%
Šećer	0,0	4,5%	19,6%
Maslinovo ulje	0,0	0,0%	0,0%
Tekstilna biljka	2.338,8	0,4%	1,7%
Voće i povrće	49.925,4	5,8%	25,4%
Sektor vina	0,0	0,0%	0,0%
Promocija	1.411,5	0,2%	0,8%
Drugi biljni proizvodi/mjere	0,0	0,0%	0,0%
Mlijeko i mlijecići proizvodi	13.058,1	2,9%	12,7%
Govedina i teletina	97,2	0,0%	0,2%
Ovčije i kozije meso	0,0	0,0%	0,0%
Svinjsko meso, jaja, živina i drugo	531,0	0,3%	1,4%
Fond za restrukturiranje industrije šećera	3.707,3	7,0%	30,2%
Tržišne mjere – UKUPNO	83.605,8	23,0%	100,0%
Ruralni razvoj - UKUPNO	75.495,5	8,3%	100,0%
UKUPNO	728.999,4	100,0%	-

Izvor: http://ec.europa.eu/agriculture/statistics/factsheets/pdf/be_en.pdf

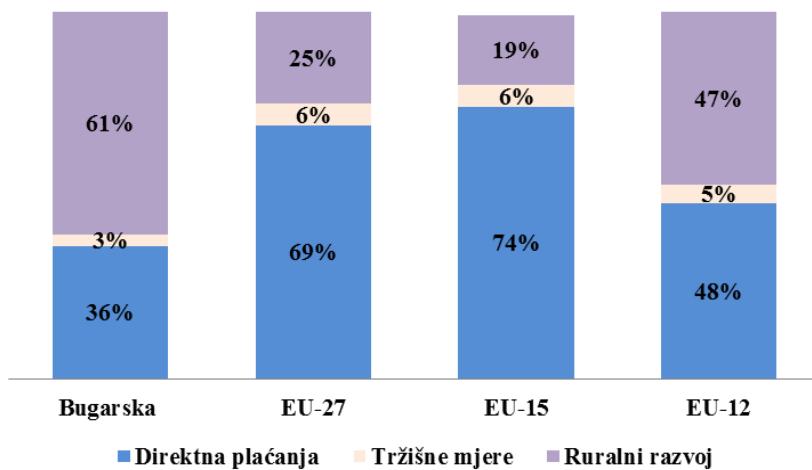

Grafik. Ukupna procentualna izdvajanja iz Zajedničke poljoprivredne politike u periodu 2007-2012. godine

Bugarska

Mjere	2012	Ukupno 2007 - 2012
	1.000 EUR	
Razdvojena plaćanja	371.558,0	35,4%
Ostala direktna pomoć	16.348,2	0,8%
Dodatni iznos pomoći	0,0	0,0%
Direktna plaćanja - UKUPNO	387.906,1	36,2%
Žitarice	-3.963,2	-0,4%
Pirinač	0,0	0,0%
Refundacija proizvoda u Annex-u I	0,0	0,0%
Programi hrane	21.896,2	1,3%
Šećer	0,0	0,0%
Maslinovo ulje	0,0	0,0%
Tekstilna biljka	0,0	0,0%
Voće i povrće	1.153,0	0,1%
Sektor vina	17.370,8	1,5%
Promocija	1.250,0	0,1%
Drugi biljni proizvodi/mjere	0,0	0,0%
Mlijeko i mlijecići proizvodi	1,9	0,1%
Govedina i teletina	0,0	0,0%
Ovčije i kozije meso	0,0	0,0%
Svinjsko meso, jaja, živina i drugo	1.897,2	0,1%
Fond za restrukturiranje industrije šećera	0,0	0,1%
Tržišne mjere - UKUPNO	43.569,0	3,0%
Ruralni razvoj - UKUPNO	397 696,9	60,8%
UKUPNO	829 172,1	100,0%

Izvor: http://ec.europa.eu/agriculture/statistics/factsheets/pdf/bg_en.pdf

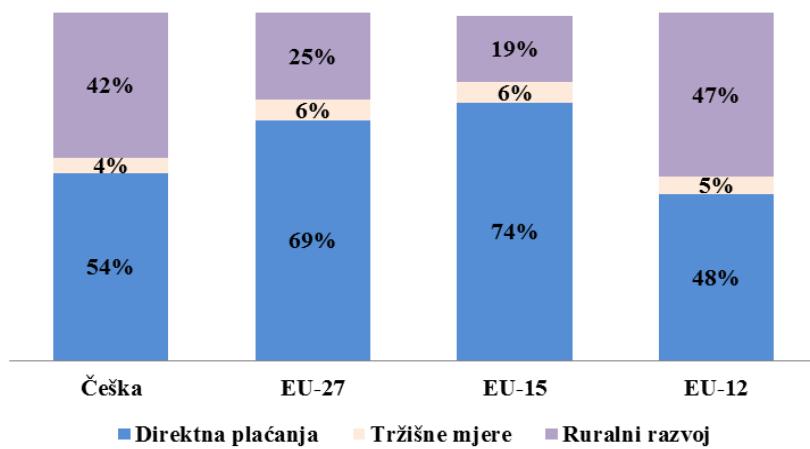

Grafik. Ukupna procentualna izdvajanja iz Zajedničke poljoprivredne politike u periodu 2007-2012. godine

Češka

Mjere	2012	Ukupno 2007 - 2012
	1.000 EUR	
Razdvojena plaćanja	711.410,4	52,9%
Ostala direktna pomoć	31.740,1	1,2%
Dodatni iznos pomoci	0,0	0,0%
Direktna plaćanja - UKUPNO	743.150,6	54,0%
Žitarice	634,6	0,6%
Pirinač	0,0	0,0%
Refundacija proizvoda u Annex-u I	0,0	0,1%
Programi hrane	128,4	0,0%
Šećer	0,0	0,3%
Maslinovo ulje	0,0	0,0%
Tekstilna biljka	0,0	0,0%
Voće i povrće	4.218,5	0,3%
Sektor vina	5.069,4	0,5%
Promocija	178,3	0,0%
Drugi biljni proizvodi/mjere	871,7	0,1%
Mlijeko i mlijecići proizvodi	922,3	0,4%
Govedina i teletina	172,6	0,0%
Ovčije i kozije meso	0,0	0,0%
Svinjsko meso, jaja, živina i drugo	1.317,0	0,1%
Fond za restrukturiranje industrije šećera	0,0	1,7%
Tržišne mjere - UKUPNO	12.878,3	4,2%
Ruralni razvoj - UKUPNO	412.672,1	41,8%
UKUPNO	1.168.700,9	100,0%

Izvor: http://ec.europa.eu/agriculture/statistics/factsheets/pdf/cz_en.pdf

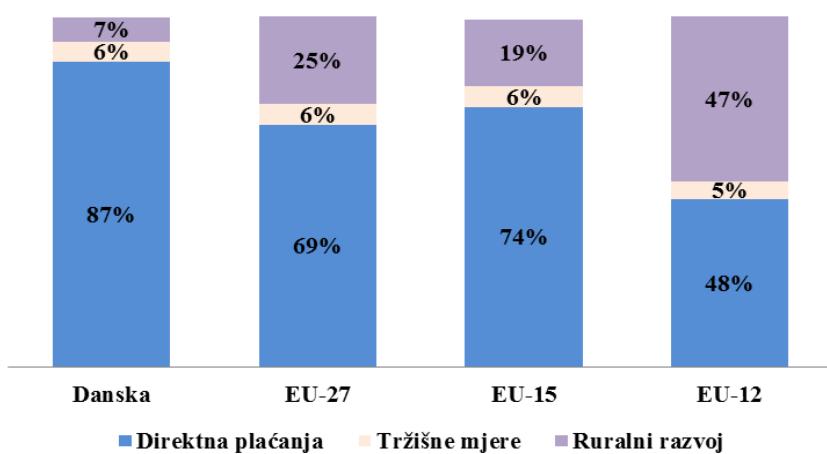

Grafik. Ukupna procentualna izdvajanja iz Zajedničke poljoprivredne politike u periodu 2007-2012. godine

Danska

Mjere	2012	Ukupno 2007 - 2012
	1.000 EUR	
Razdvojena plaćanja	897.132,8	82,8%
Ostala direktna pomoć	41.943,6	3,9%
Dodatni iznos pomoci	-4,8	0,4%
Direktna plaćanja - UKUPNO	939.071,6	87,1%
Žitarice	3.911,4	0,2%
Pirinač	0,0	0,0%
Refundacija proizvoda u Annex-u I	342,3	0,4%
Programi hrane	0,0	0,0%
Šećer	0,0	1,6%
Maslinovo ulje	0,0	0,0%
Tekstilna biljka	1,3	0,0%
Voće i povrće	3.576,7	0,3%
Sektor vina	0,0	0,0%
Promocija	440,9	0,1%
Drugi biljni proizvodi/mjere	1.888,1	0,2%
Mlijeko i mlijecići proizvodi	1.943,5	1,6%
Govedina i teletina	935,3	0,1%
Ovčije i kozije meso	0,0	0,0%
Svinjsko meso, jaja, živina i drugo	1.990,7	0,8%
Fond za restrukturiranje industrije šećera	1.105,8	0,6%
Tržišne mjere - UKUPNO	12.224,6	5,8%
Ruralni razvoj – UKUPNO	98.797,6	6,7%
UKUPNO	1.050.093,8	100,0%

Izvor: http://ec.europa.eu/agriculture/statistics/factsheets/pdf/da_en.pdf

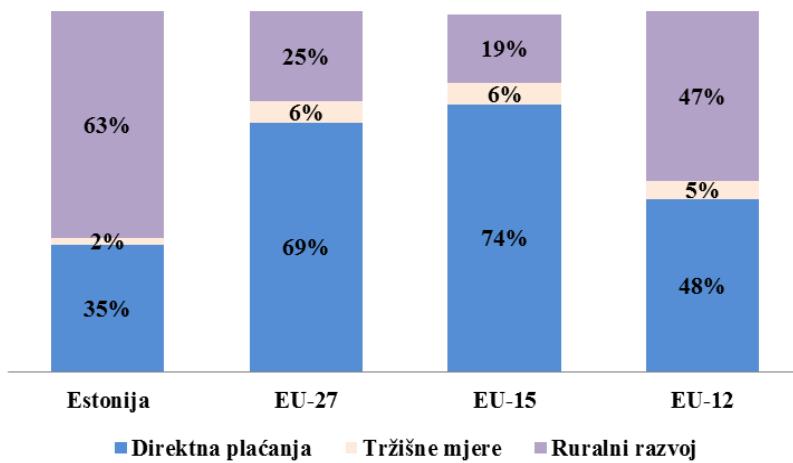

Grafik. Ukupna procentualna izdvajanja iz Zajedničke poljoprivredne politike u periodu 2007-2012. godine

Estonija

Mjere	2012	Ukupno 2007 - 2012
	1.000 EUR	
Razdvojena plaćanja	80.574,7	34,8%
Ostala direktna pomoć	1.219,8	0,5%
Dodatni iznos pomoci	0,0	0,0%
Direktna plaćanja - UKUPNO	81.794,5	35,3%
Žitarice	0,0	0,1%
Pirinač	0,0	0,0%
Refundacija proizvoda u Annex-u I	0,0	0,0%
Programi hrane	2.231,0	0,4%
Šećer	0,0	0,0%
Maslinovo ulje	0,0	0,0%
Tekstilna biljka	0,0	0,0%
Voće i povrće	167,1	0,0%
Sektor vina	0,0	0,0%
Promocija	0,0	0,0%
Drugi biljni proizvodi/mjere	0,0	0,0%
Mlijeko i mlijecići proizvodi	544,5	1,2%
Govedina i teletina	30,6	0,0%
Ovčije i kozije meso	0,0	0,0%
Svinjsko meso, jaja, živina i drugo	49,1	0,1%
Fond za restrukturiranje industrije šećera	0,0	0,0%
Tržišne mjere - UKUPNO	3.022,4	1,8%
Ruralni razvoj - UKUPNO	108.913,4	62,9%
UKUPNO	193.730,3	100,0%

Izvor: http://ec.europa.eu/agriculture/statistics/factsheets/pdf/ee_en.pdf

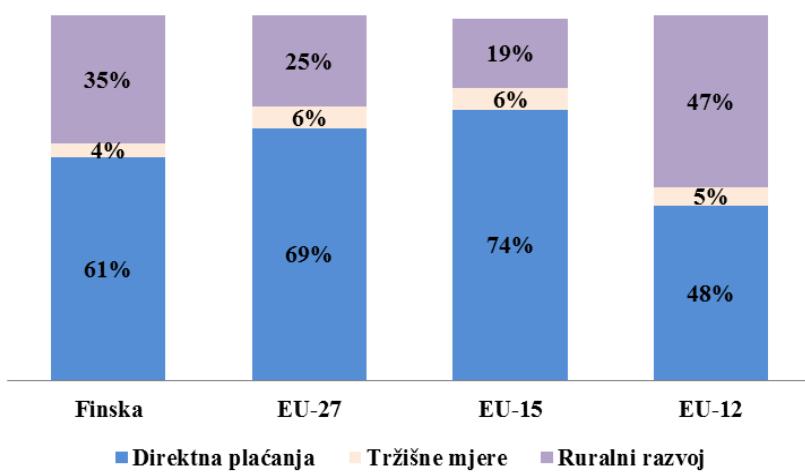

Grafik. Ukupna procenatalna izdvajanja iz Zajedničke poljoprivredne politike u periodu 2007-2012. godine

Finska

Mjere	2012	Ukupno 2007 - 2012
	1.000 EUR	
Razdvojena plaćanja	486.598,9	55,6%
Ostala direktna pomoć	47.436,4	5,0%
Dodatni iznos pomoci	0,8	0,7%
Direktna plaćanja - UKUPNO	534.036,1	61,2%
Žitarice	9.291,8	-0,1%
Pirinač	0,0	0,0%
Refundacija proizvoda u Annex-u I	0,00	0,1%
Programi hrane	2.477,7	0,4%
Šećer	0,00	0,1%
Maslinovo ulje	0,0	0,0%
Tekstilna biljka	0,0	0,0%
Voće i povrće	1.205,91	0,1%
Sektor vina	0,00	0,0%
Promocija	252,2	0,0%
Drugi biljni proizvodi/mjere	0,0	0,0%
Mlijeko i mlijecići proizvodi	2.901,8	1,4%
Govedina i teletina	86,8	0,0%
Ovčije i kozije meso	0,0	0,0%
Svinjsko meso, jaja, živina i drugo	141,7	0,1%
Fond za restrukturiranje industrije šećera	1.946,5	1,4%
Tržišne mjere - UKUPNO	18.304,3	3,6%
Ruralni razvoj - UKUPNO	294.408,2	35,2%
UKUPNO	846.748,6	100,0%

Izvor: http://ec.europa.eu/agriculture/statistics/factsheets/pdf/fi_en.pdf

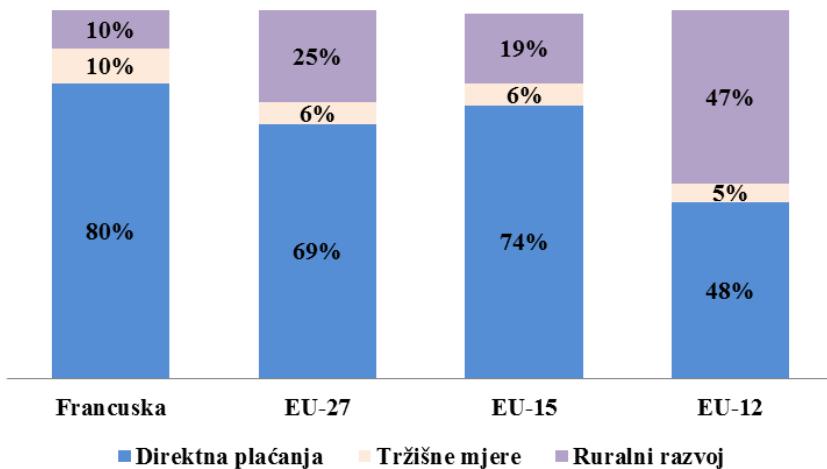

Grafik. Ukupna procentualna izdvajanja iz Zajedničke poljoprivredne politike u periodu 2007-2012. godine

Francuska

Mjere	2012	Ukupno 2007 - 2012
	1.000 EUR	
Razdvojena plaćanja	7.000.887,7	61,3%
Ostala direktna pomoć	922.878,3	18,4%
Dodatni iznos pomoci	0,4	0,4%
Direktna plaćanja - UKUPNO	7.923.766,4	80,1%
Žitarice	4.952,1	0,2%
Pirinač	0,0	0,0%
Refundacija proizvoda u Annex-u I	1.234,8	0,1%
Programi hrane	74.110,6	0,7%
Šećer	-243,0	0,5%
Maslinovo ulje	554,8	0,0%
Tekstilna biljka	11.916,7	0,1%
Voće i povrće	97.937,4	1,1%
Sektor vina	284.395,4	2,9%
Promocija	9.589,9	0,1%
Drugi biljni proizvodi/mjere	139.711,4	1,4%
Mlijeko i mlijecići proizvodi	10.187,0	0,5%
Govedina i teletina	4.289,9	0,0%
Ovčije i kozije meso	0,0	0,0%
Svinjsko meso, jaja, živina i drugo	80.594,5	0,8%
Fond za restrukturiranje industrije šećera	13.299,8	1,2%
Tržišne mjere - UKUPNO	732.531,2	9,5%
Ruralni razvoj - UKUPNO	1.223.917,6	10,4%
UKUPNO	9.880.215,1	100,0%

Izvor: http://ec.europa.eu/agriculture/statistics/factsheets/pdf/fr_en.pdf

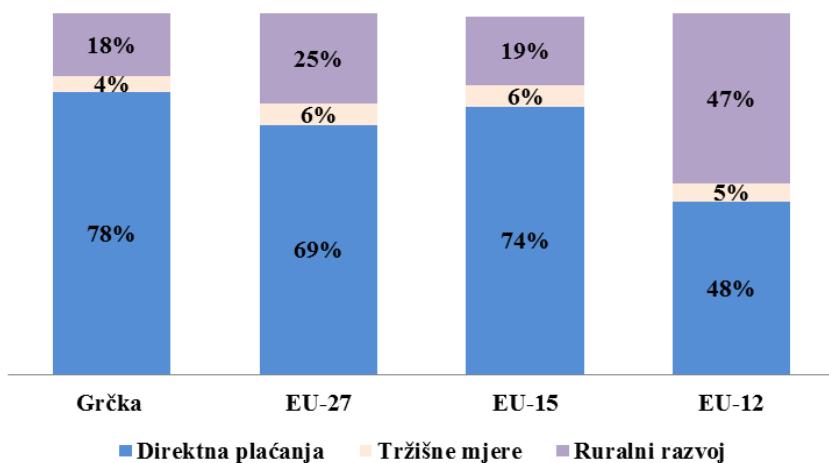

Grafik. Ukupna procentualna izdvajanja iz Zajedničke poljoprivredne politike u periodu 2007-2012. godine

Grčka

Mjere	2012	Ukupno 2007 - 2012
	1.000 EUR	
Razdvojena plaćanja	2.039.727,0	65,2%
Ostala direktna pomoć	275.566,6	11,9%
Dodatni iznos pomoci	-44,7	1,1%
Direktna plaćanja - UKUPNO	2.315.248,9	78,2%
Žitarice	0,0	-0,1%
Pirinač	0,0	0,0%
Refundacija proizvoda u Annex-u I	0,0	0,0%
Programi hrane	25.453,0	0,5%
Šećer	0,0	0,1%
Maslinovo ulje	7.901,0	0,4%
Tekstilna biljka	3.983,2	0,1%
Voće i povrće	14.773,0	1,6%
Sektor vina	7.387,2	0,5%
Promocija	4.192,0	0,2%
Drugi biljni proizvodi/mjere	5.030,8	0,2%
Mlijeko i mlijecići proizvodi	-4.555,0	0,0%
Govedina i teletina	23,0	0,0%
Ovčije i kozije meso	0,0	0,0%
Svinjsko meso, jaja, živina i drugo	2.809,3	0,1%
Fond za restrukturiranje industrije šećera	0,0	0,7%
Tržišne mjere - UKUPNO	66.997,6	4,3%
Ruralni razvoj - UKUPNO	669.030,4	17,5%
UKUPNO	3.051.276,8	100,0%

Izvor: http://ec.europa.eu/agriculture/statistics/factsheets/pdf/gr_en.pdf

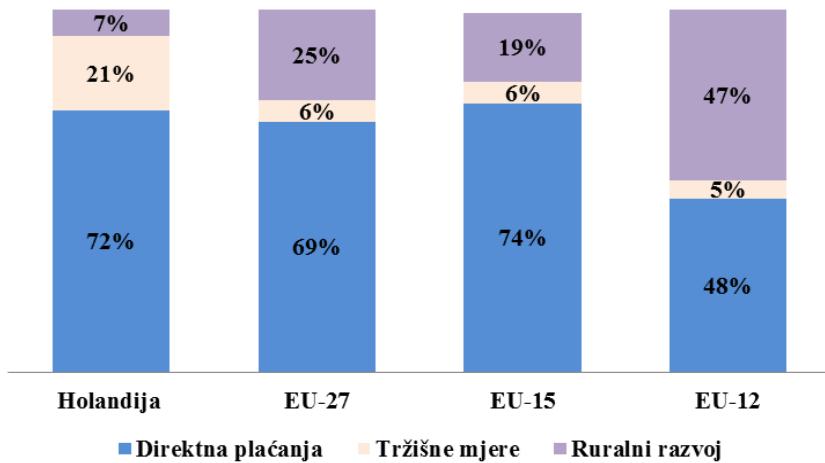

Grafik. Ukupna procentualna izdvajanja iz Zajedničke poljoprivredne politike u periodu 2007-2012. godine

Holandija

Mjere	2012	Ukupno 2007 - 2012
	1.000 EUR	
Razdvojena plaćanja	784.276,7	57,9%
Ostala direktna pomoć	35.685,8	13,9%
Dodatni iznos pomoći	0,4	0,4%
Direktna plaćanja - UKUPNO	819.963,0	72,2%
Žitarice	10.370,5	1,0%
Pirinač	0,0	0,0%
Refundacija proizvoda u Annex-u I	3.332,3	1,4%
Programi hrane	0,0	0,0%
Šećer	0,0	1,0%
Maslinovo ulje	0,0	0,0%
Tekstilna biljka	480,0	0,1%
Voće i povrće	75.530,8	7,7%
Sektor vina	0,0	0,0%
Promocija	3.337,3	0,3%
Drugi biljni proizvodi/mjere	2.858,3	0,4%
Mlijeko i mlijecići proizvodi	8.003,8	5,1%
Govedina i teletina	1.813,8	0,3%
Ovčije i kozije meso	0,0	0,0%
Svinjsko meso, jaja, živina i drugo	553,7	0,6%
Fond za restrukturiranje industrije šećera	77,2	2,8%
Tržišne mjere - UKUPNO	106.357,6	20,5%
Ruralni razvoj - UKUPNO	96.082,4	7,3%
UKUPNO	1.022.403,0	100,0%

Izvor: http://ec.europa.eu/agriculture/statistics/factsheets/pdf/nl_en.pdf

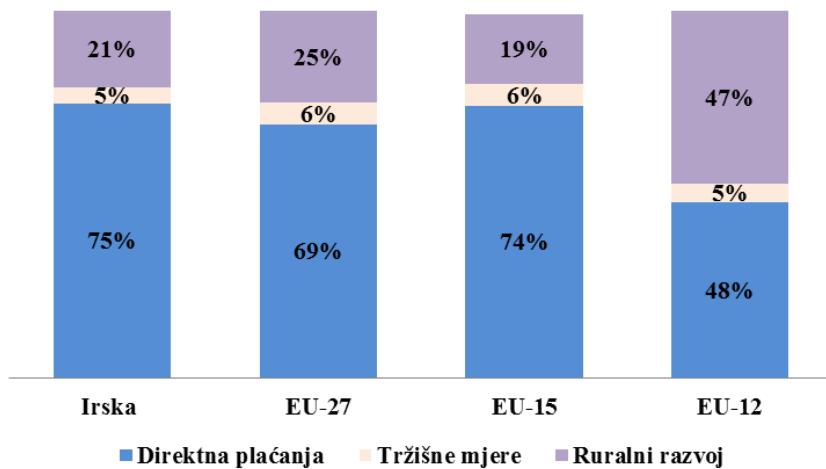

Grafik. Ukupna procenzualna izdvajanja iz Zajedničke poljoprivredne politike u periodu 2007-2012. godine

Irska

Mjere	2012	Ukupno 2007 - 2012
	1.000 EUR	
Razdvojena plaćanja	1.240.218,0	73,4%
Ostala direktna pomoć	23.488,7	0,6%
Dodatni iznos pomoci	53,3	0,7%
Direktna plaćanja - UKUPNO	1.263.760,0	74,6%
Žitarice	0,0	0,0%
Pirinač	0,0	0,0%
Refundacija proizvoda u Annex-u I	0,0	0,4%
Programi hrane	2.465,7	0,1%
Šećer	0,0	0,1%
Maslinovo ulje	0,0	0,0%
Tekstilna biljka	0,0	0,0%
Voće i povrće	10.188,6	0,3%
Sektor vina	0,0	0,0%
Promocija	765,9	0,0%
Drugi biljni proizvodi/mjere	0,0	0,0%
Mlijeko i mlijecići proizvodi	13.364,0	1,0%
Govedina i teletina	1.313,0	0,2%
Ovčije i kozije meso	0,0	0,0%
Svinjsko meso, jaja, živina i drugo	156,7	0,2%
Fond za restrukturiranje industrije šećera	0,6	2,2%
Tržišne mjere - UKUPNO	28.254,5	4,5%
Ruralni razvoj - UKUPNO	352.271,1	20,9%
UKUPNO	1.644.285,6	100,0%

Izvor: http://ec.europa.eu/agriculture/statistics/factsheets/pdf/ir_en.pdf

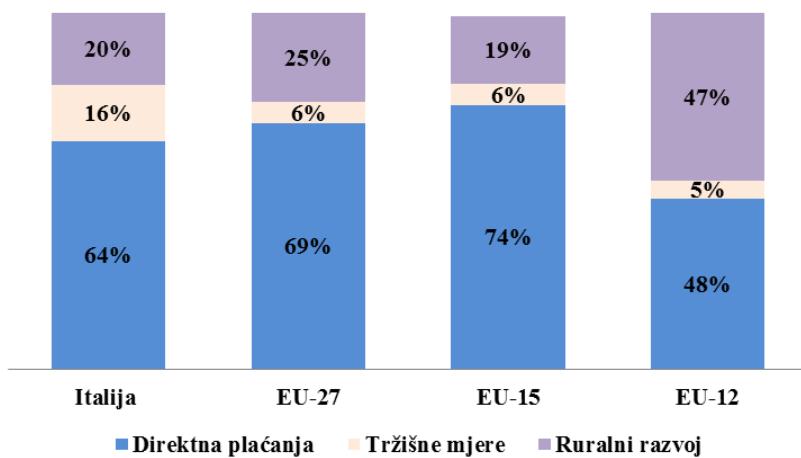

Grafik. Ukupna procentualna izdvajanja iz Zajedničke poljoprivredne politike u periodu 2007-2012. godine

Italija

Mjere	2012	Ukupno 2007 - 2012
	1.000 EUR	
Razdvojena plaćanja	3.802.664,0	55,5%
Ostala direktna pomoć	253.005,7	7,8%
Dodatni iznos pomoci	-55,8	0,6%
Direktna plaćanja - UKUPNO	4.055.613,8	63,9%
Žitarice	10,2	-0,2%
Pirinač	0,0	0,0%
Refundacija proizvoda u Annex-u I	2.538,4	0,1%
Programi hrane	99.156,8	1,7%
Šećer	3,2	-0,1%
Maslinovo ulje	34.419,8	0,6%
Tekstilna biljka	0,0	0,0%
Voće i povrće	226.635,0	4,3%
Sektor vina	334.000,2	5,8%
Promocija	8.930,1	0,2%
Drugi biljni proizvodi/mjere	31.758,6	0,5%
Mlijeko i mlijječni proizvodi	-18.226,3	-0,1%
Govedina i teletina	1.535,6	0,0%
Ovčije i kozije meso	0,0	0,0%
Svinjsko meso, jaja, živina i drugo	11.082,2	0,2%
Fond za restrukturiranje industrije šećera	26.915,6	3,0%
Tržišne mjere - UKUPNO	758.759,3	16,0%
Ruralni razvoj - UKUPNO	1.422.949,4	20,1%
UKUPNO	6.237.322,5	100,0%

Izvor: http://ec.europa.eu/agriculture/statistics/factsheets/pdf/it_en.pdf

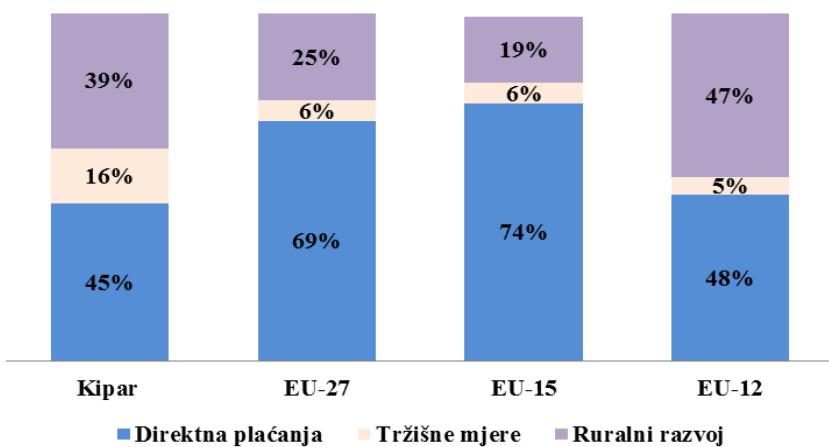

Grafik. Ukupna procenatalna izdvajanja iz Zajedničke poljoprivredne politike u periodu 2007-2012. godine

Kipar

Mjere	2012	Ukupno 2007 - 2012
	1.000 EUR	
Razdvojena plaćanja	35.853,1	41,9%
Ostala direktna pomoć	3.332,0	3,3%
Dodatni iznos pomoći	0,0	0,0%
Direktna plaćanja - UKUPNO	39.185,1	45,2%
Žitarice	0,0	0,0%
Pirinač	0,0	0,0%
Refundacija proizvoda u Annex-u I	0,0	0,0%
Programi hrane	0,0	0,0%
Šećer	0,0	0,0%
Maslinovo ulje	0,0	0,0%
Tekstilna biljka	0,0	0,0%
Voće i povrće	1.604,1	4,5%
Sektor vina	4.867,3	8,9%
Promocija	8,7	1,6%
Drugi biljni proizvodi/mjere	0,0	0,0%
Mlijeko i mlijecići proizvodi	258,9	0,7%
Govedina i teletina	0,0	0,0%
Ovčije i kozije meso	0,0	0,0%
Svinjsko meso, jaja, živina i drugo	117,7	0,3%
Fond za restrukturiranje industrije šećera	0,0	0,0%
Tržišne mjere - UKUPNO	6.856,6	16,1%
Ruralni razvoj - UKUPNO	21.783,9	38,7%
UKUPNO	67.825,7	100,0%

Izvor: http://ec.europa.eu/agriculture/statistics/factsheets/pdf/cy_en.pdf

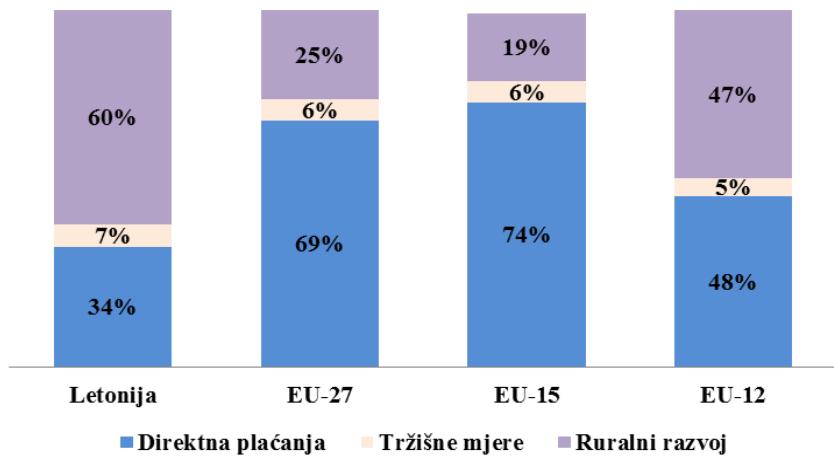

Grafik. Ukupna procentualna izdvajanja iz Zajedničke poljoprivredne politike u periodu 2007-2012. godine

Letonija

Mjere	2012	Ukupno 2007 - 2012
	1.000 EUR	
Razdvojena plaćanja	114.123,9	32,7%
Ostala direktna pomoć	5.102,0	0,9%
Dodatni iznos pomoci	0,0	0,0%
Direktna plaćanja - UKUPNO	119.225,9	33,6%
Žitarice	47,0	-0,4%
Pirinač	0,0	0,0%
Refundacija proizvoda u Annex-u I	0,0	0,0%
Programi hrane	5.344,0	1,2%
Šećer	0,0	0,0%
Maslinovo ulje	0,0	0,0%
Tekstilna biljka	4,5	0,0%
Voće i povrće	2.597,0	0,5%
Sektor vina	0,0	0,0%
Promocija	362,7	0,1%
Drugi biljni proizvodi/mjere	0,0	0,0%
Mlijeko i mlijecići proizvodi	-1.129,9	0,1%
Govedina i teletina	0,0	0,0%
Ovčije i kozije meso	0,0	0,0%
Svinjsko meso, jaja, živina i drugo	145,7	0,0%
Fond za restrukturiranje industrije šećera	822,9	4,9%
Tržišne mjere – UKUPNO	8.193,9	6,5%
Ruralni razvoj – UKUPNO	150.188,8	59,9%
UKUPNO	277.608,5	100,0%

Izvor: http://ec.europa.eu/agriculture/statistics/factsheets/pdf/lv_en.pdf

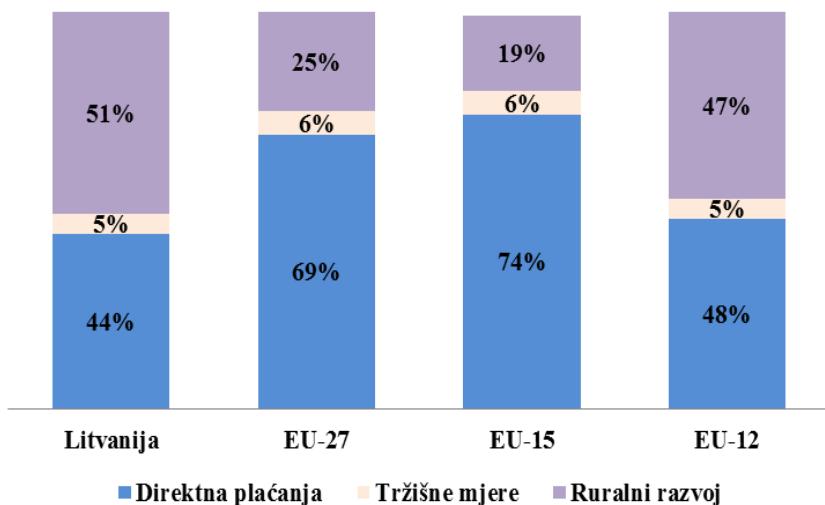

Grafik. Ukupna procenatalna izdvajanja iz Zajedničke poljoprivredne politike u periodu 2007-2012. godine

Litvanija

Mjere	2012	Ukupno 2007 - 2012
	1.000 EUR	
Razdvojena plaćanja	298.696,6	43,3%
Ostala direktna pomoć	9.307,7	0,8%
Dodatni iznos pomoći	0,0	0,0%
Direktna plaćanja - UKUPNO	308.004,3	44,0%
Žitarice	0,0	0,0%
Pirinač	0,0	0,0%
Refundacija proizvoda u Annex-u I	0,0	0,0%
Programi hrane	7.648,1	1,4%
Šećer	0,0	-0,1%
Maslinovo ulje	0,0	0,0%
Tekstilna biljka	0,9	0,0%
Voće i povrće	861,3	0,0%
Sektor vina	0,0	0,0%
Promocija	393,4	0,1%
Drugi biljni proizvodi/mjere	0,0	0,0%
Mlijeko i mlijecići proizvodi	4.428,2	1,7%
Govedina i teletina	3.851,2	1,1%
Ovčije i kozije meso	0,0	0,0%
Svinjsko meso, jaja, živina i drugo	303,2	0,0%
Fond za restrukturiranje industrije šećera	1.668,6	0,6%
Tržišne mjere - UKUPNO	19.154,9	5,0%
Ruralni razvoj - UKUPNO	250.278,1	51,0%
UKUPNO	577.437,3	100,0%

Izvor: http://ec.europa.eu/agriculture/statistics/factsheets/pdf/lt_en.pdf

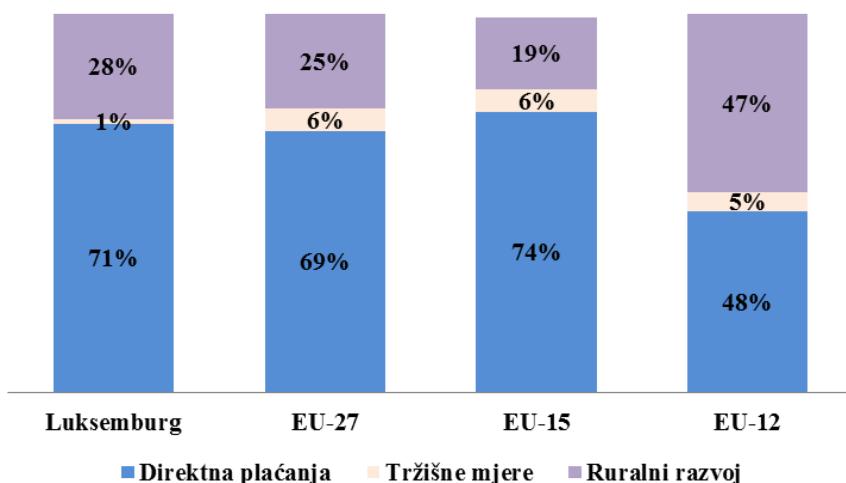

Grafik. Ukupna procentualna izdvajanja iz Zajedničke poljoprivredne politike u periodu 2007-2012. godine

Luksemburg

Mjere	2012	Ukupno 2007 - 2012
	1.000 EUR	
Razdvojena plaćanja	34.276,2	99,4%
Ostala direktna pomoć	0,0	0,1%
Dodatni iznos pomoći	0,0	0,5%
Direktna plaćanja - UKUPNO	34.276,2	70,8%
Žitarice	0,0	0,0%
Pirinač	0,0	0,0%
Refundacija proizvoda u Annex-u I	0,0	0,0%
Programi hrane	158,8	0,2%
Šećer	0,0	0,0%
Maslinovo ulje	0,0	0,0%
Tekstilna biljka	0,0	0,0%
Voće i povrće	210,3	0,2%
Sektor vina	0,0	0,4%
Promocija	113,5	0,2%
Drugi biljni proizvodi/mjere	0,0	0,0%
Mlijeko i mlijecići proizvodi	18,4	0,3%
Govedina i teletina	0,0	0,0%
Ovčije i kozije meso	0,0	0,0%
Svinjsko meso, jaja, živina i drugo	17,4	0,0%
Fond za restrukturiranje industrije šećera	0,0	0,0%
Tržišne mjere - UKUPNO	518,4	1,4%
Ruralni razvoj - UKUPNO	13.281,4	27,9%
UKUPNO	48.076,0	100,0%

Izvor: http://ec.europa.eu/agriculture/statistics/factsheets/pdf/lu_en.pdf

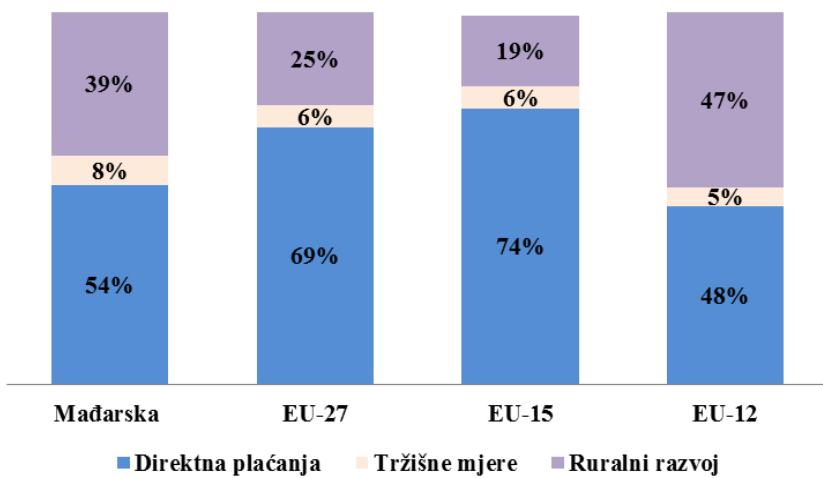

Grafik. Ukupna procentualna izdvajanja iz Zajedničke poljoprivredne politike u periodu 2007-2012. godine

Mađarska

Mjere	2012	Ukupno 2007 - 2012
	1.000 EUR	
Razdvojena plaćanja	1.032.496,1	52,5%
Ostala direktna pomoć	45.814,3	1,1%
Dodatni iznos pomoci	0,0	0,0%
Direktna plaćanja - UKUPNO	1.078.310,4	53,6%
Žitarice	0,0	-0,6%
Pirinač	0,0	0,0%
Refundacija proizvoda u Annex-u I	0,0	0,1%
Programi hrane	13.898,5	0,9%
Šećer	0,0	0,2%
Maslinovo ulje	0,0	0,0%
Tekstilna biljka	0,0	0,0%
Voće i povrće	21.092,1	1,1%
Sektor vina	29.384,1	2,1%
Promocija	0,0	0,0%
Drugi biljni proizvodi/mjere	624,6	0,1%
Mlijeko i mlijecići proizvodi	-1.679,9	0,1%
Govedina i teletina	163,6	0,1%
Ovčije i kozije meso	0,0	0,0%
Svinjsko meso, jaja, živina i drugo	2.700,3	0,3%
Fond za restrukturiranje industrije šećera	21.309,2	3,6%
Tržišne mjere - UKUPNO	87.492,4	7,8%
Ruralni razvoj - UKUPNO	563.304,6	38,6%
UKUPNO	1.729.107,4	100,0%

Izvor: http://ec.europa.eu/agriculture/statistics/factsheets/pdf/hu_en.pdf

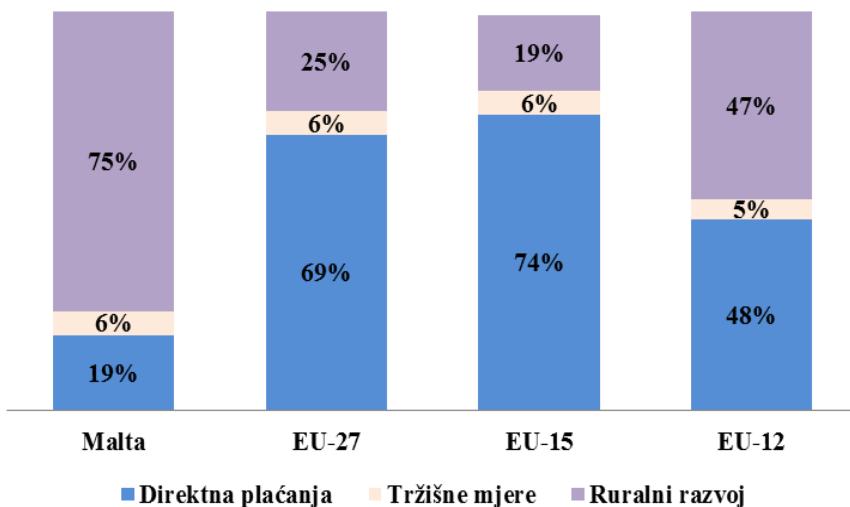

Grafik. Ukupna procentualna izdvajanja iz Zajedničke poljoprivredne politike u periodu 2007-2012. godine

Malta

Mjere	2012	Ukupno 2007 - 2012
	1.000 EUR	
Razdvojena plaćanja	4.282,2	17,6%
Ostala direktna pomoć	0,0	1,2%
Dodatni iznos pomoci	0,0	0,0%
Direktna plaćanja - UKUPNO	4.282,2	18,9%
Žitarice	-124,7	-1,3%
Pirinač	0,0	0,0%
Refundacija proizvoda u Annex-u I	0,0	0,0%
Programi hrane	721,7	4,2%
Šećer	0,0	-0,4%
Maslinovo ulje	0,0	0,0%
Tekstilna biljka	0,0	0,0%
Voće i povrće	277,2	2,9%
Sektor vina	0,0	0,1%
Promocija	140,4	0,3%
Drugi biljni proizvodi/mjere	0,0	0,0%
Mlijeko i mlijecići proizvodi	23,8	0,2%
Govedina i teletina	0,0	0,0%
Ovčije i kozije meso	0,0	0,0%
Svinjsko meso, jaja, živina i drugo	7,0	0,0%
Fond za restrukturiranje industrije šećera	0,0	0,0%
Tržišne mjere - UKUPNO	1.045,4	6,0%
Ruralni razvoj - UKUPNO	10.459,2	75,1%
UKUPNO	15.786,8	100,0%

Izvor: http://ec.europa.eu/agriculture/statistics/factsheets/pdf/mt_en.pdf

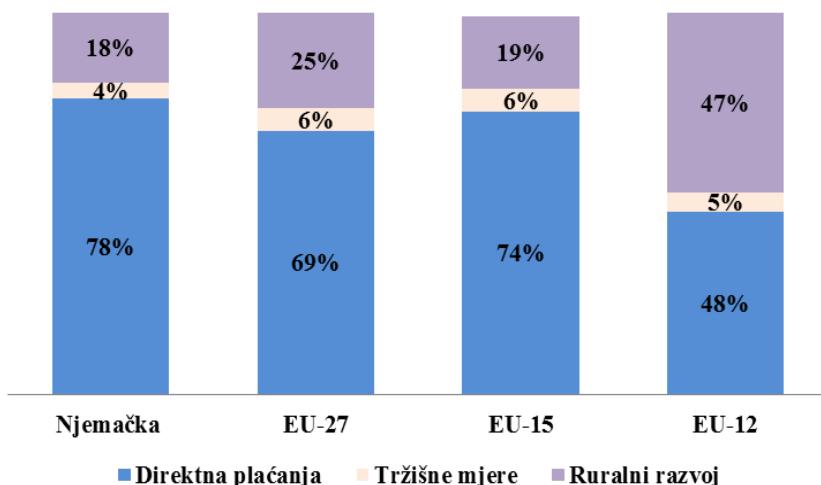

Grafik. Ukupna procentualna izdvajanja iz Zajedničke poljoprivredne politike u periodu 2007-2012. godine

Njemačka

Mjere	2012	Ukupno 2007 - 2012
	1 000 EUR	
Razdvojena plaćanja	5.244.399,7	76,1%
Ostala direktna pomoć	46.682,4	1,0%
Dodatni iznos pomoći	3,3	0,4%
Direktna plaćanja - UKUPNO	5.291.085,4	77,5%
Žitarice	16.465,2	-0,1%
Pirinač	0,0	0,0%
Refundacija proizvoda u Annex-u I	847,4	0,1%
Programi hrane	0,0	0,0%
Šećer	0,0	0,3%
Maslinovo ulje	0,0	0,0%
Tekstilna biljka	83,7	0,0%
Voće i povrće	46.361,3	0,5%
Sektor vina	39.299,6	0,4%
Promocija	1.205,1	0,0%
Drugi biljni proizvodi/mjere	7.093,0	0,1%
Mlijeko i mlijecići proizvodi	15.707,4	0,8%
Govedina i teletina	4.735,5	0,2%
Ovčije i kozije meso	0,0	0,0%
Svinjsko meso, jaja, živina i drugo	2.908,3	0,2%
Fond za restrukturiranje industrije šećera	2.893,7	1,7%
Tržišne mjere - UKUPNO	137.600,1	4,3%
Ruralni razvoj - UKUPNO	1.398.361,5	18,2%
UKUPNO	6.827.047,0	100,0%

Izvor: http://ec.europa.eu/agriculture/statistics/factsheets/pdf/de_en.pdf

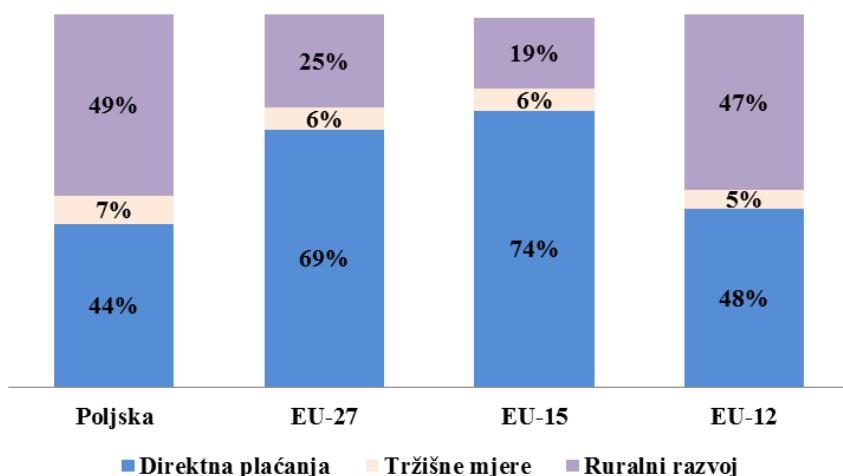

Grafik. Ukupna procentualna izdvajanja iz Zajedničke poljoprivredne politike u periodu 2007-2012. godine

Poljska

Mjere	2012	Ukupno 2007 - 2012
	1.000 EUR	
Razdvojena plaćanja	2.407.431,2	43,3%
Ostala direktna pomoć	50.368,6	0,5%
Dodatni iznos pomoći	0,0	0,0%
Direktna plaćanja - UKUPNO	2.457.799,8	43,9%
Žitarice	2.451,2	-0,1%
Pirinač	0,0	0,0%
Refundacija proizvoda u Annex-u I	0,0	0,1%
Programi hrane	76.670,9	1,9%
Šećer	5,1	0,6%
Maslinovo ulje	0,0	0,0%
Tekstilna biljka	49,6	0,0%
Voće i povrće	267.457,1	2,8%
Sektor vina	0,0	0,0%
Promocija	3.292,9	0,1%
Drugi biljni proizvodi/mjere	84,9	0,0%
Mlijeko i mlijecići proizvodi	-6.637,3	0,3%
Govedina i teletina	15.801,6	0,2%
Ovčije i kozije meso	0,0	0,0%
Svinjsko meso, jaja, živina i drugo	6.862,8	0,3%
Fond za restrukturiranje industrije šećera	11.672,6	1,3%
Tržišne mjere - UKUPNO	377.711,4	7,3%
Ruralni razvoj - UKUPNO	1.857.244,5	48,8%
Ukupno - UKUPNO	4.692.755,7	100,0%

Izvor: http://ec.europa.eu/agriculture/statistics/factsheets/pdf/pl_en.pdf

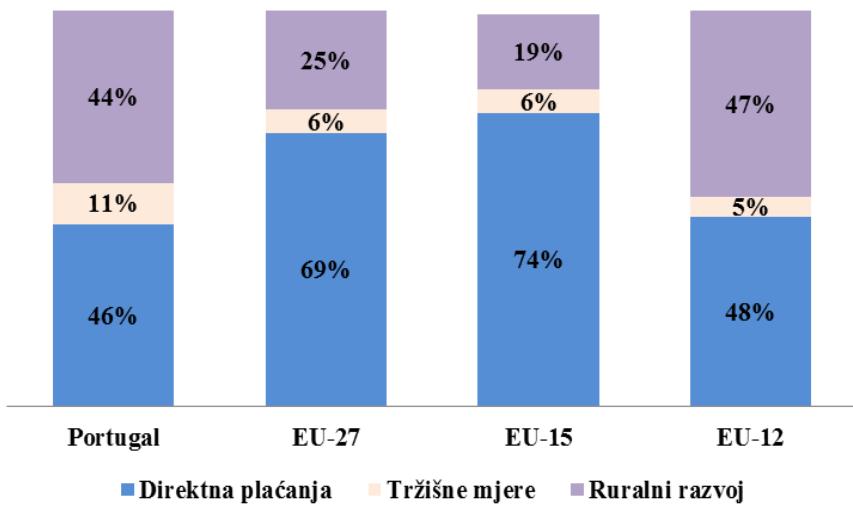

Grafik. Ukupna procentualna izdvajanja iz Zajedničke poljoprivredne politike u periodu 2007-2012. godine

Portugal

Mjere	2012	Ukupno 2007 - 2012
	1.000 EUR	
Razdvojena plaćanja	403.943,3	27,8%
Ostala direktna pomoć	241.264,0	17,9%
Dodatni iznos pomoci	494,5	0,3%
Direktna plaćanja - UKUPNO	645.701,8	46,0%
Žitarice	0,0	-0,2%
Pirinač	0,0	0,0%
Refundacija proizvoda u Annex-u I	64,20	0,0%
Programi hrane	20.226,3	1,5%
Šećer	0,00	0,1%
Maslinovo ulje	61,4	0,0%
Tekstilna biljka	0,0	0,0%
Voće i povrće	11.223,88	1,8%
Sektor vina	66.033,97	4,3%
Promocija	2.012,5	0,1%
Drugi biljni proizvodi/mjere	24.797,3	1,6%
Mlijeko i mlijecići proizvodi	-1.100,5	0,0%
Govedina i teletina	213,0	0,0%
Ovčije i kozije meso	0,0	0,0%
Svinjsko meso, jaja, živina i drugo	5.240,7	0,4%
Fond za restrukturiranje industrije šećera	117,8	0,8%
Tržišne mjere - UKUPNO	128.890,4	10,5%
Ruralni razvoj - UKUPNO	586.692,1	43,5%
UKUPNO	1.361.284,3	100,0%

Izvor: http://ec.europa.eu/agriculture/statistics/factsheets/pdf/pt_en.pdf

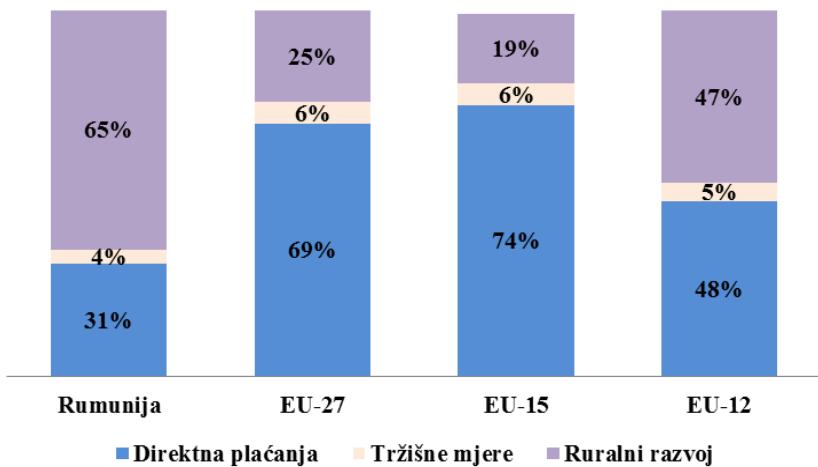

Grafik. Ukupna procentualna izdvajanja iz Zajedničke poljoprivredne politike u periodu 2007-2012. godine

Rumunija

Mjere	2012	Ukupno 2007 - 2012
	1.000 EUR	
Razdvojena plaćanja	879.919,4	30,4%
Ostala direktna pomoć	26.439,3	0,6%
Dodatni iznos pomoći	0,0	0,0%
Direktna plaćanja - UKUPNO	906.358,7	30,9%
Žitarice	-11.399,5	-0,5%
Pirinač	0,0	0,0%
Refundacija proizvoda u Annex-u I	0,00	0,0%
Programi hrane	61.559,1	1,8%
Šećer	0,00	-0,1%
Maslinovo ulje	0,0	0,0%
Tekstilna biljka	0,0	0,0%
Voće i povrće	9.711,89	0,2%
Sektor vina	42.117,11	2,1%
Promocija	37,7	0,0%
Drugi biljni proizvodi/mjere	0,0	0,0%
Mlijeko i mlijecići proizvodi	8.285,2	0,1%
Govedina i teletina	12,4	0,0%
Ovčije i kozije meso	0,0	0,0%
Svinjsko meso, jaja, živilina i drugo	3.966,6	0,1%
Fond za restrukturiranje industrije šećera	0,0	0,1%
Tržišne mjere - UKUPNO	114.290,5	3,8%
Ruralni razvoj - UKUPNO	1.359.147,0	65,3%
UKUPNO	2.379.796,2	100,0%

Izvor: http://ec.europa.eu/agriculture/statistics/factsheets/pdf/ro_en.pdf

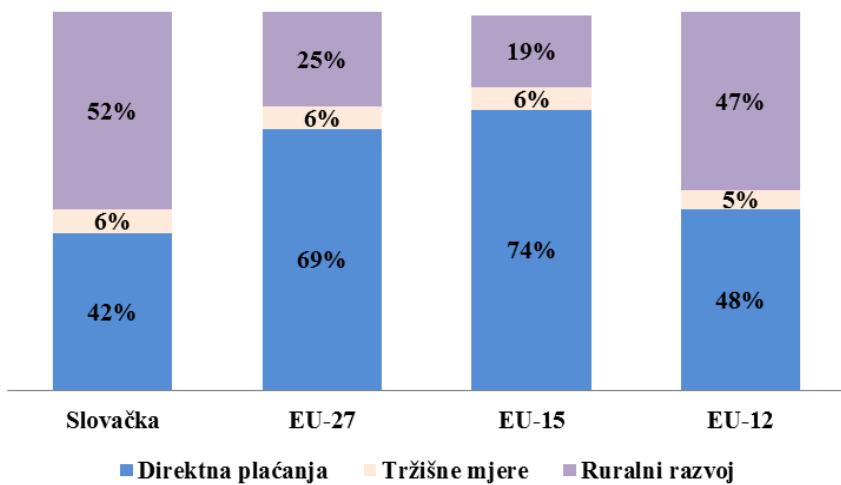

Grafik. Ukupna procentualna izdvajanja iz Zajedničke poljoprivredne politike u periodu 2007-2012. godine

Slovačka

Mjere	2012	Ukupno 2007 - 2012
	1.000 EUR	
Razdvojena plaćanja	308.414,6	40,8%
Ostala direktna pomoć	10.946,0	0,8%
Dodatni iznos pomoći	0,0	0,0%
Direktna plaćanja - UKUPNO	319.360,6	41,6%
Žitarice	0,0	1,1%
Pirinač	0,0	0,0%
Refundacija proizvoda u Annex-u I	0,00	0,0%
Programi hrane	125,5	0,1%
Šećer	0,00	0,7%
Maslinovo ulje	0,0	0,0%
Tekstilna biljka	0,0	0,0%
Voće i povrće	2.842,98	0,3%
Sektor vina	5.147,00	0,6%
Promocija	54,8	0,1%
Drugi biljni proizvodi/mjere	120,8	0,0%
Mlijeko i mlijecići proizvodi	570,1	0,2%
Govedina i teletina	79,3	0,0%
Ovčije i kozije meso	0,0	0,0%
Svinjsko meso, jaja, živilina i drugo	657,5	0,2%
Fond za restrukturiranje industrije šećera	0,0	2,9%
Tržišne mjere - UKUPNO	9.598,0	6,2%
Ruralni razvoj - UKUPNO	275.025,4	52,2%
UKUPNO	603.984,0	100,0%

Izvor: http://ec.europa.eu/agriculture/statistics/factsheets/pdf/sk_en.pdf

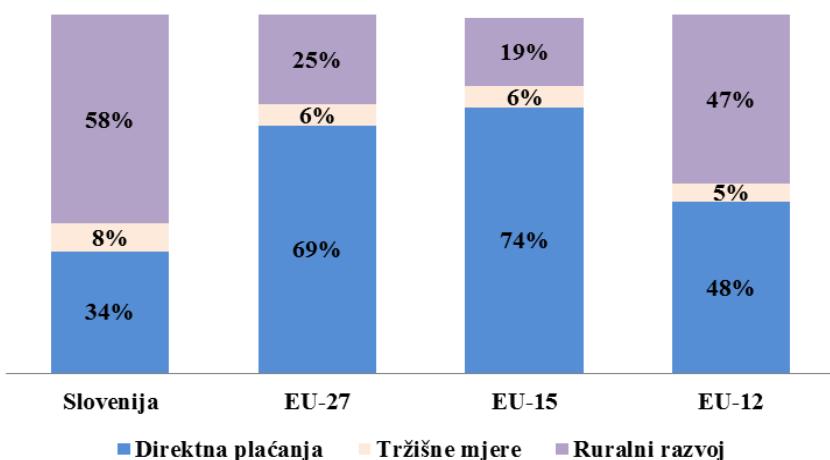

Grafik. Ukupna procentualna izdvajanja iz Zajedničke poljoprivredne politike u periodu 2007-2012. godine

Slovenija

Mjere	2012	Ukupno 2007 - 2012
	1 000 EUR	
Razdvojena plaćanja	100.327,4	26,9%
Ostala direktna pomoć	15.817,7	7,3%
Dodatni iznos pomoći	0,0	0,0%
Direktna plaćanja - UKUPNO	116.145,0	34,1%
Žitarice	0,0	-0,2%
Pirinač	0,0	0,0%
Refundacija proizvoda u Annex-u I	0,0	0,0%
Programi hrane	2.661,1	1,0%
Šećer	0,0	-0,1%
Maslinovo ulje	0,0	0,0%
Tekstilna biljka	0,0	0,0%
Voće i povrće	525,38	0,1%
Sektor vina	5.119,0	1,6%
Promocija	277,3	0,1%
Drugi biljni proizvodi/mjere	0,0	0,0%
Mlijeko i mlijecići proizvodi	-482,2	0,1%
Govedina i teletina	0,0	0,0%
Ovčije i kozije meso	0,0	0,0%
Svinjsko meso, jaja, živina i drugo	677,8	0,4%
Fond za restrukturiranje industrije šećera	0,0	4,6%
Tržišne mjere - UKUPNO	8.778,4	7,6%
Ruralni razvoj - UKUPNO	118.858,9	58,2%
UKUPNO	243.782,3	100,0%

Izvor: http://ec.europa.eu/agriculture/statistics/factsheets/pdf/sl_en.pdf

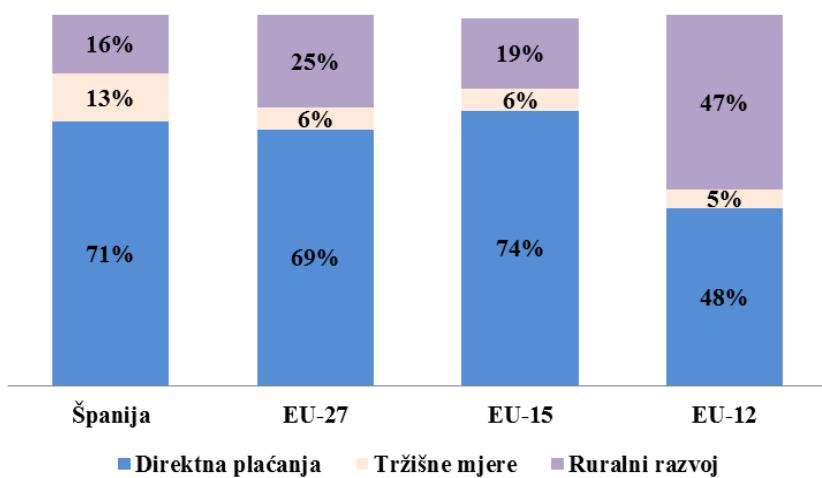

Grafik. Ukupna procentualna izdvajanja iz Zajedničke poljoprivredne politike u periodu 2007-2012. godine

Španija

Mjere	2012	Ukupno 2007 - 2012
	1.000 EUR	
Razdvojena plaćanja	4.378.329,0	51,7%
Ostala direktna pomoć	857.486,2	19,1%
Dodatni iznos pomoći	0,6	0,6%
Direktna plaćanja - UKUPNO	5.235.815,8	71,4%
Žitarice	8,8	-0,1%
Pirinač	0,0	0,0%
Refundacija proizvoda u Annex-u I	1,0	0,0%
Programi hrane	86.335,9	1,0%
Šećer	0,0	0,0%
Maslinovo ulje	12.411,6	0,1%
Tekstilna biljka	6.179,0	0,1%
Voće i povrće	180.388,3	3,3%
Sektor vina	218.010,7	5,2%
Promocija	4.071,6	0,0%
Drugi biljni proizvodi/mjere	112.555,8	2,0%
Mlijeko i mlijecići proizvodi	-16.642,4	-0,1%
Govedina i teletina	635,6	0,0%
Ovčije i kozije meso	0,0	0,0%
Svinjsko meso, jaja, živilina i drugo	7.258,9	0,2%
Fond za restrukturiranje industrije šećera	21.406,6	1,2%
Tržišne mjere - UKUPNO	632.621,3	12,7%
Ruralni razvoj - UKUPNO	1.255.978,2	15,8%
UKUPNO	7.124.415,3	100,0%

Izvor: http://ec.europa.eu/agriculture/statistics/factsheets/pdf/es_en.pdf

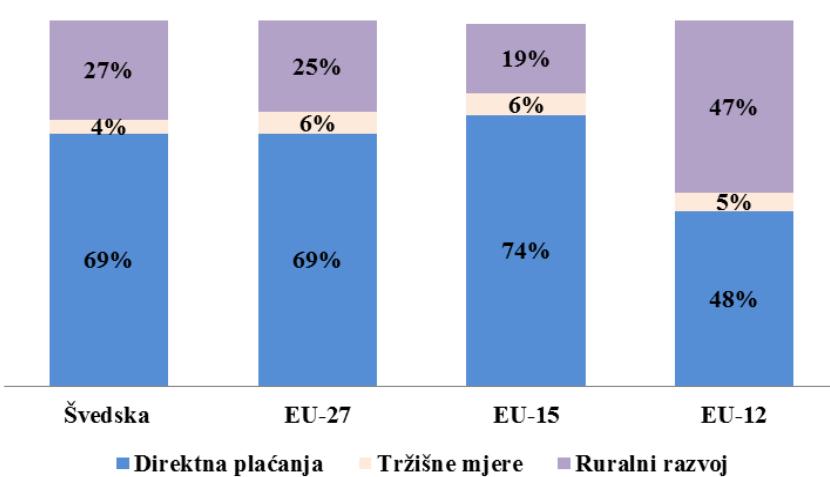

Grafik. Ukupna procentualna izdvajanja iz Zajedničke poljoprivredne politike u periodu 2007-2012. godine

Švedska

Mjere	2012	Ukupno 2007 - 2012
	1.000 EUR	
Razdvojena plaćanja	648.724,8	63,0%
Ostala direktna pomoć	40.364,6	5,4%
Dodatni iznos pomoći	0,0	0,5%
Direktna plaćanja - UKUPNO	689.089,5	68,9%
Žitarice	7.793,6	0,2%
Pirinač	0,0	0,0%
Refundacija proizvoda u Annex-u I	24,87	0,1%
Programi hrane	0,0	0,0%
Šećer	0,00	0,4%
Maslinovo ulje	0,0	0,0%
Tekstilna biljka	0,0	0,0%
Voće i povrće	6.035,88	0,4%
Sektor vina	0,00	0,0%
Promocija	75,2	0,0%
Drugi biljni proizvodi/mjere	242,5	0,0%
Mlijeko i mlijecići proizvodi	9.489,6	1,4%
Govedina i teletina	1,7	0,0%
Ovčije i kozije meso	0,0	0,0%
Svinjsko meso, jaja, živila i drugo	270,4	0,1%
Fond za restrukturiranje industrije šećera	2.735,0	1,2%
Tržišne mjere - UKUPNO	26.668,7	3,9%
Ruralni razvoj - UKUPNO	277.860,8	27,2%
UKUPNO	993.619,0	100,0%

Izvor: http://ec.europa.eu/agriculture/statistics/factsheets/pdf/sv_en.pdf

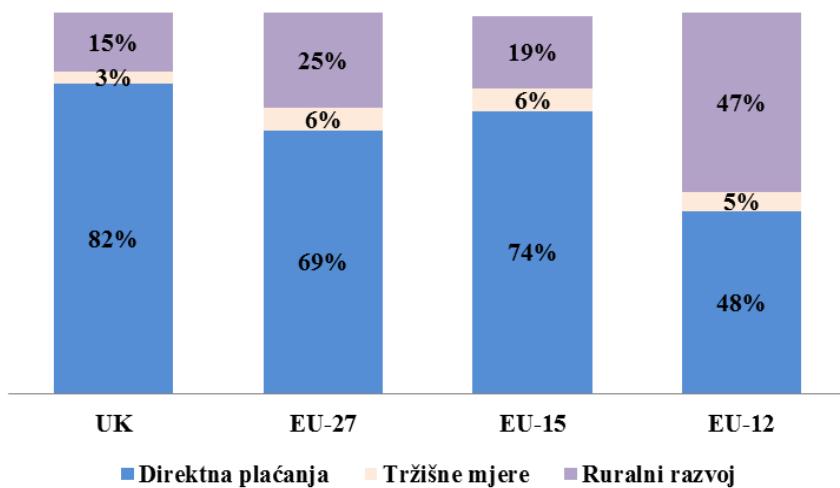

Grafik. Ukupna procentualna izdvajanja iz Zajedničke poljoprivredne politike u periodu 2007-2012

Ujedinjeno Kraljevstvo

Mjere	2012	Ukupno 2007 - 2012	
	1.000 EUR	%	%
Razdvojena plaćanja	3.254.793,5	80,2%	98,5%
Ostala direktna pomoć	31.643,6	0,9%	1,1%
Dodatni iznos pomoći	184,5	0,3%	0,4%
Direktna plaćanja - UKUPNO	3.286.621,6	81,5%	100,0%
Zitarice	310,3	0,0%	-1,3%
Pirinač	0,0	0,0%	0,0%
Refundacija proizvoda u Annex-u I	3,43	0,1%	3,3%
Programi hrane	0,0	0,0%	0,0%
Šećer	0,21	0,4%	13,8%
Maslinovo ulje	0,0	0,0%	0,0%
Tekstilna biljka	116,9	0,0%	0,1%
Voće i povrće	26.118,60	0,6%	18,1%
Sektor vina	0,00	0,0%	0,1%
Promocija	2.668,1	0,0%	1,2%
Drugi biljni proizvodi/mjere	1.233,6	0,0%	1,0%
Mlijeko i mlijecići proizvodi	26.919,1	0,5%	17,5%
Govedina i teletina	2,5	0,4%	12,5%
Ovčije i kozije meso	0,0	0,0%	0,0%
Svinjsko meso, jaja, živilina i drugo	1.166,7	0,0%	1,1%
Fond za restrukturiranje industrije šećera	0,0	1,0%	32,6%
Tržišne mjere - UKUPNO	58.539,4	3,1%	100,0%
Ruralni razvoj - UKUPNO	752.455,6	15,4%	100,0%
UKUPNO	4.097.616,6	100,0%	-

Izvor: http://ec.europa.eu/agriculture/statistics/factsheets/pdf/uk_en.pdf

Grafik. Ukupna procentualna izdvajanja iz Zajedničke poljoprivredne politike u periodu 2007-2012. godine

IZVORI INFORMACIJA

1. Agriculture in the European Union and the Member States - Statistical factsheets
<http://ec.europa.eu/agriculture/statistics/factsheets/>
2. Centralna banka Bosne i Hercegovine, 26.4.2014. godine <http://www.cbbh.ba/?id=4&lang=bs>
3. Commission Implementing Regulation (EU) No 680/2011 of 14 July 2011 establishing budgetary ceilings for 2011 applicable to certain direct support schemes provided for in Council Regulation (EC) No 73/2009
<http://eurlex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2011:185:0062:0071:EN:PDF>
4. Council Regulation (EC) No 73/2009 of 19 January 2009 <http://faolex.fao.org/docs/pdf/eur85546.pdf>
5. Doha runda pregovora u STO i interna podrška poljoprivredi Srbije, DOI: 10.2298/EKA0772093P
<http://www.doisербия.nb.rs/img/doi/0013-3264/2007/0013-32640772093P.pdf>
6. ECPRD Request No. 2515, Amount and type of agricultural subsidies, April 2014
7. European Commission, the Common Agricultural Policy - A glossary of terms
http://ec.europa.eu/agriculture/glossary/index_en.htm
8. European Commission, Agriculture and Rural Development, Direct support, Cross-compliance
http://ec.europa.eu/agriculture/direct-support/cross-compliance/index_en.htm
9. European Commission, Agriculture and Rural Development, The Single Area Payments Scheme
http://ec.europa.eu/agriculture/direct-support/pdf/factsheet-single-area-payment-scheme_en.pdf
10. European Commission, Directorate General for Agriculture and Rural Development (2007- 2012 EAGF Financial Reports) and Commission Decision 2010/236/EU. Updated: November 2013.
<http://ec.europa.eu/agriculture/statistics/factsheets/pdf>
11. Godišnji izvještaj o stanju u poljoprivredi za 2012. godinu (Zeleni izvještaj), Zagreb, oktobar 2013. godine <http://www.mps.hr/default.aspx?id=9567>
12. OANDA Currency Converter <http://www.oanda.com/currency/converter/>
13. Overview of CAP Reform, 2014-2020,
http://ec.europa.eu/agriculture/newsroom/156_en.htm
14. Pitanja i odgovori o Evropskoj uniji za poljoprivrednike
http://www.seio.gov.rs/upload/documents/publikacije/brosura_poljoprivreda.pdf
15. Reflections on the common agricultural policy (Commission communication to the Council, presented on 8 December 1980),
http://ec.europa.eu/agriculture/cap-history/crisis-years-1980s/com80-800_en.pdf
16. Standardni rezultati 2012. godina, Zagreb novembar 2013. godine
http://www.savjetodavna.hr/adminmax/File/FADN/web/FADN_stand_rezultati_2012.pdf
17. State Budget Strategy 2014-2017 <http://www.fin.ee/budgeting>
18. The common agricultural policy (CAP) and agriculture in Europe – Frequently asked questions, European Commission,
http://europa.eu/rapid/press-release_MEMO-13-631_en.htm
19. Višegodišnji finansijski okvir za period 2014-2020 u vezi sa finansiranjem ZPP
http://ec.europa.eu/agriculture/cap-funding/budget/mff-2014-2020/mff-figures-and-cap_en.pdf